

Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis

C 62

Izdevums
latviešu valodā

Informācija un paziņojumi

56. sējums
2013. gada 2. marts

<u>Paziņojums Nr.</u>	Saturs	Lappuse
I	<i>Rezolūcijas, ieteikumi un atzinumi</i>	
	REZOLŪCIJAS	
	Reģionu komiteja	
	99. plenārsesija 2013. gada 31. janvārī un 1. februārī	
2013/C 62/01	Reģionu komitejas rezolūcija "Tiesību aktu kopums par kohēzijas politiku pēc 2013. gada"	1
2013/C 62/02	Reģionu komitejas rezolūcija "Ilgspējīga Ekonomiskās un monetārās savienības (EMS) nākotne"	8
2013/C 62/03	Reģionu komitejas rezolūcija "Jaunatnes garantija"	11
	ATZINUMI	
	Reģionu komiteja	
	99. plenārsesija 2013. gada 31. janvārī un 1. februārī	
2013/C 62/04	Reģionu komitejas atzinums "Eiropas Pētniecības telpa"	14

LV

Cena:
EUR 4

(Turpinājums nākamajā lappusē)

<u>Paziņojums Nr.</u>	<i>Saturs (turpinājums)</i>	<i>Lappuse</i>
2013/C 62/05	Reģionu komitejas atzinums “ES stratēģija cilvēku tirdzniecības izskaušanai 2012.–2016. gadā”	22
2013/C 62/06	Reģionu komitejas atzinums “Nostiprināt ES pilsonību un atbalstīt ES pilsoņu vēlēšanu tiesības”	26
2013/C 62/07	Reģionu komitejas atzinums “ES, valstu un pašvaldību budžetu savstarpējās sinerģijas padziļināšana”	32
2013/C 62/08	Reģionu komitejas atzinums “Vienotā tirgus labāka pārvaldība”	39
2013/C 62/09	Reģionu komitejas atzinums “Zināšanas par jūru 2020”	44
2013/C 62/10	Reģionu komitejas atzinums “Jūras nozaru izaugsme. Izaugsmes noturību veicinošās iespējas”	47
2013/C 62/11	Reģionu komitejas atzinums “Enerģija no atjaunojamiem energoresursiem – būtiska Eiropas enerģijas tirgus sastāvdaļa”	51
2013/C 62/12	Reģionu komitejas atzinums “Valsts reģionālā atbalsta pamatnostādnes 2014.–2020. gadam”	57
2013/C 62/13	Reģionu komitejas atzinums “ES tālākie reģioni stratēģijas “Eiropa 2020” aspektā”	64
2013/C 62/14	Reģionu komitejas atzinums “Vietējo un reģionālo pašvaldību loma izaugsmes un nodarbinātības veicināšanā”	70

III *Sagatavošanā esoši tiesību akti*

REĢIONU KOMITEJA

99. plenārsesija 2013. gada 31. janvārī un 1. februārī

2013/C 62/15	Reģionu komitejas atzinums “Eiropas politisko partiju un Eiropas politisko fondu statuss un finansēšana”	77
--------------	--	----

I

(Rezolūcijas, ieteikumi un atzinumi)

REZOLŪCIJAS

REĢIONU KOMITEJA

99. PLENĀRSESIJA 2013. GADA 31. JANVĀRĪ UN 1. FEBRUĀRĪ

Reģionu komitejas rezolūcija “Tiesību aktu kopums par kohēzijas politiku pēc 2013. gada”

(2013/C 62/01)

REĢIONU KOMITEJA

- saistībā ar notiekošajām sarunām par daudzgadu finanšu shēmu (DFS) uzsver, ka kohēzijas politika ir ieguldījumu politika, kurai vajadzīgi gan efektīvi tēriņi, gan ambiciozs budžets; tādēļ aicina dalībvalstis pārskatīt budžeta ierobežojumus un saglabāt vismaz pašreizējo finansējuma līmeni;
- stingri atbalsta REGI komitejas pārstāvju grupu, kas piedalās trīspusējo sarunu procesā; it īpaši atgādina par šādiem būtiskākajiem aspektiem, kuros Komitejas nostāja atbilst EP nostājai, piemēram, “pārejas reģioni”, līdzsvars starp stratēģijas “Eiropa 2020” prioritātēm un Līguma mērķiem, efektīva vietējo un reģionālo pašvaldību iesaistīšana, kā arī kategoriski iebildumi pret makroekonomisko nosacījumu ieviešanu un atteikšanās no izpildes rezerves; tādēļ izsaka cerību, ka šos aspektus būs iespējams iekļaut galīgajā tiesību aktu kopumā;
- atbalsta daudzlīmeņu pārvaldības principa pilnīgu piemērošanu un vietējo un reģionālo pašvaldību ciešāku iesaisti kohēzijas partnerības līgumu un darbības programmu izstrādē; atbalsta Eiropas Komisijas priekšlikumu izstrādāt Eiropas Rīcības kodeksu partnerības jomā; tāpēc pauž dziļu nožēlu, ka Padome iebilst pret šādu instrumentu, un aicina dalībvalstis, kuru nostāja pret Eiropas Rīcības kodeksu partnerības jomā ir noraidoša, to pārskatīt, jo tas dod negatīvu signālu par šo valstu vēlmi sadarboties ar pilntiesīgiem partneriem;
- atbalsta spēcīgāku demokrātisku pārskatatbildību un uzskata, ka vairākus finanšu jautājumus, piemēram, fondu līdzekļu piešķiršanas metodes valstu un reģionālā līmenī, nepārsniedzamo likmi, drošības tīklu utt., Padomei vajadzētu apspriest sarunās par kohēzijas politikas tiesību aktu paketi, nevis sarunās par DFS, tā lai minētajās sarunās pilnībā iesaistītu Eiropas Parlamentu un apspriestos RK;
- atkārtoti pauž nožēlu, ka IKP/NKI (un mazākā mērā arī bezdarbnieku skaits) ir vienīgie kritēriji, kurus izmanto, lai noteiktu struktūrfondu piešķiršanas līmeni reģionā, un uzsver, ka būtu jāizmanto arī citi rādītāji, lai labāk varētu reaģēt uz sociālajām vajadzībām un problēmām, kā arī vajadzībām un problēmām vides jomā.

Ziņotājs Marek WOŹNIAK (PL/PPE), Lielpolijas vojevodistes maršals

Reģionu komitejas rezolūcija – “Tiesību aktu kopums par kohēzijas politiku pēc 2013. gada”

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

Ievads

1. pieņem politisku rezolūciju par pašreiz notiekošajām iestāžu sarunām attiecībā uz tiesību aktu kopumu par kohēzijas politiku pēc 2013. gada, ņemot vērā laikā no 2012. gada februāra līdz jūlijam pausto sākotnējo RK nostāju un reaģējot uz nesenajām Eiropas Parlamenta un Padomes diskusijām un pieņemto nostāju;

2. saistībā ar notiekošajām sarunām par daudzgadu finanšu shēmu (DFS) uzsver, ka kohēzijas politika ir ieguldījumu politika, kurai vajadzīgi gan efektīvi tēriņi, gan ambiciozs budžets, ko nedrīkst samazināt, ja vēlamies veicināt izaugsmi un nodarbinātību, palielināt konkurētspēju un izskaust teritoriālās atšķirības ES reģionos un starp tiem, it īpaši krīzes laikā; ņemot vērā kohēzijas politikas izšķirošo nozīmi ekonomikas krīzes pārvarēšanā un stratēģijas “Eiropa 2020” uzdevumu īstenošanā, izdevumus kohēzijas politikas jomā nevajadzētu samazināt par 19 miljardiem *euro* (salīdzinājumā ar Komisijas priekšlikumu), ja vienlaikus tiek saglabāti vai pat palielināti izdevumi pārējām ES politikas jomām, kā ierosināts Padomes 2012. gada 22. novembra secinājumu projektā;

3. pauž īpašu gandarījumu par Eiropas Parlamenta Reģionālās attīstības komitejas (REGI komitejas) 2012. gada 11.–12. jūlijā pieņemtajiem pilnvarojumiem, kuri lielā mērā atspoguļo arī vietējo un reģionālo pašvaldību prasības, kas izklāstītas Reģionu komitejas pieņemtajos atzinumos; tomēr pauž nožēlu, ka Nodarbinātības un sociālo lietu komitejas (EMPL komitejas) 2012. gada 5. jūlija ziņojuma projektā nav ņemti vērā būtiskākie jautājumi attiecībā uz ESF regulas projektu;

4. atzinīgi vērtē virzību uz vienkāršošanu, kas ierosināta EK tiesību aktu kopuma projektā, kā arī nesen pieņemtos finanšu noteikumus, kas attiecināmi uz ES budžetu kopumā, piemēram, par vienotu likmju, vienreizēju maksājumu un īsāku apmaksas termiņu piemērošanu; uzstāj, ka dalībvalstu līmenī ir vajadzīga pat vēl ambiciozāka programma, lai vienkāršotu procedūras, kas saistītas ar piekļuvi ES fondiem, ES un valstu publiskā iepirkuma noteikumus un atskaites un kontroles mehānismus;

5. stingri atbalsta REGI komitejas pārstāvju grupu, kas piedalās trīspusējo sarunu procesā; it īpaši atgādina par šādiem būtiskākajiem aspektiem, kuros Komitejas nostāja atbilst EP nostājai, un cer, ka šos aspektus būs iespējams iekļaut galīgajā tiesību aktu kopumā;

— atbalsts kohēzijas politikai, kas aptver visus reģionus un ir orientēts arī uz mazāk attīstītiem ES reģioniem;

— atbalsts jaunizveidotajai kategorijai “pārejas reģioni” un t.s. drošības tīklam, ko veido divas trešdaļas no pašreizējiem piešķirumiem tiem reģioniem, kuri vairs nav tiesīgi saņemt atbalstu konverģences mērķu sasniegšanai;

— nepieciešamība nodrošināt līdzsvaru starp stratēģijas “Eiropa 2020” prioritātēm un Līguma mērķiem, kā arī nepieciešamība pēc lielāka elastīguma tematiskās koncentrācijas piemērošanā;

— efektīva vietējo un reģionālo pašvaldību iesaistīšana partnerības līgumu un darbības programmu izstrādē, ievērojot daudzlīmeņu pārvaldības principu;

— Eiropas Rīcības kodeksa partnerības jomā iekļaušana Kopīgo noteikumu regulas 5. pantā;

— kategoriski iebildumi pret makroekonomisko nosacījumu ieviešanu;

— nepieciešamība *ex ante* nosacījumus tieši sasaistīt ar kohēzijas politikas īstenošanu;

— atteikšanās no izpildes rezerves;

— Kohēzijas fonda piešķirumu pārvešana uz jauno Eiropas Infrastruktūras savienošanas instrumentu, stingri piemērojot Kohēzijas fonda noteikumus un ievērojot valstu kvotas;

— atbalsts Eiropas Komisijas ieteiktajai integrētajai teritoriālās attīstības pieejai, kā arī ierosmei izveidot jaunus pārvaldības instrumentus un veidus, piemēram, integrētu teritoriālo ieguldījumu (ITI) un sabiedrības virzītu vietējo attīstību pilsētas jautājumos;

— atteikšanās no pilsētu attīstības platformas un aicinājums nodrošināt programmas URBACT turpmāko pastāvēšanu;

6. uzsver, ka tiesību aktu kopums ir jāpieņem iespējami drīz pēc daudzgažu finanšu shēmas (DFS) pieņemšanas; atgādina par to, cik smaga ir ekonomikas un sociālā krīze, kas skar ES, tāpēc 2014. gadā steidzami jāsāk īstenot partnerības līgumus un darbības programmas, jo tā ir vienīgā iespēja apgūt Eiropas fondus, kuri ir būtiski ieguldījumiem un strukturālām reformām dalībvalstīs, reģionos un pilsētās;

7. atgādina, ka diskusijas par ETSG regulas projektu būtu jānoskaidro no sarunām par tiesību aktu kopumu kohēzijas politikas jomā, un uzsver, ka minēto regulu, kurai nav tiešas ietekmes uz ES budžetu, ir svarīgi pieņemt, negaidot tiesību aktu kopuma pieņemšanu. Tas ļautu nodrošināt, lai minētā regula stātos spēkā iespējami drīz, tādējādi dodot impulsu jaunu ETSG projektu izstrādei drošā tiesiskā satvarā;

Atbalsts ambiciozām kohēzijas politikas budžetam pēc 2013. gada

8. atgādina, ka vietējās un reģionālās pašvaldības pilnībā apzinās, ka ir jāuzlabo kohēzijas politikas rezultāti, un to iespējams panākt, efektīvāk plānojot un izlietojot struktūrfondus, it īpaši pašreizējās ekonomikas krīzes un samazināta finansējuma apstākļos;

9. uzskata, ka tāda daudzgažu finanšu shēma, kuras budžets ir mazāks par Eiropas Komisijas ieteikto, nav pieņemama, jo tas vājinātu Eiropas Savienības un visa vienotā tirgus ekonomiku un konkurētspēju tieši brīdī, kad tā visvairāk jānostiprina. Tāpēc, kā norādīts Reģionu komitejas rezolūcijā "Notiekošās sarunas par daudzgažu finanšu shēmu" ⁽¹⁾, atkārtoti aicina apstiprināt uzticamu ES daudzgažu budžetu, kas ir ieguldījumu instruments visu ES dalībvalstu un reģionu labā, vismaz tādā pašā saistību apņemšanās līmenī (kas izteikts procentos no NKI), kāds pieņemts pašreizējam plānošanas periodam (2007.–2013. g.);

10. tomēr uzskata par nepieņemamu Kipras prezidentūras 2012. gada 29. oktobra priekšlikumu samazināt budžeta kohēzijas politikai pēc 2013. gada. Tāpēc aicina dalībvalstis pārskatīt budžeta ierobežojumus un saglabāt vismaz pašreizējo finansējuma līmeni;

11. vēlreiz apliecinā, ka ir jāsauglabā spēcīga un tālejoša kohēzijas politika ES līmenī, lai varētu sasniegt Līgumā noteiktos ekonomiskās, sociālās un teritoriālās kohēzijas mērķus, kā arī īstenot kopīgo apņemšanos izpildīt stratēģijas "Eiropa 2020" uzdevumus; Padomes prezidentūras ierosinātais samazinājums vairāk nekā 10 miljardu *euro* apmērā vēl vairāk palielinātu

atšķirības starp mazāk attīstītajiem un vairāk attīstītajiem reģioniem un teritorijām, kā arī veicinātu iedzīvotāju ienākumu nevienlīdzību;

12. uzsver, ka kohēzijas politikas finansējuma samazināšana nelabvēlīgi ietekmēs vienotā tirgus attīstību un vietējo un reģionālo pašvaldību iespējas veikt ieguldījumus tādās Eiropas nākotnei nozīmīgās jomās kā pētniecība, inovācija, izglītība, atbalsts MVU, vidi saudzējoša ekonomika un infrastruktūra, kas ir būtiski faktori darbavietu radīšanai nākotnē; uzskata, ka pašreizējā ekonomikas un sociālās krīzes periodā budžeta samazinājumi apdraudētu ilgtermiņa ieguldījumus, turpmāku ilgtspējīgu Eiropas izaugsmi un tās nozīmi pasaulē;

Spēcīgāka demokrātiska pārskatatbildība. Koplēmuma procedūras ieviešana

13. atgādina, ka pirmo reizi tiesību akti, kas regulē kohēzijas politikas īstenošanu, atbilstīgi Lisabonas līgumam tiks pieņemti ar koplēmuma procedūru, tādējādi nodrošinot, ka dalībvalstis un Eiropas Parlaments ir vienlīdzīgās pozīcijās;

14. tāpēc uzskata, ka vairākus finanšu jautājumus, piemēram, fondu līdzekļu piešķiršanas metodes valstu un reģionālā līmenī, nepārsniedzamo likmi, drošības tīklu utt., Padomei vajadzētu apspriest sarunās par kohēzijas politikas tiesību aktu paketi, nevis sarunās par DFS; kā minēts Komitejas atzinumā par daudzgažu finanšu shēmu pēc 2013. gada ⁽²⁾, neatbalsta to, ka iepriekš minētie jautājumi ir iekļauti Padomes sarunu paketē, un uzskata: tā kā lēmums par šiem jautājumiem ir jāpieņem ar koplēmuma procedūru, tie būtu apspriežami Vispārējo lietu padomē. Turklāt līdz ar Padomi minētajās sarunās pilnībā jābūt iesaistītam Eiropas Parlamentam, un ir jāapspriežas ar RK, lai nodrošinātu efektīvu demokrātisku pārskatatbildību; atgādina, ka RK ir tiesības vērsties Eiropas Savienības Tiesā gadījumā, ja Eiropas Komisija neiesniegtu tiesību aktu priekšlikumu, par kuru Reģionu komitejai ir iespējams sniegt atziņumu;

Struktūrfondu līdzekļu piešķiršanas metode

15. atkārtoti pauž nožēlu, ka IKP/NKI (un mazākā mērā arī bezdarbnieku skaits) ir vienīgie kritēriji, kurus izmanto, lai noteiktu struktūrfondu piešķiršanas līmeni reģionā; tāpēc atzini vērtē priekšlikumu palielināt nenodarbināto iedzīvotāju skaita ietekmi mazāk attīstītos un pārejas reģionos, kā norādīts Eiropadomes secinājumu projektā (2012. gada 22. novembra redakcijā), lai piešķiršanas metodē līdzsvarotu IKP nozīmīgumu un vairāk ņemtu vērā kohēzijas sociālo dimensiju; vienlaikus iesaka struktūrfondu līdzekļu piešķiršanā dalībvalstu līmenī ņemt vērā citus papildu demogrāfiskos rādītājus, piemēram, demogrāfisko slodzi;

⁽¹⁾ Sal. CdR 2263/2012 fin.

⁽²⁾ Sk. CdR 1777/2012 fin (ziņotāja: Mercedes BRESSO (IT/PSE)).

16. kā norādīts iepriekš⁽³⁾, uzsver, ka būtu jāizmanto arī citi rādītāji, lai labāk varētu reaģēt uz sociālajām vajadzībām un problēmām, kā arī vajadzībām un problēmām vides jomā (piemēram, publisko pakalpojumu pieejamība, veselība, ienākumi uz vienu iedzīvotāju, mobilitāte un tīra vide). Šo rādītāju sadalījumu vietējā līmenī (GINI koeficients) varētu iekļaut fondu piešķiršanas metodē, lai labāk spētu novērtēt problēmas un uzdevumus teritoriālās kohēzijas jomā;

17. uzskata: lai varētu ņemt vērā reģionālās attīstības tendences, turpmākajā fondu piešķiršanas metodē būtu jāiekļauj IKP evolūcija uz vienu iedzīvotāju atsaucē perioda laikā (pamatojoties uz pieejamiem Savienības datiem par pēdējiem trim gadiem). Ar šādas elastīgākas pieejas palīdzību atbalstu varētu orientēt arī uz reģioniem, kuri piedzīvo ekonomikas lejupslīdi;

18. kritēriju sarakstam, ko dalībvalstīs izmanto fondu piešķiršanai, aicina pievienot kritēriju "būtiski un pastāvīgi nelabvēlīgi dabas un demogrāfiskie apstākļi"; īpaši atgādina, ka tādi demogrāfiskie kritēriji kā zems iedzīvotāju blīvums, iedzīvotāju skaita samazināšanās atsevišķās reģiona daļās vai iedzīvotāju novecošana būtiski ietekmē ekonomikas attīstību un sabiedrisko pakalpojumu izmaksas; izsaka pateicību Eiropas Parlamentam par atbalstu šajā jautājumā un lūdz Padomi pievienoties Parlamenta nostājamai;

19. neatkarīgi no izvēlētas metodes apliecina šādus principus:

— struktūrfondi un Kohēzijas fonds būtu jākoncentrē uz mazāk attīstītajiem reģioniem, vienlaikus ievērojot Eiropas Komisijas ierosināto sadalījumu starp dažādām reģionu kategorijām;

— uz pārejas reģioniem jāattiecināta taisnīgi noteikumi, izvairoties no pārāk lielu atšķirību radīšanas starp tiem reģioniem, kuri vairs nav tiesīgi saņemt pilnu atbalstu konverģences mērķu sasniegšanai, un citiem pārejas reģioniem;

— atbalsts jāsniedz arī attīstītajiem reģioniem, jo daudzos no tiem ir ievērojamas sociālās problēmas, nabadzīgi rajoni lielākajā daļā pilsētu teritoriju, vides problēmas, kā arī saimnieciskās konkurētspējas problēmas;

20. uzskata, ka kohēzijas politikas efektivitātei būtisks ir papildināmības princips, jo bez tā visi centieni Eiropas reģionālās politikas ietvaros var būt nelietderīgi;

21. īpaši pauž bažas par to, ka Padomes prezidentūra savos priekšlikumos, kas attiecas uz reģioniem, par analīzes periodu izmanto trīs gadu laikposmu no 2007. līdz 2009. gadam. Pašreizējās krīzes laikā relatīvo labklājību aprēķināt pēc minētā laikposma datiem nozīmē izkropļot realitāti, jo šo datu pamatā ir ekonomikas izaugsmes gadi, un tas ir īpaši neizdevīgi krīzes vissmagāk skartajiem reģioniem. Tāpēc Komiteja atzinīgi vērtē klauzulu par pārskatīšanu 2016. gadā, tomēr iesaka arī paredzēt īpašu atbalstu papildus drošības tīklam, lai kompensētu tos reģionus, kuros krīzes dēļ samazinājusies relatīvā labklājība un kas atrodas nelabvēlīgākā stāvoklī salīdzinājumā ar citiem tās pašas kategorijas reģioniem;

Nepārsniedzamā likme

22. atbalsta 2012. gada 18. septembra sarunu paketē par DFS ierosināto nepārsniedzamo likmi (2,5%), kurā ir ņemti vērā gan ES-12 dalībvalstu centieni panākt pārējo dalībvalstu līmeni, gan fondu apgušanas grūtības, kas dažās dalībvalstīs radās pašreizējā plānošanas periodā; tāpēc neatbalsta samazinājumu, kas ierosināts 2012. gada 22. novembra Eiropadomes secinājumu projektā (2,35%); tomēr paredz tām dalībvalstīm, kuras pievienojušās ES līdz 2013. gadam un kuru vidējais faktiskais IKP pieaugums 2008.–2010. gadā bija mazāks par –1%, nodrošināt tādu nepārsniedzamo likmi, kas ļaus uzņemties tāda paša apjoma saistības kā pašreizējā 2007.–2013. gada periodā;

Drošības tīkls

23. atbalsta Komisijas priekšlikumu par drošības tīklu, kas vienāds ar vismaz divām trešdaļām no pašreizējā piešķiruma reģioniem, kuriem vairs nav tiesību uz pilnu atbalstu konverģences mērķu sasniegšanai; tāpēc pauž nožēlu par Eiropadomes prezidentūras jaunākajiem priekšlikumiem, kas paredz šā drošības tīkla samazinājumu zem minētā līmeņa;

Pilsētas piemaksas

24. ir gandarīta, ka Padomes prezidentūras dokumentos attiecībā uz sarunu satvaru par daudzgadu finanšu shēmu nesēn svītrotas t.s. pilsētas piemaksas, kuras paredzēja 4 euro piemaksu par katru iedzīvotāju tām pilsētām, kurās ir vairāk nekā 250 000 iedzīvotāju. Minētā piemaksa radītu lielākas finansiālas priekšrocības urbanizētiem reģioniem, lai gan lauku reģionu un pilsētu attīstības līmenis vēl aizvien ir ļoti atšķirīgs;

Teritoriālās sadarbības budžets

25. pauž stingru atbalstu Komisijas priekšlikumam palielināt Eiropas teritoriālajai sadarbībai (ETS) piešķirtos līdzekļus līdz 11,8 miljardiem euro salīdzinājumā ar pašreizējā plānošanas periodā piešķirtajiem 8,7 miljardiem; atgādina par pievienoto vērtību, ko ETS dod Eiropas integrācijai un teritoriālajai kohēzijai, pateicoties robežu negatīvās ietekmes mazināšanai, politikas efektivitātes uzlabošanai, dzīves kvalitātes paaugstināšanai, spēju veidošanas stiprināšanai, kā arī uzticības un savstarpējas izpratnes vairošanai; tāpēc pauž nožēlu par Eiropadomes 22. novembra secinājumu projektā ierosināto samazinājumu par 3

⁽³⁾ Sk. atzinumu "IKP un ne tikai: progresa novērtējums", CdR 163/2010 fin (ziņotājs: Vicente ALVAREZ ARECES (ES/PSE)).

miljardiem *euro* un tāpat pauž nožēlu, ka jūras robežu gadījumā attiecībā uz pārobežu sadarbību par jaunu ieviesta 150 km prasība; tomēr atzinīgi vērtē to, ka Padomes secinājumu projekts atbilst RK aicinājumam un Parlamenta nostājai par to, ka ETS programmām jāpalielina līdzfinansējuma likme līdz 85 %;

Iebildumi pret makroekonomisko nosacījumu un finansiālu sankciju/stimulu piemērošanu

26. vēlreiz apliecina, ka Komiteja kategoriski iebilst pret makroekonomiskajiem nosacījumiem, it īpaši pret VSS fondu apturēšanu vai atcelšanu, kas saistīta ar Stabilitātes un izaugsmes paktā paredzētajām sankcijām, jo tas rada risku, ka tiks stingri "sodītas" vietējās un reģionālās pašvaldības, kuras nav vainojamas par attiecīgo dalībvalstu nespēju ievērot minētās prasības;

27. ir gandarīta par Eiropas Parlamenta atbalstu šajā jautājumā un cer, ka sarunu grupai izdosies trīspusējās sarunās pārliecināt dalībvalstis atteikties no tādiem pasākumiem Kopīgo noteikumu regulā, kas saistīti ar makroekonomisko nosacījumu piemērošanu;

28. vēlreiz apliecina savu atbalstu VSS fondu daļējai sasaistei ar jauno ES ekonomikas pārvaldību, kas pavērs iespēju grozīt partnerības līgumus un darbības programmas, pamatojoties uz konkrētām valstīm adresētiem ieteikumiem Eiropas pusgada ietvaros, taču stingri iestājas pret hipotēzi par maksājumu daļēju vai pilnīgu apturēšanu;

29. atkārtoti iebilst pret t.s. izpildes rezerves piešķiršanu veicsmīgākajiem reģioniem, jo minētais mehānisms varētu stimulēt politikas veidotājus izvirzīt pieticīgus un viegli sasniedzamus mērķus ar nolūku piesaistīt papildu resursus, un varētu veicināt nepietiekami ambiciozu projektu izstrādi un kavēt inovāciju; tāpēc atzinīgi vērtē un atbalsta Eiropas Parlamenta nostāju un cer, ka Padome mainīs savu viedokli šajā jautājumā; šajā sakarā norāda uz savu ierosinājumu par elastīguma rezervi, ko veido apropriāciju automātiska atcelšana un ko izmanto eksperimentālām iniciatīvām, par kuru abi likumdevēji varētu panākt kompromisu;

30. pilnībā piekrīt uz rezultātiem balstītajai pieejai, kas tiek prasīta attiecībā uz jauno pārvaldības sistēmu, un līdz ar to arī tam, ka liela nozīme tiek piešķirta rezultātu novērtēšanai. Tomēr Komiteja uzskata, ka ir vajadzīgs elastīgs regulējums, kas rezultātus ļauj kontekstualizēt katra reģiona konkrētajos saimnieciskajos apstākļos; bez tam atkārtoti iebilst pret jebkādu finanšu sankciju sasaisti ar izpildes rādītājiem;

Efektīva partnerība ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām

31. atbalsta daudzlīmeņu pārvaldības principa pilnīgu piemērošanu un vietējo un reģionālo pašvaldību ciešāku iesaisti kohēzijas politikas sagatavošanā, apspriešanā un īstenošanā nākamajā plānošanas periodā;

32. atzinīgi vērtē Eiropas Parlamenta priekšlikumu nodrošināt, lai vietējās un reģionālās pašvaldības piedalītos partnerības līgumu un darbības programmu izstrādē līdzvērtīgi valstu valdībām, atbilstīgi ievērojot subsidiaritātes principu;

33. sagaida, ka vietējās un reģionālās pašvaldības tiks pilnībā iesaistītas partnerības līgumu izstrādē, lai nodrošinātu atbilstību augšupējai un integrētai pieejai reģionālās attīstības stratēģijām; aicina dalībvalstis sākt kohēzijas politikas stratēģisko plānošanu, lai līdz 2014. gada 1. janvārim tās būtu gatavas uzsākt VSS fondu plānošanu; šajā sakarā aicina Eiropas Komisiju cieši uzraudzīt minēto līgumu izstrādi, lai nepieļautu lejupēju un uz nozarēm orientētu pieeju plānošanai;

34. tāpēc atbalsta Eiropas Komisijas priekšlikumu pirmo reizi vēsturē izstrādāt Eiropas Rīcības kodeksu partnerības jomā; pauž dziļu nožēlu, ka Padome iebilst pret šādu instrumentu, kura mērķis ir uzlabot partnerības kvalitāti visās dalībvalstīs; aicina dalībvalstis, kuru nostāja pret Eiropas Rīcības kodeksu partnerības jomā ir noraidoša, to pārskatīt, jo tas dod negatīvu signālu par šo valstu vēlmi sadarboties ar pilntiesīgiem partneriem;

Struktūra, kurā ņemtas vērā teritoriālās atšķirības

35. vēlreiz apliecina nepārprotamu atbalstu jaunizveidotajai kategorijai "pārejas reģioni" un atbalsta Eiropas Parlamentu pašreiz notiekošajās iestāžu sarunās; aicina Padomes prezidentūru saglabāt savu nostāju šajā jautājumā līdz sarunu noslēgumam, jo minētās jaunās kategorijas izveide, kas nodrošinās taisnīgāku atbalstu visiem reģioniem, daļēji palīdzēs sasniegt teritoriālās kohēzijas mērķi;

36. atzinīgi vērtē Eiropas Parlamenta priekšlikumu radīt vēl vienu drošības tīklu, ko veidotu četras piektdaļas no līdzekļiem, kas 2007.–2013. gadā piešķirti "viena reģiona salu valstīm, kas ir tiesīgas saņemt kohēzijas fonda atbalstu 2013. gadā" un tālākajiem reģioniem, kuri pēc 2013. gada vairs neietilps mazāk attīstīto reģionu kategorijā;

37. atgādina par tālāko un reti apdzīvoto reģionu vajadzībām un problēmām un aicina tiem piešķirt pietiekamus un proporcionālus budžeta līdzekļus, lai sasniegtu ekonomiskās, sociālās un teritoriālās kohēzijas mērķi, kā arī uzlabotu to integrāciju vienotajā tirgū; tādēļ atzinīgi vērtē tālākajiem reģioniem paredzētā atbalsta intensitātes palielināšanu (no 20 euro uz 30 euro vienam iedzīvotājam), kā ierosināts Eiropadomes 2012. gada 22. novembra secinājumu projektā;

38. uzsver, ka ar Lisabonas līgumu ekonomiskās un sociālās kohēzijas mērķiem pievienots arī teritoriālās kohēzijas mērķis, un pauž neizpratni, ka EMPL komitejas ziņojumā par ESF regulas projektu nav iekļauta atsauce uz minēto teritoriālo dimensiju, kā arī uz rūpniecības pārmaiņu skartajiem reģioniem un salām, reti apdzīvotiem reģioniem, kalnu reģioniem un attālajiem reģioniem;

Tematiskā koncentrācija. Virzība uz lielāku elastīgumu

39. atbalsta elastīgāku pieeju tematiskajai koncentrācijai stratēģijā "Eiropa 2020", ko ar kompromisu ir pieņēmis Eiropas Parlaments un Padome; atgādina par Līguma galvenajiem politiskajiem mērķiem (ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija) un par vajadzību vairāk ņemt vērā valstu un reģionālās atšķirības un problēmas, ko ir atbalstījuši abi likumdevēji;

40. atzinīgi vērtē tematisko mērķu un ieguldījumu prioritāšu paplašināšanu, kā norādīts Eiropas Parlamenta pilnvarojuma dokumentos attiecībā uz ERAF un ETS regulu projektiem, kā arī Padomes prezidentūras pieņemtajos kompromisos par tematiskās koncentrācijas sadaļu; tomēr uzsver, ka īpaša uzmanība arī turpmāk jāpievērš tematiem, kas saistīti ar kultūras mantojuma un tūrisma attīstīšanu; savukārt pauž nožēlu, ka, pretēji RK ieteikumam, EMPL komitejas ziņojumā par ESF nav ierosināti samazinājumi Eiropas Komisijas ierosinātajā koncentrācijas apjomā;

41. ir īpaši gandarīta par Eiropas Parlamenta nostāju attiecībā uz IKT jomas paplašināšanu, lai visos reģionos iekļautu pamata infrastruktūru, taču pauž nožēlu par to, ka Padome nav reaģējusi uz šo jautājumu; tāpēc aicina dalībvalstis pārskatīt savu nostāju minētajā jautājumā, jo daudzos attālos lauku reģionos un pat attīstītākajos reģionos vēl aizvien nav pieejami ātrdarbīgi IKT tīkli;

42. atzinīgi vērtē to, ka Padome ERAF regulā ir noraidījusi Eiropas Komisijas prasīto tematisko koncentrāciju īpašos piešķirumos tālākajiem reģioniem, un cer, ka Eiropas Parlaments, ņemot vērā notiekošās iestāžu sarunas, šajā punktā grozīs savu sarunu mandātu, pielāgojoties Padomes nostājai;

Eiropas Sociālais fonds

43. atkārtoti norāda, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām, tāpat kā līdz šim, ir jābūt galvenajām dalībniecēm ESF darbības programmu plānošanā un īstenošanā, un tāpēc ieilst pret EMPL komitejas ziņojumā iekļauto apsvērumu, saskaņā ar kuru par "galvenajiem starpniekiem" visu ESF politiku īstenošanā, ņemot vērā valstu nodarbinātības politiku nozīmīgumu, arī turpmāk jābūt dalībvalstīm;

44. vēlreiz atgādina par lūgumu ESF regulā iekļaut atsauci uz teritorijām, kurās ir nelabvēlīgi dabas un demogrāfiskie apstākļi, līdzīgi kā tas ir paredzēts regulas projekta par ERAF 10. pantā, kā arī atsauci uz tālākajiem reģioniem; uzsver, ka ESF ietvaros ir jāpaplašina teritoriālā sadarbība, līdzās starptautiskai sadarbībai tajā iekļaujot arī pārrobežu un starpreģionālo sadarbību;

45. pauž nožēlu par 22.–23. novembra Eiropadomes secinājumos ierosinātajiem samazinājumiem budžetā, kas paredzēts pārtikas palīdzības programmai vistrūcīgākajām personām (2,1 miljards euro iepriekš paredzēto 2,5 miljardu euro vietā); aicina skaidri nošķirt minēto programmu no ESF un stingri uzstāj, ka tai jāiedala pietiekami līdzekļi, tos pārceļot no DFS budžeta 2. pozīcijas (KLP);

Atbalsts Kohēzijas politikas padomes izveidei

46. atbalsta un atzinīgi vērtē Kipras prezidentūras priekšlikumu izveidot formālu Kohēzijas politikas padomi, kuras sastāvā būtu ministri, kas atbildīgi par kohēzijas politiku; RK jau ilgstoši ir paudusi atbalstu šādas formālas sanāksmes izveidei, jo tā nodrošinātu vēl lielāku atpazīstamību un pastāvīgu politisku diskusiju par kohēzijas politiku; vēlas aktīvi piedalīties minētās padomes politiskajās diskusijās, jo tās ietekmēs ES vietējo un reģionālo pašvaldību intereses, un vietējās un reģionālās pašvaldības ir tieši iesaistītas kohēzijas politikas praktiskā īstenošanā;

47. pauž nožēlu, ka valsts un vietējām iestādēm ar vadošās iestādes statusu joprojām ir pienākums gādāt par ieguldījumu iepriekšēju finansēšanu. Pašreizējos apstākļos, kad jāsaskaras ar ierobežojumiem finanšu tirgos, šādu finansiālu uzdevumu ir grūti izpildīt. Ja tiks prasīts ievērot ieguldījumu iepriekšējas finansēšanas principu, Eiropas Savienība neizmantos unikālu iespēju nodrošināt tiešus finanšu resursus ekonomikas stimulēšanai un strukturālām pārmaiņām, iepriekš piešķirot lielākas summas tā, lai finansēšana notiktu ritmā, kas nepieciešams, lai sāktu finansējumu atgūt;

Darbības programmu finansiālā pārvaldība

48. attiecībā uz pārvaldības un kontroles noteikumiem Komiteja nepiekrīt pieejai pievienotās vērtības nodoklim, jo tas darbības izdevumu kategorijā tiek ietverts tikai dažos ļoti īpašos gadījumos un vairumā reģionu to nevarēs ietvert attiecināmo izdevumu kategorijā. Praktiski tas nozīmē reālu fondu līdzfinansējuma līmeņa samazinājumu līdz 21 %;

49. atbalsta formulas "N+3" saglabāšanu 2014.-2020. gada plānošanas periodā;
50. atbalsta PVN attiecināmību uz visām izdevumu kategorijām gadījumos, kad saņēmēji nevar atgūt šā nodokļa summu.

Briselē, 2013. gada 1. februārī

*Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Reģionu komitejas rezolūcija “Ilgtspējīga Ekonomiskās un monetārās savienības (EMS) nākotne”

(2013/C 62/02)

REĢIONU KOMITEJA (RK)

- ņemot vērā Eiropadomes 2012. gada 13. un 14. decembra sanāksmes galīgos secinājumus;
- ņemot vērā Eiropadomes priekšsēdētāja *Herman Van Rompuy* un Eiropas Komisijas, Eiropas Centrālās bankas un Eurogrupas priekšsēdētāju kopīgi sagatavoto ziņojumu “Ceļā uz patiesu ekonomisko un monetāro savienību” (2012. gada 5. decembrī);
- ņemot vērā Eiropas Komisijas 2012. gada 28. novembra paziņojumu “Plāns padziļinātas un patiesas ekonomiskās un monetārās savienības izveidei” (COM(2012) 777/2);
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta 2012. gada 20. novembra rezolūciju un Komisijas ieteikumus Eiropadomes, Eiropas Komisijas, Eiropas Centrālās bankas un Eurogrupas priekšsēdētāju ziņojumam “Ceļā uz patiesu ekonomisko un monetāro savienību”;
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta 2013. gada 16. janvāra rezolūciju par publiskajām finansēm Ekonomikas un monetārajā savienībā 2011. un 2012. gadā;

1. uzsver, ka ekonomisko un monetāro savienību (EMS) dalībvalstīs ir svarīgi nostiprināt, lai nodrošinātu ilgtspējīgu izaugsmi, sabiedrības attīstību un politiskās integrācijas turpināšanos ES teritorijā;

2. pauž nožēlu, ka daudzi budžeta un ekonomikas politikas jautājumi, kas bija izvirzīti Eiropas Komisijas “Plānā padziļinātas un patiesas EMS izveidei” un Eiropadomes priekšsēdētāja un Eiropas Komisijas, Eiropas Centrālās bankas un Eurogrupas priekšsēdētāju kopīgi izstrādātajā ziņojumā, netika iekļauti Eiropadomes galīgajos secinājumos un to izskatīšana atlikta līdz Eiropadomes 2013. gada jūnija sanāksmei;

3. aicina nodrošināt, ka Eiropas pusgada procedūrā dalībvalstu līmenī ir iesaistītas reģionālās un vietējās pašvaldības, bet ES iestāžu līmenī — RK, jo fiskālā pārvaldība nozīmē arī ekonomikas pārvaldību vietējā un reģionālajā līmenī. Lai fiskālā pārvaldība būtu efektīva, jābūt skaidram un nepārprotamam atbildības sadalījumam starp ES, dalībvalstīm un vietējo un reģionālo līmeni;

4. uzsver, ka ES lēmumi saistībā ar EMS būtiski ietekmē ne tikai valstu, bet arī vietējā un reģionālā līmeņa finanses. Šajā sakarā RK uzsver, ka fiskālo autonomiju vietējā un reģionālajā līmenī garantē citstarp Līguma par Eiropas Savienību 4. pants, un tāpēc aicina nodrošināt lielāku sinerģiju starp ES, dalībvalstu, kā arī vietējo un reģionālo pašvaldību budžetu;

5. šajā saistībā atgādina, ka Eiropas Parlaments ir aicinājis Komisiju⁽¹⁾ tās nākamajā gada izaugsmes pētījumā “pilnībā

aplūkot (...) budžeta lomu Eiropas pusgada norisē, sniedzot faktiskus un konkrētus datus par tā rosinošo, katalītisko, sinerģisko un papildinošo ietekmi uz vispārējiem valsts izdevumiem vietējā, reģionālā un valsts līmenī”;

6. vēlreiz uzsver, ka tā atbalsta dalībvalstīm adresēto Eiropas Parlamenta aicinājumu apsvērt tāda Sociālo ieguldījumu pakta parakstīšanu, kura pamatā būtu pakta “Euro plus” modelis. Tādējādi tiktu izvirzīti mērķi attiecībā uz sociālajiem ieguldījumiem, kas jāveic dalībvalstīm, lai sasniegtu stratēģijas “Eiropa 2020” mērķus nodarbinātības, sociālajā un izglītības jomā;

7. uzsver, ka ekonomikas krīzes risināšanas centieni šobrīd jāorientē uz to jauno mehānismu izstrādi, par kuriem jau panākta vienošanās, to pareizas darbības nodrošināšanu, kā arī vietējā un reģionālā līmeņa iesaistīšanu Eiropas pusgada procesā;

8. atzinīgi vērtē to, ka Eiropadomes secinājumos⁽²⁾ uzsvērts, ka “tās iespējas, ko sniedz ES pastāvošā fiskālā sistēma, lai panāktu līdzsvaru starp vajadzību pēc produktīviem publiskiem ieguldījumiem un fiskālās disciplīnas mērķiem”, būtu arī turpmāk jāizmanto Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvajā daļā. Šāds uzdevums vēl aktuālāks kļuvis pēc nesenojiem Starptautiskā Valūtas fonda secinājumiem, ka tā sauktie fiskālie multiplikatori, pēc kuriem var spriest par negatīvu budžeta konsolidācijas ietekmi uz izaugsmi, ir bijuši “ievērojami lielāki”, nekā analītiķi lēsa parādu krīzes laikā. Tāpēc Komiteja cer, ka šo jautājumu Komisija sīkāk iztirzās gaidāmajā paziņojumā par publisko izdevumu kvalitāti un ka minētajā paziņojumā tā

(1) Eiropas Parlamenta rezolūcija “Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgads — 2012. gada prioritāšu īstenošana”.

(2) Eiropadomes secinājumi, 2012. gada 13. un 14. decembris, I. sadaļas “Ekonomikas politika” 2. punkts.

aplūkoks arī jautājumu par *pašreizējo izdevumu un ieguldījumu* nodalīšanu budžeta deficīta aprēķinos, lai neapdraudētu tādus publiskos ieguldījumus, kas var dot ilgtermiņa neto labumu;

Integrēta finanšu sistēma

9. uzsver, ka banku nozares nestabilitāte daudzās dalībvalstīs un Savienībā kopumā apdraud publisko finansējumu un sevišķi ietekmē vietējo un reģionālo līmeni, un pauž nožēlu, ka banku krīzes risināšanas izmaksas tika uzveltas galvenokārt nodokļu maksātāju pleciem un ka tās kaitē izaugsmei un reālajai ekonomikai;

10. uzsver, ka līdztekus pasākumiem, kas saistīti ar banku savienību, būtu jāuzlabo pārredzamība un pārskatatbildība, jo šie pasākumi var nopietni ietekmēt publiskās finanses — gan dalībvalstu, gan vietējā un reģionālajā līmenī —, kā arī bankas un iedzīvotājus;

11. atzinīgi vērtē to, ka Padome un Eiropas Parlaments panāca vienošanos par vienotu uzraudzības mehānismu, kas ļaus veikt banku regulēšanu Eiropas Savienībā, un šajā sakarā uzsver, ka liela nozīme ir reģionālajām bankām, kas nodrošina kapitālu MVU un publisko ieguldījumu projektiem, kuri paredzēti teritoriālajai attīstībai;

12. atbalsta Sanācijas un noregulējuma direktīvas priekšlikumu un Noguldījumu garantiju sistēmas direktīvas priekšlikumu un piekrīt, ka tie būtu jāpieņem prioritārā kārtā; tomēr uzsver, ka noteikumiem, ko ievieš ar minētajiem tiesību aktiem, un, konkrēti, uzraudzības un kontroles sistēmai, jābūt proporcionāliem;

13. uzskata: lai sasniegtu ilgtermiņā izvirzīto vienotā Eiropas noguldījumu garantiju režīma mērķi, nepieciešamas vienādas, kopīgas un stingras prasības, kurās ir pietiekami ņemti vērā apstākļi konkrētās valsts finanšu nozarē;

14. aicina Eiropas Komisiju drīzumā iesniegt likumdošanas iniciatīvu, kas izstrādāta, pamatojoties uz *Līkanen* ⁽³⁾ ziņojumu par dažu īpaši riskantu finanšu darbību juridisku nošķiršanu no noguldījumu banku darbības attiecīgās banku grupas ietvaros;

15. vēlas zināt, kāpēc Komisija ir atlikusi ieceri publicēt ziņojumu par neatkarīgas Eiropas Reitingu aģentūras izveidošanu līdz 2016. gada beigām;

Integrēta budžeta sistēma

16. piekrīt viedoklim, ka EMS ir nepieciešami atbilstīgi budžeta politikas noteikumi, un šajā sakarā atzīst par pareizu, ka ir ātri pieņemts divu tiesību aktu kopums budžetārās uzraudzības jomā, lai papildinātu sešu tiesību aktu kopumu par ekonomikas pārvaldību un 2013. gada sākumā spēkā stājušos Līgumu par stabilitāti, koordināciju un pārvaldību (fiskālais pakts);

17. atbalsta Eiropas Parlamenta aicinājumu dalībvalstīm “precizēt dažāda līmeņa (valsts, reģionālo un vietējo) valdības iestāžu

atbildību un lomu, noteikt ar tām saistītos fiskālos pārvedumus un ienākumu avotus, lai nodrošinātu stabilu un ilgtspējīgu publisko finanšu sistēmu, jo īpaši ņemot vērā to, kā Līgums par stabilitāti, koordināciju un pārvaldību ekonomiskajā un monetārajā savienībā ietekmē vietējo un reģionālo fiskālo neatkarību”. Tāpēc saskaņā ar daudzlīmeņu pārvaldības principu RK iesaka minēto noteikumu pilnveidošanā un īstenošanā pienācīgi iesaistīt vietējās un reģionālās pašvaldības;

18. pauž nožēlu, ka Eiropadomes secinājumos nav minēta vajadzība pēc fiskālajām spējām, kas ļautu atbalstīt ekonomikas reformas valstīs un mazināt asimetriskus satricinājumus. RK ir pārliecināta, ka šādas fiskālās spējas ir nepieciešamas, lai izveidotu padziļinātu un patiesu EMS;

19. uzskata, ka fiskālo spēju ieviešanas gadījumā par tām būtu kopīgi jālemj un tās jāīsteno EMS līmenī, taču vajadzētu būt arī iespējai šo instrumentu brīvprātīgi izmantot dalībvalstīs, kas nepieder eurozonai;

20. atbalsta Eiropas Parlamenta aicinājumu Komisijai iespējami drīz ierosināt rīcības plānu kopīgai valsts parāda instrumentu emisijai;

21. uzskata: ja tiktu ieviestas fiskālās spējas, tās īstermiņā būtu jāskata šķirti no daudzgadu finanšu shēmas un ilgtermiņā būtu vajadzīga atsevišķa EMS budžeta procedūra, taču ar noteikumu, ka tiek ievērotas Līgumā noteiktās procedūras, kas nodrošina pārredzamību un demokrātisku uzraudzību;

Integrēta ekonomikas politikas sistēma

22. uzskata, ka stratēģija “Eiropa 2020” ir stūrakmens, kas nostiprina EMS ekonomisko aspektu, taču pēdējos gados galvenā uzmanība pievērsta EMS monetārajai dimensijai;

23. uzsver, ka vienotā tirgus noteikumu īstenošana paver nozīmīgu izaugsmes potenciālu vienīgi tad, ja vienotā tirgus darbība ir atbilstīga un vērsta uz svarīgām jomām, kurās pastāv inovācijas un darba vietu radīšanas iespējas;

24. atzinīgi vērtē tāda mehānisma izveidi, ar ko nodrošinātu stingrāku struktūrpolitikas koordināciju, konverģenci un izpildi un kas būtu balstīts uz dalībvalstu un ES iestāžu līgumisku vienošanos, ja vien tiktu ņemts vērā demokrātiskās pārskatatbildības princips. Komiteja piekrīt, ka šādas vienošanās būtu jāslēdz atkarībā no katra gadījuma, un atzinīgi vērtē laika ziņā ierobežota, mērķorientēta un elastīga finansiālā atbalsta piešķiršanu šādu vienošanos vajadzībām. Šajā sakarā Komiteja uzsver, ka īpaša nozīme ir vietējam un reģionālajam finansējumam, kas paredzēts ieguldījumiem, un tāpēc aicina līgumisko vienošanos izstrādēt iesaistīt vietējās un reģionālās pašvaldības, atbilstīgi ievērojot valstu tiesību aktus;

⁽³⁾ http://ec.europa.eu/internal_market/bank/docs/high-level_expert_group/report_en.pdf.

25. pilnībā piekrīt, ka ekonomikas politika ir jāvērs uz spēcīgas, noturīgas un iekļaujošas ekonomikas izaugsmes veicināšanu, konkurētspējas uzlabošanu un nodarbinātības palielināšanu, lai Eiropa arī turpmāk būtu ļoti pievilcīga sociāla tirgus ekonomika un lai saglabātu Eiropas sociālo modeli. Komiteja uzsver, ka svarīgākie instrumenti šā mērķa sasniegšanai ir stratēģija "Eiropa 2020" un gada izaugsmes pētījums;

26. atzinīgi vērtē ierosinājumu, ka visas svarīgākās ekonomikas politikas reformas, ko plāno veikt dalībvalstis, būtu iepriekš jāapspriež un vajadzības gadījumā jādiskutē starp dalībvalstīm. Komiteja uzsver, ka ES līmenī šādās debatēs būtu jāiesaista ES iestādes un konsultatīvās iestādes, bet dalībvalstu līmenī — vietējās un reģionālās pašvaldības, kā arī citas interesētās personas;

27. atzinīgi vērtē to, ka Komisijas 2012. gada ziņojumā par publiskajām finansēm ekonomiskajā un monetārajā savienībā viena sadaļa veltīta vietējā un reģionālā līmeņa publiskajām finansēm, un aicina Komisiju turpmākajos ziņojumos saglabāt savu fiskālās decentralizācijas analīzes spēju;

28. atzinīgi vērtē gada izaugsmes pētījumā minēto priekšlikumu, ka jāsauglabā 2012. gada martā noteiktās piecas prioritātes, un atbalsta turpmāk minēto aspektu iekļaušanu:

— reģionālās dimensijas iekļaušanu gada izaugsmes pētījumā, jo tādējādi tiek uzsvērta stratēģijas "Eiropa 2020" vietējā un reģionālā dimensija un ņemts vērā subsidiaritātes princips un pilnvaru sadalījums katrā dalībvalstī gan saistībā ar konkrētai valstij adresētajiem ieteikumiem, gan valsts reformu programmu izstrādi;

— vietējo un reģionālo pašvaldību pārstāvju iesaistīšanu pastāvīgajā Eiropas Komisijas un dalībvalstu dialogā, it sevišķi par jautājumiem, kas ir tieši vietējo un reģionālo pašvaldību kompetencē;

Uzlabota pārvaldība: demokrātiskā legimitāte un pārskatbaidība

29. uzsver, ka EMS izveides procesam jābūt demokrātiskam un legītimam. Tāpēc atzinīgi vērtē Eiropas Parlamentam paredzēto svarīgo lomu, valstu parlamentu iesaistīšanu un aicinājumu šajā procesā piedalīties vietējam un reģionālajam līmenim, it īpaši reģioniem ar likumdošanas pilnvarām un to parlamentiem;

30. vēlas, lai t.s. trijotnes demokrātiskās pārskatbaidības līmenis paaugstinātos, pamatojoties uz tās locekļu uzklauššanu no Eiropas Parlamenta puses;

31. norāda, ka debātes par EMS ir cieši saistītas ar vispārīgajām debatēm par ES nākotni, un vēlas aktīvi piedalīties šajās debatēs, lai pārstāvētu ES vietējo un reģionālo pašvaldību uzskatus;

32. uztic Reģionu komitejas priekšsēdētājam iesniegt šo rezolūciju Eiropas Parlamenta priekšsēdētājam, Eiropadomes priekšsēdētājam, Eiropas Komisijas priekšsēdētājam un ES Padomes pašreizējai prezidentvalstij Īrijai un nākamajai prezidentvalstij Lietuvai.

Briselē, 2013. gada 1. februārī

*Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Reģionu komitejas rezolūcija “Jaunatnes garantija”

(2013/C 62/03)

REĢIONU KOMITEJA

- ņemot vērā Eiropas Komisijas 2012. gada 5. decembra priekšlikumu Padomes ieteikumam par Jaunatnes garantijas izveidošanu (COM(2012) 729),
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta 2013. gada 16. janvāra rezolūciju par Jaunatnes garantiju (2012/2901(RSP)),
- ņemot vērā Komisijas paziņojumu “Jaunatne kustībā” (COM(2010) 477),
- ņemot vērā attiecīgo Reģionu komitejas atzinumu (CdR 292/2010 fin),

tā kā:

- ekonomikas krīzes dēļ jauniešu bezdarbs Eiropas Savienībā ir pieaudzis līdz nepieņemami augstam līmenim, proti, bez darba ir 5,7 miljoni jauniešu,
- to jauniešu skaits, kuri nav nedz nodarbināti, nedz arī iesaistīti izglītības vai apmācību procesā (t.s. *NEET* grupa), patlaban sasniedz 7,5 miljonus, kas izmaksu ziņā veido 1,2 % no EŠ IKP ⁽¹⁾,
- “Jaunatnes garantija” palīdzētu sasniegt trīs no pieciem stratēģijas “Eiropa 2020” pamatmērķiem, jo tā būtu iespēja risināt priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas problēmu, mazināt tādu cilvēku skaitu, kuriem draud nabadzība un sociāla atstumtība, kā arī palielināt augstākās izglītības iestāžu absolventu skaitu,
- izmaksas “Jaunatnes garantijas” ieviešanai visā eurozonā nepārsniegtu 21 miljardu *euro*, kas atbilst 0,45 % no eurozonas valdību izdevumiem ⁽²⁾,
- vairākas dalībvalstis nav ņēmušas vērā Eiropas Komisijas un Eiropadomes aicinājumus ieviest “Jaunatnes garantiju”, lai palielinātu jauniešu nodarbinātību,
- “Jaunatnes garantija” ir galvenais elements Eiropas Komisijas ierosinātajā jauniešu nodarbinātības pasākumu kopumā,

1. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas apņēmību dot jaunu impulsu jauniešu bezdarba mazināšanai, jo šīs daudzslāņainās problēmas risināšanā steidzami vajadzīgi koordinēti un visaptveroši politiski centieni; tādēļ atbalsta Eiropas Komisijas priekšlikumu Padomes ieteikumam par “Jaunatnes garantiju”, kas var kļūt par būtisku instrumentu cīņā pret jauniešu bezdarbu;

2. atgādina, ka Reģionu komiteja savā atzinumā ⁽³⁾ jau ir apliecinājusi stingru atbalstu mērķim, kas izvirzīts stratēģijas “Eiropa 2020” pamatiniciatīvā “Jaunatne kustībā” — ikvienam

jaunietim četru mēnešu laikā pēc skolas beigšanas spēt piedāvāt darbu, arodmācības vai studijas augstskolā;

3. ierosina “Jaunatnes garantijas” shēmas un konkrēti to nodarbinātības, mācekļības un stažēšanās sadaļas attiecināt arī uz nesen studijas beigušiem cilvēkiem, kam vēl nav 30 gadu;

4. uzsver reģionālo un vietējo pašvaldību svarīgo nozīmi nodarbinātības, apmācību un izglītības politikā, kā tas 2012. gada 13. decembrī tika apstiprināts RK rīkotā konferencē par stratēģijas “Eiropa 2020” pamatiniciatīvu “Jaunatne kustībā”;

5. atzinīgi vērtē to, ka Komisija ir uzsvērusi partnerībā balstītas pieejas nozīmi “Jaunatnes garantijas” shēmu ieviešanā un īstenošanā. Tomēr ir pārliecināta, ka šādas partnerības jāveido jau pašā politikas izstrādes sākumposmā un ka tajās jāiesaista visas attiecīgās ieinteresētās personas, īpaši vietējās un reģionālās pašvaldības. Līdz šim pašvaldības lielā mērā

⁽¹⁾ Skatīt Eurofound ziņojumu “*NEETs — Young people not in employment, education or training: Characteristics, costs and policy responses in Europe*”, <http://www.eurofound.europa.eu/pubdocs/2012/54/en/1/EF1254EN.pdf>.

⁽²⁾ SDO un *International Institute for Labour Studies* pētījums “*EuroZone job crisis: trends and policy responses*”, 2012, http://www.ilo.org/global/research/publications/WCMS_184965/lang-en/index.htm.

⁽³⁾ CdR 292/2010 fin.

palikušas ārpus tām norisēm, kas saistītas ar stratēģiju “Eiropa 2020” un Eiropas pusgadu, un tas ievērojami vājinājis gan demokrātisko leģitimitāti, gan veikto pasākumu iedarbīgumu;

6. piekrīt Eiropas Komisijai, ka jauniešu nodarbinātības jautājumā vajadzīga agrīna iejaukšanās un aktivizācija, un ir vienprātis, ka jau no paša sākuma jāpiemēro savstarpēja pienākuma princips;

7. stingri uzsver, ka darba tirgus integrācijai domātajos atbalsta pasākumos, kas izstrādāti saistībā ar “Jaunatnes garantiju”, noteikti jāietver valodu prasme un praktiskā darba pieredze, jo šie faktori uzlabo nodarbināmību un stimulē darbaspēka mobilitāti Eiropas Savienībā;

8. uzsver, ka “Jaunatnes garantijas” shēmas ir svarīgi saistīt ar jauniešu mobilitāti no vienas dalībvalsts uz citu un ka šajā ziņā liela nozīme ir gan pamatiniciatīvai “Jaunatne kustībā”, gan reģionālajām un vietējām pašvaldībām. Tieši pašvaldības bieži ir tās, kuras vietējā līmenī īsteno mobilitātes shēmas, un labākus rezultātus varētu gūt, ja ES atbalstītu starpreģionālo sadarbību;

9. šajā saistībā atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas priekšlikumu ieviest Eiropas profesionālo karti nolūkā vienkāršot profesionālās kvalifikācijas atzīšanas procedūras; šajā sakarībā uzsver, ka tāda stažēšanās, kas ietilpst reglamentētas profesijas apmācībā, un neatkarīgi no tā, vai stažieris saņem vai nesaņem atalgojumu, būtu jāatzīst visā Eiropas Savienībā un par to būtu jāslēdz līgums; tas ir svarīgi Eiropas jauniešiem, kurus satraucošā apmērā skar bezdarbs un kuriem profesionālā mobilitāte būtu reāla iespēja iekļauties vai atkārtoti iekļauties darba tirgū;

10. uzsver, ka ir jāveicina jauniešu izpratne par to, ka zināmu laiku var pavadīt studējot, stažējoties vai strādājot kādā citā dalībvalstī; šāda pieredzei var būt neaizstājama nozīme cilvēka neatkarības un atbildības sajūtas nostiprināšanā, un tā var rosināt jaunas un novatoriskas idejas;

11. norāda, ka Eiropas Savienībai būtu jānodrošina visiem jauniešiem vienlīdzīga piekļuve mobilitātes programmām, un tādēļ iesaka piedāvāt atbalstu tiem reģioniem, kuros ir specifiski ģeogrāfiskie apstākļi, piemēram, lauku un mazapdzīvotiem apvidiem un it īpaši attālākajiem reģioniem un salām;

12. tomēr vērš uzmanību uz to, ka galvenais jauniešu nodarbinātības līmeņa paaugstināšanas instruments ir jaunu darbvietu izveides stimulēšana, turklāt visās kvalifikācijas pakāpēs, nevis tikai tajās nozarēs, kurās vajadzīgi augsti kvalificēti speciālisti;

13. uzsver, ka svarīgs instruments ir duālās izglītības sistēmu izveidošana un atbalstīšana; tajās jau no izglītības kursa sākuma izveidojas saikne starp studentu un viņa nākamo darba devēju;

14. uzsver, ka prasmju un iemaņu izkopšanas pasākumi jāorientē tā, lai mazinātu neatbilstību starp darba tirgus vajadzībām un piedāvājumu; šajā nolūkā par izglītības turpināšanas, mācekļa prakses vai stažēšanās pamatmērķi stingri jānosaka nodarbinātība; turklāt “Jaunatnes garantijas” shēmās liela nozīme ir darba devējiem, kas sniedz nepieciešamo karjeras izaugsmes iespēju;

15. saistībā ar prasmju uzlabošanu “Jaunatnes garantijas” shēmu ietvaros atgādina, ka Reģionu komiteja ir nodibinājusi izcilības zīmi “Eiropas reģions, kas veicina uzņēmējdarbību” (EER). Viens no tās pamatmērķiem ir popularizēt uzņēmējdarbību un veicināt tādu politiku, kas ir labvēlīga uzņēmumiem un tātad sekmē darba vietu izveidi. EER reģioni lielu vērtību ir vērtējuši tam, lai mudinātu jauniešus kļūt par uzņēmējiem;

16. atzinīgi vērtē to, ka Eiropas Komisija uzsvērusi nodarbinātības kvalitāti, iesakot dalībvalstīm raudzīties, lai to “Jaunatnes garantijas” shēmās tiktu ietverti kvalitatīvi darba piedāvājumi. Arī ekonomikas krīzi nedrīkstētu izmantot par aizbildinājumu tam, lai vājinātu prasības par veselības aizsardzību un darba drošību. Vērš uzmanību, ka darba ņēmējiem ir jānodrošina zināma minimālā aizsardzība, tomēr par darba tiesību jautājumiem tiek spriests valstu līmenī un vienošanās par tiem slēdz sociālie partneri. Sociālie partneri būtu pilnībā jāiesaista “Jaunatnes garantijas” shēmu ietvaros piedāvāto darbavietu kvalitātes pamatprincipu izstrādē. Uzsver, ka jauniešus daudz vairāk apdraud nabadzība, ko apliecina arī Eiropas Komisijas pārskats par nodarbinātību un sociālo attīstību 2012. gadā⁽⁴⁾;

17. mudina dalībvalstis “Jaunatnes garantijas” īstenošanā aktīvi iesaistīt arī privātā sektora darba devējus, lai jauniešiem varētu piedāvāt iespējami vairāk perspektīvu;

18. uzsver, ka īpaši liels jauniešu bezdarbs ir tajās dalībvalstīs, kurās patlaban ir strikti budžeta ierobežojumi. Šajā saistībā uzskata, ka jāturpina mērķtiecīgi atbalstīt šīs dalībvalstis — vajadzības gadījumā ar papildu finansiāliem pasākumiem —, lai palīdzētu tām valsts līmenī ieviest un īstenot “Jaunatnes garantijas” shēmas, kā tas paredzēts, piemēram, 2012. jūnija Izaugsmes pakatā;

⁽⁴⁾ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-5_lv.htm?locale=lv

19. tā kā Eiropas Komisija "Jaunatnes garantijas" shēmām nav paredzējusi īpašu finansējumu, piekrīt, ka iniciatīvas līdzfinansēšanai izmantojami kohēzijas politikas finansējuma instrumenti, īpaši Eiropas Sociālais fonds (ESF); tāpēc brīdina, ka nebūtu pareizi 2014.–2020. gada daudzgadu finanšu shēmā samazināt kohēzijas politikas budžetu;

20. aicina Eiropas Komisiju un dalībvalstis gādāt, ka turpmākajos kohēzijas politikas partnerības nolīgumos jauniešu bezdarba problēma noteikti tiek pienācīgi ņemta vērā un arī tiek atbalstītas "Jaunatnes garantijas" shēmas un ka Eiropas Sociālā fonda piešķirumi tiek izmantoti, lai ieviestu labu praksi un inovatīvu pieeju, ko jau lieto atsevišķās valstīs;

21. aicina dalībvalstis un vietējās un reģionālās pašvaldības iedibināt nepieciešamo koordināciju starp nodarbinātības dienestiem un izglītības pārvaldības iestādēm, lai jaunieši, kas priekšlaikus pārtrauc mācības un nonāk bezdarbnieku rindās, varētu izmantot apmācībai un jaunatnes pasākumiem domāto Eiropas finansējumu, sevišķi nolūkā uzlabot savas prasmes un iegūt vēl vienu izglītošanās iespēju;

22. aicina dalībvalstis 2013. gadā iesniegt valsts nodarbinātības plānus, kuros paredzēta arī virzība uz "Jaunatnes garantiju" ieviešanu un īstenošanu;

23. mudina "Jaunatnes garantijas" shēmas ieviest un īstenot ne vēlāk kā 2014. gada janvārī;

24. apzinās, ka nevar garantēt jauniešiem kvalitatīvu nodarbinātību, ja neuzlabojas vispārējā ekonomikas situācija. Tāpēc aicina dalībvalstis līdzās pasākumiem, kas saistīti ar "Jaunatnes garantiju", pieņemt tādas politikas nostādnes, kuru mērķis būtu radīt darba vietas un stimulēt izaugsmi vispār, kā arī dot iespēju apgūt prasmes tiem jaunajiem bezdarbniekiem, kuri ir beiguši mācības, neiegūdami kvalifikāciju; šajā saistībā atzinīgi vērtē iniciatīvas integrēšanu Eiropas pusgada pasākumos;

25. aicina dalībvalstis pievērst uzmanību Komisijas ieteikumam un nodrošināt visplašāko atpazīstamību jaunajiem pakalpojumiem un atbalsta pasākumiem, kas saistīti ar "Jaunatnes garantijas" shēmām, jo tā ir joma, kurā izšķirīgi svarīgi ir iesaistīt reģionālās un vietējās pašvaldības — aktīvas šādu shēmu īstenošanas;

26. aicina Eiropas Komisiju izveidot iedarbīgu mehānismu, ar ko palīdzēt dalībvalstīm īstenot "Jaunatnes garantiju", piemēram, paraugprakses, zināšanu un pieredzes apmaiņu, kā arī aicina iesaistīt šajā procesā Reģionu komiteju;

27. ierosina Eiropas Komisijai tās priekšlikumu par "Jaunatnes garantiju" noteikt par vienu no savām 2013. gada komunikācijas prioritātēm un šajā nolūkā plaši izmantot sociālos plašsaziņas rīkus;

28. uzdod Reģionu komitejas priekšsēdētājam iesniegt šo rezolūciju Eiropas Parlamenta priekšsēdētājam, Eiropadomes priekšsēdētājam, Eiropas Komisijas priekšsēdētājam, ES prezidentvalstij Īrijai un nākamajai Padomes prezidentvalstij Lietuvai.

Briselē, 2013. gada 1. februārī

*Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

ATZINUMI

REĢIONU KOMITEJA

99. PLENĀRSESĪJA 2013. GADA 31. JANVĀRĪ UN 1. FEBRUĀRĪ

Reģionu komitejas atzinums “Eiropas Pētniecības telpa”

(2013/C 62/04)

REĢIONU KOMITEJA

- atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas iniciatīvu, atbildot uz Padomes aicinājumu, izstrādāt pamatnostādnes, lai stimulētu pasākumus Eiropas Pētniecības telpas izveides pabeigšanai līdz 2014. gadam;
- piekrīt viedoklim, ka zināšanas ir jaunās ekonomikas valūta. Tāpēc Komiteja piekrīt, ka pasaules līmeņa pētniecības un inovācijas spēja, kuras pamatā ir spēcīga publiskā sektora zinātniskā bāze, ir izšķiroša, lai panāktu noturīgu ekonomikas atveseļošanu un lai nostiprinātu Eiropas kā globālo procesu dalībnieces statusu;
- uzsver, ka EPT izveide ir nepieciešama, lai novērstu pētniecības sadrumstalotību Eiropā, kā arī valstu un iestāžu radītos šķēršļus. Sadrumstalotība neapšaubāmi ierobežo Eiropas iespējas pilnībā izmantot savu pētniecības un inovācijas potenciālu, turklāt tas dārgi maksā Eiropas nodokļu maksātājiem, patērētājiem un visiem iedzīvotājiem. Tāpēc ir nepieciešams lielāks skaits mērķtiecīgu pasākumu;
- aicina Komisiju veicināt reģionu sadarbību pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” ietvaros, izstrādājot efektīvus instrumentus un stimulus. Šādā kontekstā vietējās un reģionālās pašvaldības varētu uzņemties atbalsta un koordinācijas pienākumus (pētniecības un inovācijas tīklu izveidi, tehniskās un administratīvās palīdzības sniegšanu, kā arī rosināt privātā sektora finansiālu atbalstu), lai veicinātu pētniecību un iegūto zināšanu izmantošanu un inovāciju;

Ziņotājs	Grigorios ZAFEIROPOULOS kgs (EL/PPE) Atikas reģiona padomnieks
Atsauces dokuments	Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Stiprāka Eiropas Pētniecības telpas partnerība izcilībai un izaugsmei"
	COM(2012) 392 final

Reģionu komitejas atzinums – "Eiropas Pētniecības telpa"

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

A. Galvenie vēstījumi

- atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas iniciatīvu, atbildot uz Padomes aicinājumu, izstrādāt pamatnostādnes, lai stimulētu pasākumus Eiropas Pētniecības telpas izveides pabeigšanai līdz 2014. gadam;
- piekrīt Eiropadomes 2011. gada februāra sanāksmes un 2012. gada marta sanāksmes secinājumiem, ka ir ļoti svarīgi līdz 2014. gadam pabeigt EPT izveidi;
- atzinīgi vērtē to, ka EPT izveidei paredzētie tiesību akti varētu būt lietderīgi arī daļēji saistītajām jomām (piemēram, valstu un ES politikas koordinēšanai saskaņā ar LESD 181. pantu, tādu pasākumu veicināšanai, kas paredzēti pētniecības rezultātu izplatīšanai saskaņā ar LESD 180. pantu saistībā ar 182. panta 5. punktu);
- uzskata, ka, ņemot vērā pašreizējo krīzi ekonomikā, tādas Eiropas Pētniecības telpas izveide, kas vērsta uz pētniecību un uz inovāciju, kas balstīta uz pētniecību, ir ļoti svarīga, lai veicinātu ekonomikas izaugsmi, nodarbinātību, zinātnes izcilību un reģionu un valstu kohēziju;
- piekrīt viedoklim, ka zināšanas ir jaunās ekonomikas valūta. Tāpēc Komiteja piekrīt, ka pasaules līmeņa pētniecības un inovācijas spēja, kuras pamatā ir spēcīga publiskā sektora zinātniskā bāze, ir izšķiroša, lai panāktu noturīgu ekonomikas atveseļošanu un lai nostiprinātu Eiropas kā globālo procesu dalībnieces statusu;
- uzsver, ka īstenojot gan pamatprogrammu "Apvārsnis 2020", gan EPT, nozīmīgāka vieta jāierāda praksē izmantotajiem paņēmieniem un to ietekmei ⁽¹⁾ t. i. vietējā un reģionālā līmeņa dalībniekiem ir jāpiedalās un pilnībā jāiesaistās stratēģijas "Eiropa 2020" mērķu sasniegšanā;
- uzsver, ka EPT palīdzēs uzlabot mūsu dzīves kvalitāti, jo Eiropa kļūs par vietu, kur norisinās aktīva zinātniskā pētniecība, tehnoloģiju attīstība un inovācija un kur risina svarīgākās mūsdienu problēmas; uzskata, ka zināšanu veicināšanas nolūkā jāstiprina zinātnes, rūpniecības un publisko iestāžu sadarbība;
- piekrīt viedoklim, ka ir jāizmanto visu reģionu izcilības potenciāls un ka ir nepieciešamas jaunas pieejas atbalsta sniegšanai mazākattīstītiem reģioniem un dalībvalstīm, lai tās sasniegtu izcilību un pārdomātu reģionālo specializāciju;
- uzsver, ka EPT izveide ir nepieciešama, lai novērstu pētniecības sadrumstalotību Eiropā, kā arī valstu un iestāžu radītos šķēršļus. Sadrumstalotība neapšaubāmi ierobežo Eiropas iespējas pilnībā izmantot savu pētniecības un inovācijas potenciālu, turklāt tas dārgi maksā Eiropas nodokļu maksātājiem, patērētājiem un visiem iedzīvotājiem. Tāpēc ir nepieciešams lielāks skaits mērķtiecīgu pasākumu;
- piekrīt, ka pasākumiem vajadzētu būt vēršotiem uz pētnieku un pētniecības iestāžu konkurences palielināšanu, valsts un reģionālo pētniecības sistēmu pārrobežu sinerģijas izmantošanu, pētnieku profesionālo izaugsmes, kā arī mobilitātes un zināšanu brīvas aprites veicināšanu;
- stingri uzskata, ka vienam no EPT pamatmērķiem vajadzētu būt intelektuālā darbaspēka aizplūšanas ierobežošanai, īpaši no reģioniem, kuros pētniecība ir mazāk attīstīta, kā arī reģionālo atšķirību mazināšanai pētniecības jomā un inovācijas rezultātos, lai panāktu visā Eiropā tādu izcilību, kurā ņemts vērā inovācijas potenciāls. Šajā nolūkā jānodrošina ES pētniecības un inovācijas programmu un valstu un reģionālo inovācijas stratēģiju savstarpējā saikne;
- atzinīgi vērtē Eiropadomes mērķi uzlabot apstākļus pētniecībai un izstrādei un palielināt kopējos valsts un privātā sektora ieguldījumus pētniecībā un izstrādē līdz 3 % no ES IKP. Tomēr jāatzīst, ka izcilu zināšanu komerciālas izmantošanas jomā Eiropa joprojām atpaliek no citām pasaules daļām. Tāpēc jo īpaši jāuzsver MVU nozīme inovācijas veicināšanā;
- ir pārliecināta, ka ar kohēzijas instrumentiem varētu stiprināt izcilības attīstību un spēju veidošanu, atbalstot pētniecības un inovācijas politiku reģionālā līmenī. Tas ļaus pilnveidot ceļu uz izcilību un dos iespēju šiem reģioniem pilnībā iesaistīties EPT un izmantot vienotā stratēģiskā satvara finansējuma avotus;

(1) CdR 402/2011 fin.

14. aicina Komisiju kopā ar Padomi un Parlamentu nodrošināt efektīvu un rezultatīvu programmas "Apvārsnis 2020" īstenošanu, paredzot noteikumus un procedūras, kas būtu pēc iespējas vieglāk izprotami to izmantotājiem;

15. atzīst, ka paziņojumā uzskaitītās EPT prioritātes ir labi definētas un to pilnīga īstenošana uzlabotu Eiropas pētniecības rezultātus un efektivitāti līdz 2014. gadam. Tomēr ir nepieciešama pilnīga un aktīva dalībvalstu, ieinteresēto pušu un to Eiropas organizāciju, kā arī Komisijas iesaistīšanās pastiprinātā partnerībā, lai EPT izveide ļautu izpausties Eiropas izcilībai, stiprinot efektivitāti, kvalitāti un jaunās iespējas, pamatojoties uz Savienības vajadzībām;

16. aicina Eiropas Komisiju nodrošināt pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" un struktūrfondu sinerģiju un komplementaritāti, kā arī veidot ceļu uz izcilību vājākus rezultātus uzrādošām dalībvalstīm un reģioniem, kuri ir vājāki saimnieciskajā un sociālajā ziņā, balstoties uz to stiprajām pusēm, tiecoties būtiski veicināt pētniecības darbību un inovācijas spēju, lai novērstu inovācijas plaisu Eiropā;

17. aicina Komisiju veicināt reģionu sadarbību pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" ietvaros, izstrādājot efektīvus instrumentus un stimulus. Šādā kontekstā vietējās un reģionālās pašvaldības varētu uzņemties atbalsta un koordinācijas pienākumus (pētniecības un inovācijas tīklu izveidi, tehniskās un administratīvās palīdzības sniegšanu, kā arī rosināt privātā sektora finansiālu atbalstu), lai veicinātu pētniecību un iegūto zināšanu izmantošanu un inovāciju;

18. uzsver, ka reģioniem jāpalielina to gatavība izmantot pētniecības rezultātus. Iegūtā kompetence, praktiskās zināšanas un izstrādātie instrumenti tad būtu jāizmanto, lai nodrošinātu pētījumu rezultātu izmantošanu Eiropas mērogā. To iespējams panākt vienīgi, palielinot sinerģiju starp visiem ES finansēšanas instrumentiem, tostarp "Apvārsni 2020", kohēzijas politiku, kā arī valsts, reģionālā un vietējā līmeņa resursiem⁽²⁾. Taču ar līdzekļu apvienošanu vien nepietiek, jāmaina arī darbības kultūra un administratīvā prakse;

19. mudina vietējās un reģionālās pašvaldības stiprināt Eiropas un/vai reģionālo un valstu organizāciju sadarbību, kas veicinātu pētniecību un inovāciju, kā arī ieviest uzlabojumus, lai sekmētu politiku konvergenci, pārvaldības efektivitāti un lietderīgumu un procedūru saskaņošanu, stiprinot kopējās pārvaldības sistēmas, kas atvieglo politiku pieejamību iedzīvotājiem, un palielinātu to sociāli ekonomisko ietekmi;

20. uzskata, ka vietējās un reģionālās pašvaldības var un tām vajadzētu, veicinot publiskā un privātā sektora partnerību,

uzņemties būtisku lomu inovatīvu produktu un pakalpojumu izstrādē. Tas radītu vairāk darba vietu un veicinātu izaugsmi vietējā un reģionālajā līmenī un vienlaikus uzlabotu publiskā un privātā sektora darbības spēju un efektivitāti;

21. atzinīgi vērtē Pētniecības un inovācijas ģenerāldirektorāta un Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāta iniciatīvas, kas sekmē tādu reģionālo pētniecības un inovācijas tīklu izveidi, kurus varētu atbalstīt universitātes, institūti, publiskā sektora iestādes un privātais sektors;

22. norāda, ka kopš 2000. gada Komisija un dalībvalstis ir guvušas panākumus virzībā uz EPT, tomēr uzsver, ka minētie panākumi dažādās EPT dimensijās un dalībvalstīs ir bijuši nevienmērīgi;

23. mudina vajadzības gadījumā iesaistīt EPT reģionālās un pētniecībā ieinteresētās organizācijas;

24. uzsver publiskā sektora kopumā, kā arī īpaši vietējo un reģionālo pašvaldību svarīgo lomu uzņēmumu, augstskolu, pētniecības centru, un publisko iestāžu tuvināšanas jomā (atbilstīgi "trīskāršas spirāles" pieejai), lai attīstītu un konkrēti īstenotu EPT, un atzīmē, ka Komisijas paziņojumā nav pietiekami ņemta vērā publiskā sektora loma;

25. aicina Komisiju, dalībvalstis un pētniecībā ieinteresētās personas noteikt un īstenot atbilstīgos nosacījumus Eiropas pētniecības sistēmu efektivitātes paaugstināšanai, pievēršoties tādiem galvenajiem jautājumiem kā, piemēram, starptautiskā sadarbība un konkurence, darba tirgus pētniekiem, dzimumu līdztiesība un zinātniskās pieredzes tālāk nodošana. Komisijas noteiktie "nosacījumi" šķiet pietiekami izvēršamo mērķu sasniegšanai;

B. Efektīvākas valstu pētniecības sistēmas

26. atzīst, ka nepietiekamā konkurence valstu pētniecības sistēmās nerada pareizos nosacījumus zinātniskā darba kvalitātes paaugstināšanai. Līdz ar to pētniecības institūtu un universitāšu ierobežotās konkurences rezultātā nav pietiekamas specializācijas;

27. uzskata: lai nodrošinātu lielo problēmu risināšanai vajadzīgo inovāciju un atklājumus, obligāti ir jāuzlabo Eiropas fundamentālo, zinātkāres virzīto pētījumu rezultāti. Eiropai jāveic ļoti mērķtiecīgi un stratēģiski ieguldījumi fundamentālajos pētījumos, par galveno kritēriju lēmumu pieņemšanā nosakot zinātnes izcilību; tas radītu labvēlīgus apstākļus vietējā un reģionālā līmeņa kompetences un zināšanu potenciāla palielināšanai un ilgtspējīgai attīstībai nākotnē;

⁽²⁾ CdR 402/2011 fin.

28. piekrīt, ka dalībvalstīm un reģioniem būtu jāatbalsta konkurētspējīgs finansējums, izmantojot uzaicinājumus iesniegt priekšlikumus un iestāžu salīdzinošos novērtējumus kā vienu no galvenajām metodēm valstu un reģionālā finansējuma piešķiršanai pētniecībai un inovācijai; dažos gadījumos, piemēram, reģionāla līmeņa pētniecības un izstrādes atbalsta gadījumā, salīdzinošs novērtējums netiek uzskatīts par nepieciešamu;

29. atzinīgi vērtē Komisijas 2011. gadā publicētajā zaļajā grāmatā noteikto mērķi rast pienācīgu līdzsvaru starp pētniecības iestāžu pamatfinansējumu un uz konkurenci balstītu finansējumu. Atsaucoties uz savu agrāk izteikto viedokli, Reģionu komiteja aicina turpināt debates par pamatfinansējuma un uz konkurenci balstītā finansējuma atbilstošu līdzsvaru. Veids, kādā minētais līdzsvars tiek nodrošināts, ir ļoti svarīgs sistēmas dinamikai un dažādo pētniecības iestāžu saimnieciskajai dzīvotspējai;

30. uzskata, ka pamatfinansējuma daļas palielināšana un pārdomāta specializācija ļaus finansēt arī mazas, dzīvotspējīgas pētniecības kopienas. Līdztekus lielām vienībām un lejupeņām lielām tehnoloģiju programmām, kas nodrošina kritisko masu, maza mācību un pētniecības kopiena, kas pievērsusies vienai disciplīnai, arī var radīt ievērojamu konkurētspēju un inovācijas, ja tā, būdama universitātes pilsētiņas un universitāšu un pētniecības institūtu daudzdisciplīnu ķēdes daļa, savā pilsētā un starptautiskā līmenī efektīvi sadarbojas un strādā tīklā;

31. uzskata, ka ir jāpalielina pamatfinansējums pētniecības institūtiem. Tāpēc Komiteja mudina Komisiju un dalībvalstis šo parametru ievērot un izstrādāt pētniecības infrastruktūru finansēšanas modeļi, kurā ņemtas vērā arī struktūrfondu nodrošinātās iespējas. Lielāks pamatfinansējums pētniecības kopienām nozīmē iespēju uzsākt augšupējus pētniecības projektus, kuru pamatā ir to stratēģiskās vajadzības, vienlaikus esot dinamiskā mijiedarbībā ar reģionu un pilsētu, kurā tās atrodas;

32. uzsver, ka, piešķirot finansējumu pētniecības un inovācijas pasākumiem, galvenajam kritērijam vajadzētu būt zinātniskajai izcilībai un būtu jāpiemēro starptautiskie salīdzinošās izvērtēšanas pamatprincipi;

33. atzīst, ka pētniecības un inovāciju modeļus, ko sekmīgi izmanto vienā reģionā, nevar vienkārši "atdarināt" un piemērot citos reģionos. Pienācīgi ņemot vērā attiecīgās strukturālās, sociālās un kultūras īpatnības, tie tomēr var būt par piemēru piemērotu modeļu izveidei citos, arī mazāk labvēlīgos, reģionos;

34. atkārtoti apliecina savu atbalstu reģionālo, valstu un ES mēroga pētniecības programmu un prioritāšu koordinēšanai,

uzsver dalībvalstu un vietējo un reģionālo pašvaldību atbildību par pētniecību un inovāciju un joprojām noraida centralizētas pētniecības programmas un prioritātes Eiropas līmenī;

35. aicina Komisiju veicināt dalībvalstu un ieinteresēto pušu organizāciju savstarpēju pieredzes un paraugprakses piemēru apmaiņu attiecībā uz valstu tiesību aktu radītu un/vai citādu šķēršļu novēršanu EPT, lai īstenotu Komisijas paziņojumā izklāstītās prioritātes; uzskata, ka būtu lietderīgi atbalstīt arī kopīgas pamatnostādnes pētniecības politikas jomā visā ES, lai veicinātu kopīgu pasākumu īstenošanu;

36. aicina Komisiju atbalstīt dalībvalstis un reģionus attiecībā uz struktūrfondu izmantojumu, lai pilnveidotu pētniecības spējas, kā arī izstrādātu pielāgotas inovācijas stratēģijas, kas balstītas uz reģionālo kompetenci un pārdomātas specializācijas stratēģijām, tai skaitā atbalstīt arī kopīgas pētniecības programmas saskaņā ar kohēzijas politikas mērķiem;

37. atzīst, ka ir svarīgi noteikt visperspektīvākās salīdzinošo priekšrocību jomas, lai definētu pārdomātas reģionu specializācijas stratēģijas⁽³⁾; Eiropas Savienībai reģioni būtu jānodrošina kļūt par novatoriskiem līderiem savās izraudzītajās jomās, kā arī strādāt tīklā un sadarboties ar citiem reģioniem. Reģionu komiteja aicina pievērst uzmanību visiem tiem gadījumiem, kad ar pārdomātas specializācijas palīdzību tiek mēģināts dot priekšroku jau vadošajiem reģioniem vai vietējām pašvaldībām, pārējiem reģioniem nepiešķirot nekādu atbalstu vai tos atbalstot tikai nedaudz. Tādēļ ir vajadzīga Eiropas reģionu karte, kurā reģioni parādīti atbilstoši to inovācijas līmenim un specializācijas jomai. Šāda kartogrāfēšana ļautu veicināt reģionu sadarbību un izveidot īpašus atbalsta instrumentus atpalikušiem reģioniem, izmantojot *ad hoc* finansējumu, kas sekmētu minēto reģionu tuvināšanos inovatīvāko reģionu līmenim;

38. piekrīt, ka jāizstrādā precīzāka rādītāju un mērķu sistēma, kas atspoguļotu ne tikai uzņēmumu ieguldījumus pētniecības un izstrādes jomā, bet arī aspektus saistībā ar konkurētspējas un ražīguma paaugstināšanu. Proti, tā būtu sistēma pētniecības un izstrādes sistēmu efektivitātes un inovācijas produktivitātes izvērtēšanai⁽⁴⁾.

C. Optimāla starptautiskā sadarbība un konkurence

39. uzsver, ka ES nekavējoties un saskaņoti jārikojas, lai sasniegtu tādu centienu un ietekmes vērienu, kāds vajadzīgs, lai risinātu lielās problēmas ar ierobežotajiem publiskajiem līdzekļiem, kuri pieejami pētniecībai;

⁽³⁾ CdR 373/2010 fin.

⁽⁴⁾ CdR 374/2010 fin.

40. atkārtoti uzsver savu pārlicību, ka dalībvalstu un reģionu labāka koordinācija un sadarbība, kā arī pušu reģionu labāka savstarpējā koordinācija un sadarbība var radīt sinerģijas efektu un līdz ar to palielināt EPT pievienoto vērtību. Eiropas teritoriālās sadarbības grupas (ETSG) ir vērtīgs instruments teritoriālās sadarbības, tostarp sadarbības pētniecības un inovācijas jomā, sekmīgai īstenošanai. Minētais stiprinās Eiropas konkurētspēju pasaules zināšanu tirgū;

41. uzsver, ka būtu efektīvi jānovirza zināšanu radīšana, izplatīšana un izmantošana, ņemot vērā publiskā un privātā sektora ieinteresēto pušu stratēģiskās intereses un iesaistot viņus stratēģisko programmu izstrādē. Tam vajadzīgs starptautisku tīklu atbalsts, lai vislabākie pētnieki varētu kopīgi meklēt atbildes uz lielajām problēmām;

42. uzsver, ka vajadzīga vietējās, reģionālās, valstu un Eiropas pārrobežu pētījumu un inovācijas stratēģiju labāka koordinācija un sinerģija, ņemot vērā dažādo kontekstu īpatnības un pastiprinot to savstarpējās papildināmības un sadarbības iespējas;

43. atkārtoti apstiprina viedokli, ka ir jāuzlabo pētniecības un rūpniecības koordinēšana, lai sekmētu reģionu pārdomātu specializāciju pamattehnoloģijās (tādās kā nanotehnoloģija, mikroelektronika un nanoelektronika, rūpnieciskā biotehnoloģija, fotonika, progresīvi materiāli un progresīvas ražošanas tehnoloģijas), kā arī veicinātu starpvalstu tīklu izveidi un stiprinātu sadarbību reģionālajā, valsts un Eiropas līmenī⁽⁵⁾, sekmējot arī stabilu, augstas kvalifikācijas darba vietu izveidi;

44. piekrīt, ka dalībvalstīm un reģioniem vajadzētu veicināt un īstenot kopīgas pētniecības programmas saistībā ar lielajām problēmām, apmainoties ar informāciju un labas prakses piemēriem saskaņotās prioritārajās jomās, un vajadzētu nodrošināt, ka minētajās jomās ir piesaistīts un stratēģiski saskaņots atbilstošs valsts un reģionālais finansējums;

45. uzskata, ka būtu jānovērš juridiskie un birokrātiskie šķēršļi valstu un starptautisko programmu pārrobežu sadarbībai, lai būtu pieļaujams kopīgs finansējums valstu reģionāla un starptautiska līmeņa pētniecības projektiem un pētniecības infrastruktūrām;

46. aicina Komisiju sniegt reālu un efektīvu atbalstu dalībvalstīm, reģioniem un pētniecības finansēšanas organizācijām, lai ieviestu kopīgus starptautiskus salīdzinošā izvērtēšanā balstītus novērtējumus un noteiktu kopīgus finansēšanas standartus;

47. uzsver, ka izcila pētniecība ir atkarīga no pasaules līmeņa iekārtām un pētniecības infrastruktūrām (RI), tostarp no e-infrastruktūrām. Šādas RI ir ļoti nozīmīgas Eiropai, jo spēj

piesaistīt talantu un stimulēt inovāciju un uzņēmējdarbības iespējas, vienlaikus radot jaunas darba vietas;

48. atzīst pētniecības infrastruktūras svarīgo nozīmi uz zināšanām balstītā inovāciju sistēmā; tāpēc atzinīgi vērtē jauno koncepciju par reģionālām sadarbības struktūrām un partnerību starp pētniecības infrastruktūrām, un atzīst to iespējas sekmēt Eiropas Pētniecības telpas līdzsvarotāku attīstību, iesaistot mazākas vai mazāk pieredzējušas valstis un reģionus konkurētspējīgas pētniecības un inovācijas iniciatīvās⁽⁶⁾;

49. uzskata, ka jāveic efektīvi pasākumi, lai pamatprogrammu "Apvārsnis 2020" virzītu uz Eiropai nepieciešamajām reformām. Tāpēc svarīga ir prioritārā joma "Sabiedrības problēmu risināšana", kurā uzsvars būtu jāliek uz labāko Eiropas speciālo zināšanu apvienošanu ar lieliem kopīgas jaunrades projektiem, kas ļautu Eiropā īstenot plašas sistēmiskas un strukturālas pārmaiņas, pārsniedzot tradicionālās robežas. Pētniecība kādā noteiktā jomā viena pati nedos pietiekamas zināšanas, lai atrisinātu sabiedrības lielās problēmas. Uzmanības centrā tieši jāizvirza multidisciplināri pētniecības, attīstības un inovācijas pasākumi, kuru rezultātā tiek radītas koncepcijas un komponenti, kas vajadzīgi minētajām sistēmiskajām un strukturālajām pārmaiņām. Pētniecības kodolu veido eksperimenti un izmēģinājuma projekti. Labs piemērs tam ir projekta "Progresīvās pilsētas" plašais darbības lauks. Visa iepriekšminētā būtisks elements ir rezultātu pielāgojamība dažādos apstākļos visos Eiropas reģionos⁽⁷⁾;

50. atbalsta Inovācijas savienības saistības, ka dalībvalstīm kopā ar Eiropas Komisiju līdz 2015. gadam jāpabeidz vai jāuzsāk 60 % to Eiropas prioritāro infrastruktūru būvniecība, kas norādītas Eiropas Pētniecības infrastruktūru stratēģijas foruma (ESFRI) ceļvedī;

51. iesaka dalībvalstīm apstiprināt finansiālās saistības attiecībā uz ESFRI noteikto pētniecības infrastruktūru izveidi un darbību un veicināt valstu pamatnostādņu un darbības programmu nākamajam plānošanas periodam izstrādi;

52. aicina Komisiju ar programmas "Apvārsnis 2020" starpniecību sniegt reālu atbalstu attiecībā uz piekļuvi pētniecības infrastruktūrām, kā arī attiecībā uz ES pētniecības infrastruktūru (un ne tikai to, kurām piešķirts Eiropas pētniecības infrastruktūras konsorcijs (ERIC) statuss) pašreiz notiekošo vispārējo integrāciju;

53. ierosina, ka Komisijai varētu atbalstīt infrastruktūru darbības izmaksas ar finansēšanas avotu, piemēram, struktūrfondu, starpniecību;

⁽⁵⁾ CdR 374/2010 fin.

⁽⁶⁾ CdR 373/2010 fin.

⁽⁷⁾ CdR 402/2011 fin.

54. aicina valstu un reģionālās iestādes sasaistīt pētniecības infrastruktūru pamatnostādnes, ESFRI ceļvedi un pārdomātas specializācijas stratēģijas struktūrfondu līdzfinansētajās pētniecības un inovācijas programmās, stiprinot reģionu, kuros ir mazāk labvēlīgi apstākļi, spēju veidot Eiropas un starptautiskas nozīmes pētniecības infrastruktūras un piedalīties tajās;

55. uzskata, ka Eiropas Komisijai vajadzētu strādāt kopā ar ESFRI, lai noteiktu ceļveža īstenošanas prioritātes un sniegtu dalībvalstīm ieteikumus un norādījumus par juridisko, finansiālo vai tehnisko šķēršļu novēršanu attiecībā uz īstenošanu;

D. Pētniekiem atvērta darba tirgus

56. atzīst, ka šķēršļus starp dažādu valstu darba tirgiem pētniekiem galvenokārt rada atšķirīgās pieejas pieņemšanai darbā, iestāžu autonomija, dažādās pieejas stratēģiju izstrādei cilvēkresursu jomā un pētniecības mobilitātes veicināšanai, kā arī nepievilcīgie darba apstākļi gados jauniem un ārpuskopienas valstu pētniekiem;

57. atgādina, ka ieilgušās ekonomikas krīzes laikā tūkstošiem darba ņēmēju ES valstīs jau zaudējuši darbu⁽⁸⁾, tai skaitā pat augsti kvalificēti pētnieki galvenokārt no rūpniecības nozares pētniecības un izstrādes struktūrvienībām; jaunu tirgu rašanās un uzņēmumu pārceļšana uz valstīm ar zemākām ražošanas izmaksām šo tendenci tikai pastiprina. Noteikti jāuzlabo darba ņēmēju prasmes, un jāpielāgo tās darba tirgus prasībām⁽⁹⁾;

58. uzskata, ka izšķiroši svarīgi ir novērst juridiskos un citus šķēršļus atklātas, pārredzamas un uz sasniegumiem balstītas pētnieku darbā pieņemšanas procedūrai un valstu dotāciju pārrobežu pieejamībai un pārvedamībai;

59. piekrīt, ka pētniecības iestādēm būtu jāreklamē visas vakances, izmantojot Eiropas Pētnieku karjeras sistēmā noteiktos kopējos profilus, un jāaizpilda pētnieku amata vietas, piemērojot atklātas un pārredzamas procedūras, tai skaitā attiecībā arī uz ārpuskopienas valstu valstspiederīgajiem. Minētās amata vietas būtu jāreklamē arī, izmantojot *EurAxess* portālu (<http://ec.europa.eu/euraxess/index.cfm/lobs/index>);

60. uzsver, ka īpaša uzmanība jāpievērš pētnieku mobilitātei Eiropā, un aicina piemērot konkrētus pasākumus, kuru mērķis ir novērst šķēršļus mobilitātei (piemēram, pensiju tiesību pārvedamība un sociālās aizsardzības garantija, profesionālās kvalifikācijas savstarpēja atzīšana un pasākumi ģimenes dzīves saskaņošanai ar darbu), ar ko veicināt Eiropas pētnieku mobilitāti un padarīt pievilcīgāku pētnieka karjeru ES;

61. atzinīgi vērtē Komisijas iniciatīvas, lai novērstu šķēršļus attiecībā uz pētnieku sociālo nodrošinājumu ES un atvieglotu trešo valstu pētnieku ieceļošanu;

62. atkārtoti uzsver nepieciešamību piesaistīt augsta līmeņa zinātniekus no valstīm, kas nav ES dalībvalstis, un tādēļ uzsver ES mobilitātes veicināšanas programmu, tādu kā, piemēram, *Marie Curie* programma, nozīmīgumu, un atzinīgi vērtē atbalsta pasākumus, kas atsevišķos reģionos ir veikti vai jāuzsāk, īstenojot pētnieku un zinātnieku atgriešanās veicināšanas programmas;

63. rosina vietējās un reģionālās pašvaldības veikt pasākumus, ar ko varētu uzlabot mobilitāti visās jomās, jo īpaši mobilitāti starp zinātnes un rūpniecības jomām. Ļoti svarīga ir akadēmisko iestāžu, uzņēmēju un pētniecības organizāciju cieša sadarbība Eiropas mērogā, iesaistot galvenos politiskos un administratīvos darbiniekus vietējā, reģionālajā un valsts līmenī trīskāršās spirāles modeļa veidā;

64. uzsver, ka jānodrošina jaunatne veidot profesionālo karjeru pētniecības un inovācijas darbībā, jāatbalsta jaunie uzņēmēji, kuri veicina pētniecības, izstrādes un inovācijas pasākumus un gūtos rezultātus izmanto savās vietējās vai reģionālajās kopienās;

65. uzsver nepieciešamību steidzami apmācīt darbiniekus un paaugstināt viņu kvalifikāciju, kā arī radīt labvēlīgus un pievilcīgus apstākļus, kas mudinātu strādāt uz zināšanām balstītā rūpniecībā, ņemot vērā darbaspēka trūkumu jomās, kuras nākotnē būs stratēģiski nozīmīgas, piemēram, zinātnē un pētniecībā, inženierzinātnēs, veselības aprūpē un matemātikā⁽¹⁰⁾. Darba ņēmēju kompetence, prasmes un zināšanas ir pastāvīgi jāpilnveido un jāveido atbilstoši jauno nozaru un tehnoloģiju pieprasījumam ne tikai rūpniecības nozares interesēs, bet arī, lai darbu zaudējušajiem palīdzētu ātri pielāgoties jaunām nozarēm un tehnoloģijām;

66. uzsver nepieciešamību veicināt ne tikai izcilus un augsta līmeņa sasniegumus, bet arī nodrošināt labu izglītību un apmācību katra reģiona iedzīvotājiem, kas būtu individuālās un visas sabiedrības labklājības un reģionu novatorisko spēju pamatā⁽¹¹⁾;

67. iesaka Eiropas Komisijai izveidot tiešsaistes portālu, lai vietējā un reģionālajā līmenī varētu apmainīties ar paraugprakses piemēriem par jauniešu integrāciju darba tirgū⁽¹²⁾, tai skaitā pētniecības un inovācijas jomās;

E. Dzimumu līdztiesība un dzimumu līdztiesības aspektu integrēšana pētniecībā

68. atzīst līdz šim gūtos necilos panākumus dzimumu līdztiesības jomā un atzīmē, ka ne visas dalībvalstis un pētniecības iestādes īsteno politiku, kuras mērķis ir gūt labumu no zinātnieču talanta un dzimumu līdztiesības aspekta iekļaušanas pētniecības saturā. Dzimumu līdztiesības dimensijas integrācija pētījumu izstrādē, vērtēšanā un īstenošanā arī joprojām ir ļoti nepietiekama;

⁽⁸⁾ CdR 85/2009 fin un CdR 373/2010 fin.
⁽⁹⁾ CdR 85/2009 fin. un CdR 373/2010 fin.

⁽¹⁰⁾ CdR 374/2010 fin.

⁽¹¹⁾ CdR 83/2007 fin.

⁽¹²⁾ CdR 292/2010 fin.

69. uzsver, ka jānovērs šķēršļi pētnieču pieņemšanai darbā, paturēšanai darbā un karjeras izaugsmei, jārisina dzimumu nevienlīdzības jautājums un jāveicina dzimumu līdztiesības dimensija pētniecības programmās;

70. piekrīt tam, ka pamatprogrammā "Apvārsnis 2020" dzimumu līdztiesības dimensija būtu jāiekļauj visās programmās un projektos jau no pašiem to pirmsākumiem;

71. atzinīgi vērtē Komisijas iniciatīvu 2013. gadā ierosināt ieteikumu dalībvalstīm, kurā būs iekļauti vienoti norādījumi attiecībā uz institucionālām pārmaiņām, lai veicinātu dzimumu līdztiesību universitātēs un pētniecības iestādēs;

72. ierosina Komisijai izveidot pārnozaru komiteju, kas kontrolētu un sniegtu ieteikumus par sieviešu-pētnieču pārstāvību EPT un "Apvārsnis 2020" pasākumos;

F. Optimāla zinātniskās pieredzes aprīte, piekļuve tai un tās tālāk nodošana

73. atzīmē dalībvalstu dažādo progresu līmeni attiecībā uz atbalstu atklātas piekļuves politikai, kas varētu palīdzēt samazināt informācijas asimetriju. Turklāt zināšanu tālāk nodošana starp publiskām pētniecības iestādēm un privāto sektoru joprojām nav pietiekama, un tas ietekmē zinātnes kvalitāti un pētniecības un izstrādes rezultātā gūtos saimnieciskos rezultātus;

74. uzsver, ka pētniecības iestāžu, universitāšu un rūpniecības piekļuvei zināšanām un to tālāk nodošanai ir būtiska nozīme fundamentālajos pētījumos un inovācijā, un tā būtu spēcīgi atbalstāma;

75. uzsver, ka atklātās piekļuves pieeja attiecībā uz publiskiem līdzekļiem finansētu pētījumu rezultātiem un datiem ir būtisks pamatelements Eiropas Pētniecības telpas veidošanā, lai nodrošinātu to, ka pētnieki var izmantot jau esošās zināšanas, izvērtēt jaunus iegūtos datus un izvairīties no pētnieciskās darbības dublēšanās;

76. uzsver, cik svarīgi ir koordinēt un saskaņot rīcībpolitikas par zinātniskās informācijas pieejamību un saglabāšanu, vienlaikus nodrošinot, ka publiskajā sektorā veiktā pētniecība veicina zināšanu tālāk nodošanu no publiskā sektora privātajam sektoram, pamatojoties uz valstu izstrādātajām stratēģijām;

77. uzsver, ka jānodrošina optimāla mijiedarbība, saikne un stratēģiska partnerība starp akadēmiskajām aprindām un rūpniecību un jāizstrādā kopīgas sadarbības pētniecības programmas, lai palielinātu pētniecības rezultātu izmantošanu un to ietekmi uz inovāciju un lielo problēmu risināšanu;

78. piekrīt, ka atklāta piekļuve zinātniskajām publikācijām būtu jānosaka par vispārēju principu visiem ES finansētajiem projektiem programmā "Apvārsnis 2020" un ka Komisijai būtu jāturpina ar atklāto piekļuvei saistīto projektu finansēšana;

tomēr jānodrošina, lai tiktu visaptveroši ievērotas zinātnieku un uzņēmēju intereses saistībā ar intelektuālā īpašuma un lietotāja tiesībām;

79. ierosina uzsākt pasākumus, lai palielinātu ieinteresēto personu informētību par atklāto piekļuvei un e-zinātni. Komisijai cieša sadarbībā ar ieinteresētajām personām vajadzētu izstrādāt konsorciālu līgumu paraugu zināšanu tālāk nodošanas uzlabošanai;

G. Virzība uz panākumiem un EPT izveide

80. norāda, ka dalībvalstīm un reģioniem jāveic nepieciešamās valsts un reģionālās reformas un jāizpilda nosacījumi, kas vajadzīgi EPT izveides pabeigšanai. Tām jāatbalsta arī minēto reformu īstenošana, atvieglojot pasākumus, par ko atbild pētījumu finansētājas un veicējas organizācijas;

81. ierosina izveidot reģionos trīskāršās spirāles partnerību tīklus, kas var sadarboties, lai koordinētu pasākumus, un uzsver, cik svarīgi ir apmainīties ar paraugprakses piemēriem, tai skaitā par pārdomātas specializācijas stratēģijām, ieviešot EPT katedras reģionālajās pētniecības un inovācijas sistēmās un atbalstot starptautiskos tīklus, kuri saistīti ar noteiktu reģionālo kompetenci;

82. uzsver, ka būtu jāuzrauga un jāizvērtē, kā dalībvalstis, Komisija un pētniecībā ieinteresētās puses īsteno paziņojumā noteiktos EPT pasākumus. Tāpēc atzinīgi vērtē Komisijas izstrādātos EPT pārraudzības mehānismus; aicina Komisiju kopā ar dalībvalstīm nodrošināt minēto EPT pārraudzības mehānismu izveides un rādītājiem izvēles pārredzamību. Rādītāju izvēlei un skaitam būtu jāaprobežojas ar minimumu, kas nepieciešams, lai novērtētu progresu ceļā uz EPT. Datu atlasē no pētniecības iestādēm un augstskolām būtu jāizmanto spēkā esošā kārtība sadarbībai ar Eurostat, valstu statistikas aģentūrām un vietējā līmeņa iestādēm (piem., ministrijām);

83. atzinīgi vērtē centienus vienkāršot kārtību, kā arī "Praktiska ceļveža par iespējam iegūt ES finansējumu" publicēšanu⁽¹³⁾; īpaši pozitīvi vērtē pašreizējos centienus nodrošināt, lai projektu īstenošanas kontinuitātes labad dažādus projektu posmus varētu finansēt no dažādām programmām; atzinīgi vērtētu minētā ceļveža pārstrādāšanu visaptverošā, tomēr pieejamā ciparu formātā, kas ļauj piekļūt informācijai un resursiem saistībā ar nozīmīgām pētniecības un inovācijas programmām⁽¹⁴⁾;

84. aicina Komisiju nodrošināt, ka "Apvārsnis 2020" palīdz konsolidēt EPT izveides pabeigšanu un darbību, atbalstot pasākumus, kas attiecas uz pētnieku karjeru un mobilitāti, pētniecības infrastruktūrām, dzimumu līdztiesību, pārrobežu sadarbību, atklāto piekļuvei un zināšanu tālāk nodošanu;

⁽¹³⁾ CdR 67/2011 fin, CdR 373/2010 fin; CdR 230/2010 fin.

⁽¹⁴⁾ CdR 373/2010 fin.

-
85. atzinīgi vērtē Komisijas nodomu katru gadu, sākot no 2014. gada, pilnu progresa novērtējumu nosūtīt Padomei un Eiropas Parlamentam;
86. lūdz Eiropas Komisiju nosūtīt progresa ziņojumu par EPT arī Reģionu komitejai.

Briselē, 2013. gada 31. janvārī

*Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Reģionu komitejas atzinums “ES stratēģija cilvēku tirdzniecības izskaušanai 2012.–2016. gadā”

(2013/C 62/05)

REĢIONU KOMITEJA

- piekrīt, ka stratēģijas īstenošanai būs nepieciešama saskaņota un daudzas nozares aptveroša pieeja, kurā jāiesaista ļoti dažādi dalībnieki, tostarp dažādu līmeņu valsts pārvaldes iestādes, tiesībsargājošās iestādes, civildienesta ierēdņi, pilsoniskā sabiedrība un brīvprātīgo organizācijas. Dažu pilsētu un reģionu ģeogrāfiskais tuvums vietām, kurās ieceļo cilvēku tirdzniecības upuri un/vai kurās notiek viņu izmantošana, palielina iespējas atpazīt un atbalstīt šos upurus un ciešā sadarbībā ar pilsonisko sabiedrību veikt informēšanas iniciatīvas, kas sniegtu tiešu labumu gan cietušajiem, gan visai sabiedrībai kopumā;
- norāda, ka Komisijai turpmākajā darbā būtu skaidrāk jānosaka prioritātes un jāizvērs dažādie pasākumi, kas vērsti uz pieprasījuma ierobežošanu, un rosina Komisiju skaidrāk uzsvērt atšķirības starp pieprasījumu saistībā ar 1) izmantošanu darbaspēka nolūkos, 2) izmantošanu seksuāliem pakalpojumiem un 3) bērnu seksuālu izmantošanu;
- ir pārliecināta, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir lielākas iespējas nekā centrālajām / valsts līmeņa iestādēm pamanīt pazīmes, kas liecina, ka kāda persona ir kļuvusi par cilvēku tirdzniecības upuri. Tāpēc Reģionu komiteja varētu sniegt lietderīgu ieguldījumu vadlīniju izstrādes procesā upuru apzināšanai un bērnu aizsardzībai;
- uzsver, ka daudznozarju pieejas, ko Komisija plāno izmantot stratēģijas īstenošanai, efektivitāte lielā mērā būs atkarīga no vietējā un reģionālā līmeņa dalībnieku aktīvas iesaistīšanās;
- būdama vietējo un reģionālo pašvaldību pārstāve, vēlas līdzdarboties pilsoniskās sabiedrības platformā un privātā sektora un darba devēju platformā;
- atzinīgi vērtē ierosinājumu padziļināt zināšanas par dzimuma aspektu saistībā ar cilvēku tirdzniecību un mazāk aizsargātajām iedzīvotāju grupām, taču vienlaikus rosina Komisiju galveno uzmanību pievērst ne tikai upuru dzimuma aspektam, bet arī faktam, ka pieprasījuma jomā pastāv skaidras dzimumu atšķirības.

Ziņotāja	Jelena DRENJANIN (SE/PPE), Huddinge pilsētas padomes locekle
Atsauces dokuments	Komisijas paziņojums Padomei, Eiropas Parlamentam, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu Komitejai "ES Stratēģija cilvēku tirdzniecības izskaušanai 2012.–2016. gadā"
	COM(2012) 286 final

Reģionu komitejas atzinums – "ES Stratēģija cilvēku tirdzniecības izskaušanai 2012.–2016. gadā"

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

Vispārīgas piezīmes

1. atzinīgi vērtē Komisijas paziņojumu, kā arī nesēn ieceltās ES koordinatores cīņā pret cilvēku tirdzniecību īstenotos centienus;

2. ir gandarīta par to, ka Komisija stratēģijā ņēmusi vērā Komitejas iepriekš paustos aicinājumus izstrādāt īpašus rīcības plānus cilvēku tirdzniecības apkarošanai, kā arī integrēt attiecīgos pasākumus ārējās attiecībās ar trešām valstīm;

3. uzskata, ka direktīva 2011/36/ES par cilvēku tirdzniecības novēršanu un apkarošanu un cietušo aizsardzību, kā arī ANO Palermo protokols par cilvēku tirdzniecību un Eiropas Padomes Konvencijas par cīņu pret cilvēku tirdzniecību īstenošanu ir izšķiroši soļi centienos panākt ciešāku starptautisko sadarbību šajā jomā. Tāpēc Komiteja aicina Komisiju arī turpmāk mudināt dalībvalstis drīzumā īstenot un ratificēt šos nozīmīgos starptautiskos nolīgumus;

4. piekrīt, ka stratēģijas īstenošanai būs nepieciešama saskaņota un daudzās nozares aptveroša pieeja, kurā jāiesaista ļoti dažādi dalībnieki, tostarp dažādu līmeņu valsts pārvaldes iestādes, tiesībsargājošās iestādes, civildienesta ierēdņi, pilsoniskā sabiedrība un brīvprātīgo organizācijas. Paziņojumā tomēr nav minēts, ka svarīga nozīme ir vietējām un reģionālajām pašvaldībām, kurām jau ir ievērojama loma un ir iespējas sniegt vēl lielāku ieguldījumu cilvēku tirdzniecības novēršanā un apkarošanā, kā arī atbalsta un aizsardzības sniegšanā upuriem. Tieši vietējās un reģionālās pašvaldības kā iedzīvotājiem tuvākais pārvaldes līmenis vislabāk var reaģēt uz viņu problēmām, turklāt tās var izvirzīt un definēt risinājumus un attiecīgajiem apstākļiem piemērotas stratēģijas. Saistībā ar cietušo apzināšanu, informēšanu par ļaunprātīgas izmantošanas gadījumiem un informācijas kampaņu organizēšanu vietējo un reģionālo pašvaldību potenciālais devums varētu ievērojami paaugstināt plānoto pasākumu efektivitāti. Dažu pilsētu un reģionu ģeogrāfiskais tuvums vietām, kurās ieeļo cilvēku tirdzniecības upuri un/vai kurās notiek viņu izmantošana, palielina iespējas atpazīt un atbalstīt

šos upurus un ciešā sadarbībā ar pilsonisko sabiedrību veikt informēšanas iniciatīvas, kas sniegtu tiešu labumu gan cietušajiem, gan visai sabiedrībai kopumā;

5. pauž bažas, ka stratēģijā daudzviet **netiek savstarpēji nošķirti dažādie cilvēku tirdzniecības veidi**. Cilvēku tirdzniecību veicinoši faktori izcelsmes valstīs (nabadzība, sociālā atstumtība, izglītības trūkums u.c.) un nepieciešamība veikt pasākumus, lai ar tiem cīnītos, bieži ir līdzīgi. Taču attiecībā uz pasākumiem pieprasījuma mazināšanai galamērķa valstīs jānorāda, ka pastāv atšķirība starp cilvēku tirdzniecību, kuras mērķis ir darbaspēka izmantošana, cilvēku tirdzniecību seksuālas izmantošanas nolūkos un cilvēku tirdzniecību, kuras mērķis ir bērnu seksuāla izmantošana. Cilvēku tirdzniecībai seksuālas izmantošanas nolūkos (kura saskaņā ar Komisijas pausto viedokli ir dominējošais cilvēku tirdzniecības veids) piemīt ar dzimumu saistīta dimensija, kas pamatā izriet no dzimumu nevienlīdzības. Būtu jāņem vērā arī tādas cilvēku tirdzniecības pieaugums, kuras mērķis ir darbaspēka izmantošana. Reģionu komiteja aicina Komisiju **skaidrāk norādīt uz šīm atšķirībām un atbilstoši pielāgot attiecīgos pretpasākumus** (sk. zemāk 13. punktu);

Reģionu komitejas piezīmes par piecām paziņojumā minētajām prioritātēm

a. *Cilvēku tirdzniecības upuru identifikācija, aizsardzība un palīdzība tiem*

6. atzīst, ka vietējās un reģionālās pašvaldības bieži vien ir iesaistītas cilvēku tirdzniecības upuru konsultēšanas mehānismos, ja attiecīgais cilvēku tirdzniecības gadījums noticis kādā no dalībvalstīm (iesaistes līmenis var būt atšķirīgs atkarībā no valsts iekšējā kompetenču sadalījuma). Tas būtu skaidrāk jāpiemin stratēģijā, konkrēti norādot, ka mehānismi jāizstrādā, **konsultējoties ar attiecīgās dalībvalsts atbildīgajām vietējām un reģionālajām pašvaldībām**. Pašreizējais formulējums "šo mehānismu ietvaros [...] būtu jāiesaista [...] valsts iestādes un pilsoniskā sabiedrība" nav pietiekami konkrēts;

7. gadījumos, kad atbildība par konsultēšanas mehānismiem piekrīt vietējām un reģionālajām pašvaldībām, mudina dalībvalstis **sniegt vietējam līmenim attiecīgo finansiālo nodrošinājumu**;

8. atzinīgi vērtē Komisijas nodomu izstrādāt modeli starptautiskās konsultēšanas mehānismiem ES līmenī. **Piedaloties apspriedēs par šiem mehānismiem, Reģionu komiteja varētu sniegt lietderīgu ieguldījumu**, sekmējot paraugprakses apmaiņu un, kur iespējams, izmantojot jau izveidotos sadarbības tīklus;

9. ir pārliecināta, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir lielākas iespējas nekā centrālajām / valsts līmeņa iestādēm pamanīt pazīmes, kas liecina, ka kāda persona ir kļuvusi par cilvēku tirdzniecības upuri. **Tāpēc Reģionu komiteja varētu sniegt lietderīgu ieguldījumu vadlīniju izstrādes procesā upuru apzināšanai un bērnu aizsardzībai.** Īpaši būtu jāuzsver veselības aizsardzības un aprūpes iestāžu loma, jo dažos gadījumos tās var būt pirmās, kas saskaras ar upuriem;

10. uzskata, ka vietējās un reģionālās pašvaldības var aktīvi un efektīvi sniegt informāciju par upuru tiesībām. ES pilsētās un reģionos sekmīgi īstenoti vairāki projekti, kas pierādījuši, ka informācijas izplatīšana vietējā līmenī, piemēram, izdalot brošūras un rīkojot informācijas kampaņas, var būt ļoti efektīva. **Reģionu komiteja aicina Komisiju minēto ņemt vērā un vēlētos, lai stratēģijā,** piemēram, A. prioritātes darbībā Nr. 4, **tiktu uzsvērtā vietējā līmeņa perspektīva;**

b. *Intensīvāki preventīvie pasākumi cilvēku tirdzniecības novēršanai*

11. atgādina, ka Direktīvā 2011/36/ES par cilvēku tirdzniecības novēršanu un apkarošanu un cietušo aizsardzību noteikts, ka dalībvalstīm jāveic pasākumi, lai mazinātu pieprasījumu pēc cilvēku izmantošanas, kas saistīta ar cilvēku tirdzniecības dažādajiem veidiem. Turklāt būtu jāapsver iespēja īstenot arī pasākumus, kas ļautu sodīt par tādas personas pakalpojumu izmantošanu, par kuru ir zināms, ka tā ir cilvēku tirdzniecības upuris. **Ņemot vērā minēto, Komisijai turpmākajā darbā būtu skaidrāk jānosaka prioritātes un jāizvērs dažādie pasākumi, kas vērsti uz pieprasījuma ierobežošanu.** Šādi pasākumi var būt pētniecības, izglītības vai informatīvas programmas ar mērķi vērst sabiedrības uzmanību uz faktoriem, kas var veicināt dažādas cilvēku tirdzniecības formas. Attiecībā uz darbaspēka izmantošanu kā piemērs minama Starptautiskās Migrācijas organizācijas (IOM) kampaņa par atbildīgu iepirkšanos ("Buy responsibly"). Vēl viens pasākums, ko veikušas vai apsvērušas dažas dalībvalstis, ir seksuālo pakalpojumu pirkšanas aizliegums, cita starpā tādēļ, lai likvidētu stimulu veikt cilvēku tirdzniecību prostitūcijas nolūkā;

12. uzskata, ka stratēģijas B. prioritātes darbībā Nr. 1 "Izpratne un pieprasījuma mazināšana" atsauce uz Starptautiskās Migrācijas organizācijas kampaņu "Pērc ar atbildību" ("Buy Responsibly") ir neveiksmīga un var tikt interpretēta tādējādi, ka sievietes un bērni ir tirdzniecības preces, kuras iespējams nopirkt atbildīgā veidā. Domājams, ka nolūks nav bijis šāds, un tāpēc teksta formulējums būtu jāmaina;

13. aicina Komisiju skaidrāk uzsvērt atšķirības starp pieprasījumu saistībā ar 1) izmantošanu darbaspēka nolūkos, 2) izmantošanu seksuāliem pakalpojumiem un 3) bērnu seksuālu izmantošanu. Iespējams, to varētu darīt, sadalot stratēģijas B. prioritātes darbību Nr. 1 vairākās daļās un paredzot mērķtiecīgus pasākumus pieprasījuma samazināšanai;

14. aicina vietējās un reģionālās pašvaldības stiprināt savas iespējas apzināt cilvēku tirdzniecības upurus un sniegt viņiem palīdzību, lai upuru atbalstīšanas darbā tām būtu vēl nozīmīgāka loma;

15. ierosina vietējām un reģionālajām pašvaldībām vērst iedzīvotāju uzmanību uz cilvēku tirdzniecības problēmu, veicinot vietējā līmeņa iedzīvotāju informētību ar informācijas materiālu, semināru, iedzīvotāju un vietējā līmeņa sociālo dienestu izglītošanas un cita veida pasākumu palīdzību. Vietējās kopienas un pilsoniskās sabiedrības grupas varētu sadarboties ar (vietējā līmeņa) policiju, pašvaldībām un citām iesaistītajām pusēm, lai apzinātu konkrētajā reģionā īstenoto cilvēku tirdzniecības modeli un izstrādātu vietējā līmeņa rīcības plānus cilvēku tirdzniecības novēršanai un izskaušanai. **Turpinot stratēģijas izstrādi, Komisijai būtu jāpauž skaidrs aicinājums dalībvalstīm veicināt šāda veida sadarbību;**

16. uzsver, ka cīņā pret cilvēku tirdzniecību var palīdzēt vietējā un reģionālā līmeņa iniciatīvas, kas veicina izaugsmi un nodarbinātību izcelsmes valstīs. Tas ir vēl viens iemesls, kāpēc stratēģijas turpmākajā izstrādē būtu jāuzsver vietējo un reģionālo pašvaldību būtiskā nozīme;

17. pauž vēlmi piedalīties esošo novēršanas iniciatīvu novērtēšanā, kā arī ES līmeņa vadlīniju izstrādē turpmākiem novēršanas pasākumiem un uz dzimumu vienlīdzību vērstām informācijas kampaņām;

18. ES līmeņa informācijas kampaņu sagatavošanā mudina Eiropas Komisiju **ņemt vērā daudzo vietējo pašvaldību un brīvprātīgo organizāciju attiecīgās zināšanas** un sadarboties ar tām šajā darbā;

c. *Cilvēku tirdzniecības veicēju aktīvāka kriminālvajāšana*

19. uzsver, ka vietējā līmeņa policijai ir vislabākās zināšanas par vietējo sabiedrību, un tāpēc tā var sniegt ievērojamu ieguldījumu cilvēku tirdzniecības atklāšanā, šāda veida noziegumu cēloņu izziņāšanā u.c. Ievērojot subsidiaritātes principu, aicina dalībvalstis apsvērt iespēju vietējā līmeņa tiesībsardzības struktūrām piešķirt piekļuvi datu bāzēm un īpaši apmācībai šāda veida noziedzīgu nodarījumu atklāšanā, kā arī piešķirt tām attiecīgas pilnvaras;

20. aicina dalībvalstis visu atbildību un kompetences nepiešķirt valsts speciālvienībām. Saskaņā ar Direktīvu 2011/36/ES par cilvēku tirdzniecības novēršanu un apkarošanu un cietušo aizsardzību **visiem policistiem un citām amatpersonām (pat viszemākā ranga amatpersonām, jo tieši tās reāli nonāk kontaktā ar upuriem) jābūt labi informētām par noziedzīgiem nodarījumiem, kas saistīti ar cilvēku tirdzniecību, un par to, kā atpazīt cilvēku tirdzniecības pazīmes.** Tas, bez šaubām, nedrīkst būt par šķērslī valsts līmeņa daudznozaru tiesībsardzības vienību paralēlai izveidošanai;

21. ierosina Eiropas Komisijas ieteiktajā darbībā "Valstu daudznozaru tiesībsardzības vienību izveidošana" (C. prioritātes Nr. 1) dalībvalstīm atļaut **vietējo un reģionālo pašvaldību darbiniekiem piedalīties to valsts līmeņa daudznozaru tiesībsardzības vienību darbā,** kuras tiks izveidotas saskaņā ar stratēģiju. Komiteja arī aicina pastiprināt sadarbību ar vietējā līmeņa partneriem un starp dažādu ES dalībvalstu reģionālajiem policijas spēkiem, apmācot vietējos policijas darbiniekus atpazīt un apkarot cilvēku tirdzniecību, it īpaši reģionos, kur tā ir bieža parādība. Būtu lietderīgi konsultācijās pirms šādu vienību izveidošanas aktīvi iesaistīt vietējās un reģionālās pašvaldības vai tās pārstāvošās apvienības valsts (vai reģionālajā) līmenī, jo šādā veidā tiktu izveidoti arī saziņas kanāli starp vietējo, reģionālo un valsts līmeni;

22. lai izvairītos no darbību dublēšanas, vērš uzmanību uz darbu, ko veic Pastāvīgā komiteja operatīvai sadarbībai iekšējās drošības jautājumos (COSI). Šā darba ietvaros cilvēku tirdzniecība ir noteikta par vienu no astoņām prioritātēm, pret kurām ES dalībvalstīm kopīgi jācīnās, un šim nolūkam ir izstrādāta noteikta procedūra ar skaidriem mērķiem, konkrētiem īstenošanas pasākumiem un uzraudzības prasībām⁽¹⁾. Minētais darbs ir īsi aplūkots C. prioritātes darbībā Nr. 1, taču nav norādīts, kāda ir Komisijas stratēģijas saikne ar darbu, ko veic COSI;

d. *Galveno iesaistīto pušu ciešāka koordinācija un sadarbība un politikas saskaņotība*

23. uzsver, ka daudznozaru pieejas, ko Komisija plāno izmantot stratēģijas īstenošanai, efektivitāte lielā mērā būs atkarīga no vietējā un reģionālā līmeņa dalībnieku aktīvas iesaistīšanās;

24. vēlas sniegt ieguldījumu cīņās pret cilvēku tirdzniecību integrēšanā ES ārējās politikas darbībās. Cilvēku tirdzniecība ir svarīgs jautājums ES paplašināšanās un kaimiņattiecību politikā, **tādēļ Komiteja varētu centties panākt, lai ar to saistīti jautājumi tiktu aplūkoti apvienotajās konsultatīvajās komitejās un darba grupās,** kas strādā ar kandidātvalstīm, kā arī ARLEM un CORLEAP;

25. būdama vietējo un reģionālo pašvaldību pārstāve, vēlas līdzdarboties stratēģijā ierosinātajā **pilsoniskās sabiedrības platformā un privātā sektora un darba devēju platformā;**

e. *Plašāka izpratne par jauniem problēmjasautājumiem saistībā ar cilvēku visu veidu tirdzniecību un to efektīvs risinājums*

26. **atzinīgi vērtē ierosinājumu padziļināt zināšanas par dzimuma aspektu** saistībā ar cilvēku tirdzniecību un mazāk aizsargātajām iedzīvotāju grupām. Šādas zināšanas būtu ļoti lietderīgas vietējām un reģionālajām pašvaldībām un to darbiniekiem, jo bieži vien tieši minētās iestādes ir pirmās, kas saskaras ar cilvēku tirdzniecību un tās upuru aprūpi;

27. mudina Komisiju galveno uzmanību pievērst **ne tikai upuru dzimuma aspektam, bet arī faktam, ka pieprasījuma jomā pastāv skaidras dzimumu atšķirības.** Pieprasījums pēc seksuāliem pakalpojumiem ir lielākais dzinulis personām, kuras iesaistītas cilvēku tirdzniecībā seksuālas izmantošanas nolūkā, un šo pieprasījumu galvenokārt veido vīrieši. Šī dzimumu nevienlīdzība jāņem vērā centienos padziļināt zināšanas, kas saistītas ar cilvēku tirdzniecības dzimuma aspektu.

Briselē, 2013. gada 31. janvārī

Reģionu komitejas
priekšsēdētājs

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

⁽¹⁾ ES politikas cikls nopietnas organizētās noziedzības apkarošanai (EUPS).

Reģionu komitejas atzinums “Nostiprināt ES pilsonību un atbalstīt ES pilsoņu vēlēšanu tiesības”

(2013/C 62/06)

REĢIONU KOMITEJA

- uzsver, ka ir svarīgi, lai ES pilsoņi piedalītos Eiropas Savienības demokrātiskajā dzīvē kaut vai tikai savā dzīvesvietas valstī. Pilsoņus iesaistot Eiropas integrācijas procesā un politiskajās norisēs tajā valstī, kur viņi dzīvo, ES pilsonība palīdz veicināt Eiropas demokrātijas attīstību;
- norāda uz to, ka piederības sajūtai ir liela nozīme, ja vēlamies, lai Eiropas Savienība pilsoņiem būtu tuvāka, tāpēc ir svarīgi nostiprināt šo sajūtu, kā arī pilsoņu atbildības izjūtu, un Eiropas Savienības tuvināšana pilsoņiem, izmantojot rīcībā esošos instrumentus un pasākumus, ir pastāvīgs uzdevums;
- uzsver, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām, kuras darbojas Eiropas Savienības pilsoņiem vistuvākajā līmenī un ir galvenās, kas var palīdzēt nostiprināt līdzdalības demokrātiju un izprast Eiropas integrācijas priekšrocības, ir liela nozīme izpratnes par ES pilsonību un no tās izrietošajām tiesībām pastāvīgā sekmēšanā un nostiprināšanā;
- uzsver, ka saistībā ar 2014. gada Eiropas Parlamenta vēlēšanām īpaši svarīgi ir sekmēt zināšanu par ES pilsoņu tiesībām un par dzīvesvietas dalībvalsts vēlēšanu tiesībām apguvi un atvieglot šo tiesību izmantošanu;
- Reģionu komiteja saskaņā ar subsidiaritātes principu aicina dalībvalstis saistībā ar ES pilsoņu balsstiesībām nodrošināt iespēju piedalīties ne tikai vietējā, bet arī reģionālā līmeņa vēlēšanās;
- pienācīgi ņemot vērā subsidiaritātes principu, ierosina dalībvalstīm apsvērt iespēju veikt pasākumus, kas ļautu vietējo un reģionālo pašvaldību vēlēšanu laiku pielāgot Eiropas Parlamenta vēlēšanām, uzskata, ka tas var sekmēt iedzīvotāju izpratni par to, kā Eiropas un vietējā un reģionālā līmeņa vēlēšanas ietekmē viņu ikdienas dzīvi.

Ziņotājs

GÉMESI György (HU/PPE), Gedellē pilsētas mērs

Atsauces dokuments

Reģionu komitejas atzinums – “Nostiprināt ES pilsonību un atbalstīt ES pilsoņu vēlēšanu tiesības”

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

ES pilsonība un vēlēšanu tiesības

1. pauž apņēmību sekmēt brīvības, drošības un tiesiskuma telpas izveidi un popularizēt ES pilsonību;

2. izsaka gandarījumu par to, ka 2013. gads izsludināts par Eiropas Pilsoņu gadu, kurā ES pilsoniskumam būs veltīta galvenā uzmanība, un tas radīs reālu iespēju sekmēt arī dalību dažāda līmeņa vēlēšanās, iesaistot attiecīgās vietējās un reģionālās pašvaldības un valsts iestādes, kā arī galvenos dalībniekus, kas veido dalībvalstu un to iedzīvotāju politisko dzīvi;

3. piekrīt, ka ar Māstrihtas līgumu izveidotās ES pilsonības 20. gadskārta un 2013. gads — Eiropas Pilsoņu gads — atbilstošā brīdī dod iespēju sabiedrības uzmanību pievērst ar ES pilsonību saistītajām tiesībām un pienākumiem, sekmēt pilsoņu tiesību, tostarp vēlēšanu tiesību pilnīgu piemērošanu vai iespējamu paplašināšanu;

4. uzskata, ka Komitejai ir svarīgi sniegt ieguldījumu ES pilsonības un pilsoņu tiesību atbalstīšanā, Lisabonas līgumā noteikto ES pilsoņu aktīvo un pasīvo vēlēšanu tiesību popularizēšanā un pilnīgā īstenošanā, dalības vēlēšanās sekmēšanā, nodrošinot ES pilsoņu tiesības un to izmantošanu;

5. atgādina, ka instruments “Eiropas pilsoņu iniciatīva” (ECI), ko ievieša ar Lisabonas līgumu, rada jaunas tiesības uz demokrātisku līdzdalību ES līmenī, kam varētu būt ievērojama nozīme Eiropas pilsoniskās aktivitātes stimulēšanā; tāpēc aicina Eiropas Komisiju veikt visu nepieciešamo, lai popularizētu minēto instrumentu;

6. uzsver, ka ir svarīgi, lai ES pilsoņi piedalītos Eiropas Savienības demokrātiskajā dzīvē kaut vai tikai savā dzīvesvietas valstī. Pilsoņus iesaistot Eiropas integrācijas procesā un politiskajās norisēs tajā valstī, kur viņi dzīvo, ES pilsonība palīdz veicināt Eiropas demokrātijas attīstību (1);

7. norāda uz to, ka piederības sajūtai ir liela nozīme, ja vēlamies, lai Eiropas Savienība pilsoņiem būtu tuvāka, tāpēc ir svarīgi nostiprināt šo sajūtu, kā arī pilsoņu atbildības izjūtu, un Eiropas Savienības tuvināšana pilsoņiem, izmantojot rīcībā esošos instrumentus un pasākumus, ir pastāvīgs uzdevums;

8. uzsver, ka Eiropas Savienības pilsonības sekmēšanā liela nozīme ir sadarbībai ar Eiropas Komisiju, Eiropas Parlamentu, kā arī visām dalībvalstu vietējām un reģionālajām pašvaldībām;

9. atkārtoti uzsver, ka patiesas brīvības, drošības un tiesiskuma telpas izveidei iedzīvotāju interesēs ir svarīga nozīme pasaulē, kurā pieaug mobilitāte (2), un ka tiesības uz brīvu pārvietošanos šajā telpā ir svarīgs Eiropas pilsonības aspekts;

10. uzsver, ka ikvienam Savienības pilsonim ir tiesības balsot un kandidēt dzīvesvietas dalībvalsts un Eiropas Parlamenta vēlēšanās ar tādiem pašiem nosacījumiem, kā attiecīgās valsts pilsoņiem (3);

11. atgādina: lai gan dalībvalstu vēlēšanu tiesības jau ir saskaņotas ar ES direktīvām, ikdienā vēlēšanu tiesību pilnīgu īstenošanu kavē vairāki šķēršļi (4). Eiropas Komisija uz to norāda publicētajos ziņojumos par Direktīvas 94/80/EK un Direktīvas 93/109/EK piemērošanu (5);

12. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas iniciatīvas par to šķēršļu novēršanu, kas traucē īstenot ar ES pilsonību saistītas tiesības; šajā saistībā pauž nožēlu, ka daži ES pilsoņi nevar pilnībā izmantot savas pilsoņa tiesības, jo atsevišķās dalībvalstīs spēkā ir tiesību akti, kas liedz vēlēšanu tiesības pilsoņiem, kuri dzīvo vai ir dzīvojuši ārpus savas pilsonības valsts; aicina Komisiju rosināt ES dalībvalstis nodrošināt, ka šīs demokrātijas pamattiesības ir garantētas visiem ES pilsoņiem;

(2) CdR 201/2009

(3) Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 39. un 40. pants ((2010/C 83/02) un Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 20. panta 2. punkta b) apakšpunkts.

(4) Direktīva 94/80/EK; Direktīva 93/109/EK.

(5) COM(2012)99 final; COM(2010) 605 final.

13. atbalsta ziņojumu, kuru Komisija 2013. gadā sagatavos saistībā ar Eiropas Pilsoņu gadu, un piedāvā Komisijai sadarbību tā izstrādē; minētajā ziņojumā tiks izklāstīts progress, kas panākts kopš 2010. gada Komisijas ziņojuma par ES pilsonību, un ieteikti turpmākie pasākumi;

14. uzsver, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām, kuras darbojas Eiropas Savienības pilsoņiem vistuvākajā līmenī un ir galvenās, kas var palīdzēt nostiprināt līdzdalības demokrātiju un izprast Eiropas integrācijas priekšrocības, ir liela nozīme izpratnes par ES pilsonību un no tās izrietošajām tiesībām pastāvīgā sekmēšanā un nostiprināšanā. Šis aspekts jāpapildina ar īpašiem informatīviem un izglītojošiem pasākumiem;

15. norāda uz to, ka vietējā un reģionālā demokrātija ir stabils pamats, kas sekmē spēcīgas un ilgtspējīgas demokrātijas kultūras attīstību visos līmeņos, tāpēc iedzīvotāju plašas līdzdalības un balsstiesību izmantošanas nodrošināšanā liela nozīme ir vietējām un reģionālajām vēlēšanām. Ir arī būtiski, lai vietējās un reģionālās pašvaldības atbilstoši savai kompetencei veicinātu izglītošanu par demokrātijas un pilsonības jautājumiem un lai šādas izglītošanas pamatā būtu pilsoņu ikdienas dzīves pieredze demokrātijas procesā un demokrātijas pārvaldības kultūra;

16. atbalsta Savienības pilsoņu dalību vietējā un politiskajā dzīvē, balsstiesību izmantošanu, ievērojot viņu brīvību pašiem izvēlēties, vai piedalīties dzīvesvietas dalībvalsts pašvaldību un Eiropas Parlamenta vēlēšanās; lai ES pilsoņi varētu pieņemt attiecīgu pamatotu lēmumu, pārrobežu situācijās liela nozīme ir atbilstīgai informēšanai par viņu tiesībām dzīvesvietas dalībvalstī;

17. atbalsta to, ka arī Stokholmas programmā ⁽⁶⁾ tiesību brīvi pārvietoties kā pamattiesību īstenošana noteikta par prioritāti, ietverot pilsoņu balsstiesību atbalstīšanu, nostiprināšanu un lielāku dalību vēlēšanās, kā arī to, ka nav pietiekami tiesības tikai noteikt, bet jārada iespējas tās bez grūtībām izmantot; vienlaikus saskaņā ar savām 2012. gadam izvirzītajām prioritātēm Reģionu komiteja "joprojām izsaka apņēmību veicināt Stokholmas programmā un rīcības plānā izvirzīto mērķu pilnīgu īstenošanu" ⁽⁷⁾;

18. atzinīgi vērtē Komisijas nodomu izveidot neformālu forumu tiešam dialogam par vēlēšanu tiesību īstenošanu, tajā iesaistot Reģionu komiteju, vietējās un reģionālās pašvaldības un to partnerus; foruma mērķis būs atvieglot un sekmēt dialogu un debates par ES pilsonību, noteikt problēmjautājumus, grūtības, sekmēt pieredzes un labākās prakses apmaiņu;

19. norāda, ka Reģionu komiteja 2013. gadā plāno īstenot vairākus pasākumus, kas sekmē ar ES pilsoņu vēlēšanu tiesībām saistītu zināšanu apguvi un minēto tiesību īstenošanu ⁽⁸⁾;

20. atgādina, ka 2013. tematiskajā Pilsonības gadā Reģionu komiteja ciešā sadarbībā ar pārējām ES iestādēm, īpaši Eiropas Komisiju, organizēs vairākus pasākumus. Piemēram, Reģionu komitejas locekļi izplatīs informāciju, rīkos prezentācijas, un apmeklēs skolas un augstskolas; tiks rīkoti darbsemināri, atklātas debates, sanāksmes pilsētu domēs, plašsaziņas līdzekļiem paredzēti pasākumi ar vietējo žurnālistu iesaisti, veltīti tādiem tematiem kā tiesības brīvi pārvietoties, vēlēšanu tiesības un vietējo un reģionālo pašvaldību loma. Informācija par šiem pasākumiem un informatīvi materiāli par RK ES pasi tiks nodrošināti tīmekļa vietnē visās oficiālajās valodās; turklāt gadskārtējā *EuroPCom* konferencē varēs iepazīties ar labāko praksi decentralizētā komunikācijā par ES;

Vietējās vēlēšanas un Eiropas Parlamenta vēlēšanas

21. norāda, ka saskaņā ar Komisijas ziņojumu ⁽⁹⁾, dzīvesvietas dalībvalstī pašvaldību vēlēšanās piedalās vidēji lielāks skaits vēletāju nekā Eiropas Parlamenta vēlēšanās ⁽¹⁰⁾. Šis ir svarīgs secinājums un tas ir detalizētāk zinātniski jāanalizē; jebkurā gadījumā tas liecina, ka vietējie pasākumi dažus iedzīvotājus ietekmē un motivē iesaistīties. Ir svarīgi izmantot šo motivāciju un izpētīt, kādi faktori varētu motivēt pilsoņus iesaistīties ES politikas jautājumos un Eiropas vēlēšanās;

22. vērš uzmanību uz to, ka arī turpmāk svarīgs uzdevums būs vietējo pašvaldību vēlēšanās panākt lielāku dalību un balsstiesīgo pilsoņu iespējami plašāku iesaistīšanos;

23. uzskata: lai palielinātu izpratni par dalību vietējās un Eiropas Parlamenta vēlēšanās, jāuzrunā dažādas paaudzes, projektos jāpopularizē pieredzes kādai kopienai priekšrocības, jādara zināmi vēlēšanu apstākļi, jāveic pieredzes apmaiņa. Viss minētais, tāpat kā informācijas izplatīšanas kanālu izmantošana un uzsvars uz to, kā vietējā un ES līmenī pieņemtie lēmumi ievērojami ietekmē iedzīvotāju ikdienas dzīvi konkrētajā pilsētā vai reģionā, var būtiski palīdzēt rast atbildi uz jautājumu: "Kāpēc dalība vēlēšanās ir manās interesēs?";

24. uzsver, ka daudzlīmeņu pārvaldības visos līmeņos nepieciešama turpmāka rīcība, kas virzīta uz lielāku dalību vēlēšanās un vēletāju sarakstos iekļauto personu skaita palielināšanu; jāpalīdz novērst trūkumus zināšanās par vēlēšanu tiesībām un kārtību, grūtības, kas saistītas ar reģistrēšanos un nepietiekamām valodas zināšanām;

⁽⁶⁾ Padomes dokuments 17024/09, ko Eiropadome pieņēma 2009. gada 10./11. decembrī.

⁽⁷⁾ CdR 361/2011 fin.

⁽⁸⁾ R/CdR 1030/2012 2012, 7. punkts.

⁽⁹⁾ COM(2012) 99 final.

⁽¹⁰⁾ Tas attiecas uz pēdējām vēlēšanām, ja neņem vērā dažas galvaspilsētas: Atēnas, Budapeštu, Kopenhāģenu un Rīgu.

25. iesaka vienkāršot administratīvo kārtību un aicina dalībvalstis ieviest atbilstīgus e-pakalpojumus ES pilsoņu vēlēšanu tiesību izmantošanai, īpaši attiecībā uz iekļaušanu vēlēšanu sarakstā, un atbalsta attiecīgas labas pieredzes apmaiņu;

26. piekrīt Eiropas Komisijas nostājai un centieniem, kas virzīti uz to, lai reģistrēšanu vēlēšanu sarakstos veiktu automātiski, kad tiek reģistrēta dzīvesvieta. Administratīvi vienkāršāka balsstiesību reģistrācija var sekmēt integrāciju un būt viens no faktoriem, kas veicina balsstiesību izmantošanu;

27. aicina dalībvalstis sekmēt pieredzes apmaiņu un tās pieejamību, šim mērķim sadarbojoties ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām, lai sagatavotu novērtējuma ziņojumus un analīzes dokumentus par to, cik efektīvi tiek transponēti un īstenoti ES tiesību akti. Jānodrošina pilsoņu piekļuve šiem dokumentiem, izmantojot atbilstošas informācijas sistēmas un reklāmu;

28. uzskata, ka ir svarīgi, lai, pamatojoties uz daudzlīmeņu pārvaldības principu, dažādi pārvaldības līmeņi dalībvalstīs efektīvi sadarbotos ar mērķi juridiski atrisināt iespējamās problēmas, kas var rasties, piemērojot valsts noteikumus par vēlēšanu tiesību īstenošanu, kā arī ar mērķi ņemt vērā ekspertu ieteikumus;

29. aicina dalībvalstis izskaust ierobežojumus arī attiecībā uz tiesībām kandidēt vēlēšanās un nodrošināt, lai ES pilsoņi no citas dalībvalsts varētu kandidēt vēlēšanās un politiski darboties savā dzīvesvietas valstī;

30. iesaka dalībvalstīm izveidot kontaktpunktus ar mērķi sekmēt tādu datu apkopošanu un regulāru novērtēšanu, kuri attiecas uz citu ES valstu pilsoņu, kas kandidējuši un ievēlēti vēlēšanās savas dzīvesvietas dalībvalstī, līdzdalību. Tas varētu arī atvieglot pieredzes apmaiņu starp ES iestādēm un dalībvalstīm;

31. atzīst, ka attiecībā uz Eiropas Parlamenta vēlēšanām Eiropas Savienības direktīvā par divkārtšas balsošanas un kandidēšanas novēršanu paredzētais mehānisms joprojām nav atbilstošs; tāpēc atbalsta Eiropas Komisijas vēlmi izstrādāt jaunu priekšlikumu minētā jautājuma sekmīgākai risināšanai, vienlaikus nodrošinot, ka jaunie tiesību akti neradīs jaunus administratīvus šķēršļus Eiropas pilsoņu tiesībām dzīvesvietas valstī piedalīties Eiropas Parlamenta vēlēšanās;

32. uzsver, ka saistībā ar 2014. gada Eiropas Parlamenta vēlēšanām īpaši svarīgi ir sekmēt zināšanu par ES pilsoņu

tiesībām un par dzīvesvietas dalībvalsts vēlēšanu tiesībām apguvi un atvieglot šo tiesību izmantošanu;

33. uzskata, ka Eiropas politiskās partijas ir galvenie elementi, kas veido Eiropas politisko izpratni un pauž ES pilsoņu politisko gribu, un ka tām jāveido tilts, kas vieno valstu un ES politiku; tās pārstāv pilsoņu viedokli un sniedz iespēju atklātām debatēm par Eiropai svarīgiem jautājumiem, atbalstot visu līmeņu mijiedarbību Eiropas Savienības daudzlīmeņu pārvaldības sistēmā; tāpēc aicina Eiropas politiskās partijas darboties aktīvāk un rast jaunus veidus, kā veicināt politisko izpratni, piemēram, pirms Eiropas vēlēšanām iepazīstināt ar galvenajiem kandidātiem uz vadošajiem Eiropas amatiem vai pirms Eiropas Parlamenta vēlēšanām izveidot starpvalstu sarakstus;

Eiropas Savienības finanšu programmas Eiropas savienības pilsoņu interesēs

34. uzskata, ka ir svarīgi palielināt ES pilsoņu izpratni par viņu tiesisko statusu⁽¹⁾, paplašināt zināšanas par tiesībām un pienākumiem, kas saistītas ar ES pilsonību, atbalstīt Eiropas projektus, kuri sekmē informācijas izplatīšanu, un Savienības finanšu līdzekļu izmantošanas iespējas. Šajā sakarā ir lietderīgi organizēt konferences, seminārus, apmācību, paraugprakses apmaiņu un sadarbības pasākumus, īpaši uzsverot programmu "Tiesības un pilsonība" un programmu "Eiropa pilsoņiem". Komiteja mudina vietējās un reģionālās pašvaldības aktīvi piedalīties pārrobežu un sadraudzības pilsētu projektos;

35. uzskata, ka ES pilsoniskumu sekmē tādas programmas, kuru mērķis kopumā ir atbalstīt dalībvalstīs veiktos pasākumus, kas virzīti uz to, lai veicinātu izpratni par Eiropas Savienības tiesībām, politikas pasākumiem un pārrobežu sadarbību, kā arī palielinātu dažādās darbības jomās gūtās zināšanas;

36. vēlreiz norāda, ka, atbalstot dažādus teritoriālās sadarbības veidus, ir mērķtiecīgi īstenot projektus un pasākumus, kas virzīti uz to, lai ES pilsonība kļūtu par jūtamam realitāti un lai sekmētu administratīvā sloga un administratīvo šķēršļu samazināšanu;

37. uzsver, ka ir mērķtiecīgi pieņemt vienkāršāku un efektīvāku pieeju attiecībā uz finansējumu programmām, ko īsteno ES pilsonības jomā, ir nepieciešamas labāk definētas prioritātes, kas pielāgotas politiskajām prioritātēm, un jāpalielina pārredzamība, pievēršot uzmanību informācijas par projektu rezultātiem izplatīšanai; lai sasniegtu stratēģiskos un politiskos mērķus, jāatbalsta arī apmācība un izpratnes veicināšana, jānostiprina tīkli, jāatvieglot pārrobežu sadarbība; turklāt uz ES pilsonību virzītās programmas jāpadara pievilcīgākas, uzlabojot reklāmu, izplatot informāciju dalībvalstīs;

⁽¹⁾ CdR 355/2010

Izglītības un jaunatnes loma aktīva ES pilsoniskuma īstenošanā

38. norāda, ka ar plašāku informatīvu pasākumu un ES projektu starpniecību jāuzsver jaunatnes nozīme, iesaistot skolas un augstākās izglītības mācību iestādes; Reģionu komiteja pašiniciatīvas atzinumā īpaši uzsvērusi jauniešu aktīva pilsoniskuma apziņas nostiprināšanu ar izglītības palīdzību⁽¹²⁾;

39. vērš uzmanību uz to, ka izglītības politikai ir būtiska nozīme ES iedzīvotāju, īpaši jauniešu, informēšanā par ES pilsonības jēdzienu un ar to saistītajām tiesībām; izglītības politikai būtu daudz vairāk jāpalīdz sekmēt arī daudzvalodību, skolēnu, studentu un mācībspēku mobilitāti;

40. uzskata, ka ir svarīgi jauniešiem nodrošināt vispusīgu informāciju, lai viņi varētu kļūt par apzinīgiem vēlētajiem; viņi labāk jāinformē un viņiem jāskaidro par konkrēto vēlēšanu mērķi un vēlēšanu veiktās izvēles nozīmi;

41. vērš uzmanību uz to, ka Eiropas Padomei ir liela pieredze izglītības jautājumos, tai sekmējot tīklu veidošanu, un iesaka arī saistībā ar darbu šajā jomā sadarboties un veikt pieredzes apmaiņu;

42. pauž pārliecību, ka informācijas izplatīšanas kampaņas ļauj palielināt zināšanas par ES pilsoņu tiesībām un to ES pilsoņu skaitu, kas piedalās vēlēšanās, un ka šajā ziņā liela nozīme ir partnerības ietvaros īstenotai sadarbībai ar skolām, augstākās izglītības un citām mācību iestādēm; piedaloties apmaiņas programmās, citu valstu studenti daudzkārt mācās augstskolās un universitātēs, un tādējādi viņus var mudināt izmantot savas balsstiesības;

Ieteikumi vēlēšanu aktivitātes palielināšanai

43. norāda: prakse liecina, ka tad, ja vispārējās vēlēšanas rīko vienlaikus ar apgabala, reģionālām un pašvaldību vēlēšanām, dalība vēlēšanās var būt lielāka⁽¹³⁾;

44. atgādina, ka, pamatojoties uz RK atzinumu par Stokholmas programmas īstenošanas rīcības plānu⁽¹⁴⁾, Reģionu komiteja visus ieinteresētos aicina izskatīt, kā var paplašināt iespējas ES pilsoņiem piedalīties vēlēšanās dzīvesvietas dalībvalstī;

45. ņemot vērā, ka spēkā esošo ES tiesību noteikumos par dalību vietējās un Eiropas Parlamenta vēlēšanās nav paredzēta dalībvalstu vēlēšanu sistēmu saskaņošana, Reģionu komiteja saskaņā ar subsidiaritātes principu aicina dalībvalstis saistībā ar

ES pilsoņu balsstiesībām nodrošināt iespēju piedalīties ne tikai vietējā, bet arī reģionālā līmeņa vēlēšanās;

46. pauž vēlmi un nodomu aktīvi atbalstīt Eiropas pilsoņu iniciatīvas "Let me vote" īstenošanas gaitu;

47. pienācīgi ņemot vērā subsidiaritātes principu, ierosina dalībvalstīm apsvērt iespēju veikt pasākumus, kas ļautu vietējo un reģionālo pašvaldību vēlēšanu laiku pielāgot Eiropas Parlamenta vēlēšanām, jo tas var sekmēt iedzīvotāju izpratni par to, kā Eiropas un vietējā un reģionālā līmeņa vēlēšanas ietekmē viņu ikdienas dzīvi;

48. atzīst, ka dažādu dalībvalstu vietējo un reģionālo pašvaldību struktūra ir atšķirīga un atspoguļo dažādas tiesiskās un administratīvās tradīcijas;

49. piekrīt Eiropas Parlamentam, ka Eiropas Parlamenta vēlēšanas būtu jāpārceļ no jūnija uz maiju, un uzskata, ka tas varētu pozitīvi ietekmēt vēlēšanu aktivitāti;

50. uzskata, ka ir svarīgi palielināt ES pilsoņu interesi, motivāciju un izpratni attiecībā uz dalību vēlēšanās un, ievērojot subsidiaritātes principu, iesaka dalībvalstīm, lai palielinātu vēlēšanu skaitu, ilgtermiņā izskatīt jautājumu par vēlēšanu procesa lielāku pieejamību, piemēram, piedāvājot iepriekšējas balsošanas, e-balsošanas un mobilās vēlēšanu urnas izmantošanas iespējas; jāievēro arī ANO Konvencijā par personu ar invaliditāti tiesībām izvirzītā prasība — nodrošināt pilnvērtīgu un netraucētu piekļuvi vēlēšanām;

51. atzīmē, ka, neraugoties uz mērķtiecīgiem pasākumiem, lai sniegtu informāciju par ES pilsoņu balsstiesību izmantošanu, dalības līmenis vēlēšanās ir ļoti atšķirīgs, tāpēc Komiteja iesaka: lai sekmētu vēlēšanu tiesību izmantošanu, būtu jāveicina un jāpaplašina pieredzes apmaiņa par attiecīgiem labas prakses piemēriem vietējās un reģionālajās pašvaldībās;

52. uzsver, ka ES pilsonības jēdzienu saistot ar vietējo un reģionālo perspektīvu un pievēršot pilsoņu uzmanību vietējo un reģionālo pašvaldību lielajai nozīmei ES lēmumu pieņemšanas procesā, tiek sekmēta dalība vēlēšanās;

53. atsaucoties uz savu atzinumu par 2010. gada ziņojumu par ES pilsonību, norāda, ka ir svarīgi arī stiprināt trešo valstu pilsoņu politiskās tiesības. Vairākās ES dalībvalstīs trešo valstu valstspiederīgajiem ir paredzētas aktīvās un pasīvās vēlēšanu tiesības vietējās un reģionālajās vēlēšanās. Tāpēc ir iespējama visu ārvalstu pilsoņu pastiprināta interese par vēlēšanām, kura savukārt rada lielāku pieprasījumu pēc informatīviem materiāliem dažādās valodās;

⁽¹²⁾ CdR 173/2007

⁽¹³⁾ Piemēram, Berlīnē, kas vienlaikus ir arī apgabals, Romā 2008. gadā, Koblencā 2009. gadā, Apvienotajā Karalistē 2010. gadā.

⁽¹⁴⁾ CdR 170/2010

54. iesaka plaši sadarboties ES iestādēm un to pārstāvēniecībām, *Europe Direct* centriem, vietējām un reģionālajām pašvaldībām, sabiedriskajām organizācijām, ekonomiskajiem un sociālajiem partneriem, lai visu paaudžu balsstiesīgie ES pilsoņi ar pilnu atbildību apzinātos savas tiesības un tās izmantotu;

55. uzskata, ka Eiropas Pilsoņu gada ietvaros organizētajās izpratnes veidošanas un izglītošanas kampaņās, kurās iesaistītas vietējās un reģionālās pašvaldības, valdības iestādes, sabiedriskās organizācijas un plašsaziņas līdzekļi, jālieto vienkārša, iedzīvotājiem tuva valoda un attiecīgajām publikācijām, infor-

matīvajiem materiāliem jābūt pieejamiem visās Eiropas savienības oficiālajās valodās;

56. uzskata, ka ir svarīgi, lai ES iestādes un dalībvalstis, vietējās un reģionālās pašvaldības ciešāk sadarbotos ar plašsaziņas līdzekļiem. Reģionu komiteja varētu rīkot konkursu, lai atzinīgi novērtētu labākos un pilsoņiem vispieejamākos rakstus un plašsaziņas līdzekļos sniegto informāciju par vēlēšanām, tiesību izmantošanu un dažādiem vēlēšanu norises posmiem.

Briselē, 2013. gada 31. janvārī

*Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Reģionu komitejas atzinums “ES, valstu un pašvaldību budžetu savstarpējās sinerģijas padziļināšana”

(2013/C 62/07)

REĢIONU KOMITEJA

- uzsver, ka vietējās un reģionālās pašvaldības ir atbildīgas par ievērojamu publisko izdevumu daļu Eiropā un ka pašvaldību ieguldījumi lielākoties ir koncentrēti atsevišķās svarīgākajās nozarēs, kurām ir izšķiroša nozīme stratēģijas “Eiropa 2020” mērķu sasniegšanā; tāpēc aicina augstāku politisko prioritāti noteikt ES, dalībvalstu un vietējā līmeņa (vietējo un reģionālo pašvaldību) budžetu savstarpējās sinerģijas padziļināšanai;
- norāda: lai gan ES budžeta apmērs ir relatīvi neliels, tam un Eiropas Investīciju bankai ir izšķiroša nozīme ieguldījumu stimulēšanā visā ES teritorijā;
- atzinīgi vērtē Eiropas līmenī notiekošās diskusijas par to, kā esošo ekonomisko un monetāro savienību varētu pilnveidot, izveidojot integrētu ES līmeņa budžeta sistēmu, un uzskata — tā kā *euro* zonas valstu ekonomikas un to īstenotās budžeta politikas savstarpējā atkarība un ietekme ir ļoti liela, būtiski ir attīstīt fiskālās spējas, kas var atvieglot pielāgošanos ekonomikas satricinājumiem;
- tomēr pauž bažas par to, ka pieaug pilnvaru un lēmumu pieņemšanas centralizācijas tendences, turklāt diskusijās netiek reāli iesaistītas vietējā līmeņa pārvaldes iestādes; norāda, ka īsta fiskāla savienība nav iespējama bez dažādu pārvaldes līmeņu tiesību un pienākumu definēšanas (fiskālais federālisms), bez skaidrākas saiknes starp politikas pielāgošanu un budžeta lēmumu pieņemšanu un bez tālejoša redzējuma par to, kā izvērst vertikālo sinerģiju starp ES, valstu un vietējā/reģionālā līmeņa budžetiem, izveidojot atbilstošus koordinācijas mehānismus;
- atzinīgi vērtē to, ka Eiropas Komisijas 2012. gada pārskatā par ekonomiskās un monetārās savienības publiskajām finansēm pirmo reizi iekļauta atsevišķa nodaļa par fiskālo decentralizāciju Eiropas Savienībā, un aicina Eiropas Komisiju šā pārskata turpmākajos ikgadējos izdevumos iekļaut attiecīgu nodaļu par vietējā līmeņa publisko finanšu stāvokli;
- aicina Eiropas Komisiju apsvērt ieguvumus un praktiskos jautājumus (kā arī iespējamās administratīvās problēmas/izmaksas), kas saistīti ar centieniem panākt budžeta ciklu plašāku saskaņošanu Eiropas Savienībā un vidēja termiņa budžeta sistēmu izmantošanas veicināšanu vietējā līmenī;
- aicina Eiropas Komisiju publicēt zaļo grāmatu, kurā tiktu aplūkoti šie jautājumi.

Ziņotājs Rhodri Glyn THOMAS (UK/EA), Velsas Nacionālās Asamblejas loceklis

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

Ievads

1. uzsver, ka vietējās un reģionālās pašvaldības ir atbildīgas par ievērojamu publisko izdevumu daļu Eiropā, proti, 2011. gadā pašvaldību izdevumi veidoja 16,7 % no IKP un 34 % no visiem publiskajiem izdevumiem Eiropā (vietējā līmeņa publiskā sektora izdevumi vien veidoja attiecīgi 11,9 % (272,3 miljardus euro) un 24,3 %); vienlaikus vietējās un reģionālās pašvaldības 2011. gadā piesaistīja arī aptuveni divas trešdaļas no tiešajiem ieguldījumiem Eiropā⁽¹⁾;

2. norāda, ka pašvaldību ieguldījumi lielākoties ir koncentrēti atsevišķās svarīgākajās nozarēs, kurām ir izšķiroša nozīme stratēģijas "Eiropa 2020" mērķu sasniegšanā; šādas nozares ir, piemēram, ar ekonomiku saistīti jautājumi, izglītība, mājokļi un komunālie pakalpojumi, kas savukārt nozīmē, ka taupības pasākumi (26 % Apvienotajā Karalistē, vairāk nekā 30 % Spānijā) negatīvi ietekmēs stratēģijas "Eiropa 2020" mērķu sasniegšanu (piemēram, Velsā kapitālieguldījumu budžets ir samazināts par 42 %);

3. līdz ar to aicina augstāku politisko prioritāti noteikt ES, dalībvalstu un vietējā līmeņa (vietējo un reģionālo pašvaldību) budžetu savstarpējās sinerģijas padziļināšanai, galveno uzmanību pievēršot izvirzīto ES prioritāšu, it sevišķi stratēģijas "Eiropa 2020", īstenošanai; šai sakarā atkārtoti Eiropas Parlamenta 2010. gadā veiktajā pētījumā secināto, ka "sinerģija starp stratēģiskajiem ES politikas mērķiem un budžeta politiku ir vāja. [...] tikai neliels skaits dalībvalstu budžetā iekļauj norādi uz to ieguldījumu Lisabonas (stratēģija "Eiropa 2020") mērķu vai citu ES stratēģiju sasniegšanā"⁽²⁾;

4. uzsver, ka pašreizējās krīzes situācijā taupības pasākumu rezultātā veiktā līdzekļu samazināšana dalībvalstu un vietējā līmenī, kā arī milzīgais spiediens, ko tas rada publiskā sektora izdevumiem, par svarīgu politisko mērķi padara "efektivitātes un lietderības" uzlabošanu;

5. atzinīgi vērtē to, ka Eiropadomes sanāksmes secinājumos ir uzsvērts, ka "iespējas, ko sniedz ES pastāvošā fiskālā sistēma, lai panāktu līdzsvaru starp vajadzību pēc produktīviem publiskiem ieguldījumiem un fiskālās disciplīnas mērķiem, varētu izmantot [Stabilitātes un izaugsmes] pakta preventīvajā daļā". Šis mērķis kļūst vēl aktuālāks, ņemot vērā Starptautiskā Valūtas fonda nesenos secinājumus, ka tā dēvētie fiskālie koeficienti, ar

ko novērtē budžeta konsolidācijas ietekmi uz izaugsmi, bija ievērojami augstāki nekā tie, ko analītiķi paredzēja parādu krīzes laikā. Tāpēc Komiteja pauž cerību, ka Komisija šo jautājumu risinās gaidāmajā paziņojumā par publisko izdevumu kvalitāti, kurā būtu arī jāapsver jautājums par tekošo izdevumu un ieguldījumu nošķiršanu budžeta deficīta aprēķinos, lai izvairītos no tā, ka publiskos ieguldījumus, kas sniedz *neto* priekšrocības ilgtermiņā, ierēķina kā negatīvus;

6. uzsver, ka diskusijas par sinerģijas padziļināšanu nekādā gadījumā nedrīkstētu izmantot par "Trojas zirgu", proti, nedz kā attaisnojumu ierosinātās daudzgadu finanšu shēmas apjoma samazināšanai, nedz ES budžeta elementu finansēšanas nodrošināšanai atpakaļ dalībvalstu kompetencē (piemēram, attiecībā uz struktūrfondiem tā dēvētajās "bagātākajās" dalībvalstīs) vai makroekonomisko nosacījumu leģitimizācijai;

ES budžeta un vietējā/reģionālā līmeņa budžetu sinerģija

7. atkārtoti, ka ES budžets atspoguļo tikai nelielu daļu (aptuveni 2 %) no kopējiem publiskajiem izdevumiem Eiropas Savienībā un ar to nepietiek, lai nodrošinātu EUR 1 800 miljardus uz nākotni vērstos tiešajos ieguldījumos, kas paredzēti stratēģijas "Eiropa 2020" pamatiniciatīvās (kā norādīts EP ziņojumā par daudzgadu finanšu shēmas priekšlikumiem); tas nozīmē, ka stratēģijas "Eiropa 2020" vispārējo mērķu sasniegšanai nepieciešama publiskā un privātā finansējuma efektīva mobilizēšana dalībvalstu un vietējā līmenī, tostarp finansējot aizdevumus un sekmējot publiskā un privātā sektora partnerības;

8. norāda: lai gan ES budžeta apmērs ir relatīvi neliels, tam un Eiropas Investīciju bankai ir izšķiroša nozīme ieguldījumu stimulēšanā visā ES teritorijā, it sevišķi (taču ne vienīgi) izmantojot Vienotā stratēģiskā satvara (VSS) fondus, kurus apgūst un realizē teritoriālajā līmenī (daudzos gadījumos to veic vietējās un reģionālās pašvaldības) un kuri tautsaimniecībā rada būtisku multiplikatora efektu;

9. uzsver, ka ekonomikas krīzes laikā ES līdzekļi, it sevišķi no VSS fondiem, ir nodrošinājuši stabilu un drošu finansējumu vietējām un reģionālajām pašvaldībām, un daudzos gadījumos tie ir bijuši vienīgie pieejamie līdzekļi publisko ieguldījumu un pamatiniciatīvu atbalstam, jo vietējā, reģionālā un valsts līmeņa budžetos noteikti līdzekļu samazinājumi, un EIB finansējums ir palīdzējis aizpildīt lielo krīzes radīto plaisu finansējumā, ko iegūst no aizdevumiem; turklāt uzsver iespējamo negatīvo ietekmi, kāda ierosinātajiem makroekonomiskajiem nosacījumiem būtu uz priekšstatu par VSS finansējuma stabilitāti;

⁽¹⁾ *Dexia Crédit local* un Eiropas Pašvaldību un reģionu padome (CEMR) (2012. gads), "Vietējā līmeņa publiskās finanses Eiropas Savienībā", 2012. gada jūlijs.

⁽²⁾ Eiropas Parlaments (2010): "Lielākas sinerģijas izveide starp Eiropas, valstu un vietēja līmeņa budžetiem" (*Creating greater synergy between European and national budgets*) (pēc Budžeta komitejas pieprasījuma sagatavojuši *Deloitte Consulting*). Citāts no kopsavilkuma 4. lpp.

10. uzsver šādu ieguldījumu sviras un multiplikatora efektu attiecībā uz tiešajiem un netiešajiem ieguvumiem vietējā līmeņa un plašāka mēroga tautsaimniecībā:

— Eiropas Komisija lēš, ka 2000.–2006. gada plānošanas periodā ES struktūrfondu sviras efekts vidēji uz katru *euro*, kas tika ieguldīts no ES līdzekļiem, bija 2,1 *euro*;

— Eiropas Komisija 2014.–2020. gadam ir izvirzījusi mērķi no katra kohēzijas politikas ietvaros ieguldītā *euro* sasniegt atdevi 4,2 *euro* apmērā;

— Reģionālās politikas ĢD lēš, ka multiplikatora efekts IKP ieguvumu izteiksmē laika posmam no 2007. līdz 2013. gadam būs 1 % Spānijā, 3 % Portugālē, Slovēnijā un Rumānijā un vairāk nekā 5 % Baltijas valstīs;

— citos aprēķinos ieguvumi IKP izteiksmē vērtēti 8,5 % apmērā Īrijai un 19,6 % apmērā Spānijai laika posmā no 1999. līdz 2010. gadam, lai gan krīzes ietekmē šie skaitļi samazināsies. Papildus jānorāda, ka multiplikatora efekta aprēķināšanā ir metodoloģiskas grūtības;

11. atgādina, ka VSS fondu sviras efekts ir jūtams ne tikai finansiālā ziņā, bet ir redzams arī saistībā ar politikas pasākumiem, proti, notiek vietējā un reģionālā līmeņa stratēģisko prioritāšu pielāgošana ES līmeņa prioritātēm, kā arī tiek panākti citāda veida ieguvumi, piemēram, partnerību stiprināšana un iesaistīšanās starptautiskos sadarbības pasākumos; šādas paraugprakses piemēri atrodami visā Eiropā; Komiteja uzsver EIB atbalsta vērtību — tas ir sniegts, izmantojot dažādus finanšu aizdevumu instrumentus, un ir palīdzējis vietējam un reģionālajam līmenim veidot spēju pārvaldīt un īstenot jaunus un inovatīvus projektus;

12. tomēr atzīst, ka zemais līdzekļu izmantošanas līmenis dažviet Eiropā norāda uz kohēzijas un struktūrfondu īstenošanas problēmām vietējā līmenī; it īpaši atzīmē nesenā ESAO pētījumā⁽³⁾ apzinātās vājās vietas attiecībā uz administratīvajiem noteikumiem, veiktspēju un tiesisko regulējumu atsevišķās dalībvalstīs un vietējā līmeņa pārvaldes iestādēs un norāda uz nepieciešamību veikt pasākumus, lai šīs problēmas risinātu;

13. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas centienus racionalizēt un vienkāršot noteikumus VSS fondu atbalstīto projektu pārvaldīšanai, īstenošanai un attiecīgo ziņojumu sagatavošanai, kam vajadzētu palīdzēt uzlabot līdzekļu izmantošanas līmeni; atzīst nepieciešamību panākt līdzsvaru starp efektīvu kontroli un

pietiekamu elastību, lai likvidētu lieku reglamentējošo slogu, un tāpēc atzinīgi vērtē centienus revīzijā ieviest vairāk uz risku orientētu pieeju;

14. pauž nožēlu, ka valsts un vietējām iestādēm, kuras ir atbildīgas par Eiropas programmu pārvaldību, joprojām ir pienākums gādāt par ieguldījumu iepriekšēju finansēšanu. Pašreizējos apstākļos, kad jāsaikar ar ierobežojumiem finanšu tirgos, šādu finansiālu uzdevumu ir grūti izpildīt. Ja tiks prasīts ievērot ieguldījumu iepriekšējas finansēšanas principu, Eiropas Savienība atstās neizmantoju unikālu iespēju nodrošināt tiešus finanšu resursus ekonomikas stimulēšanai un strukturālām pārmaiņām, iepriekš piešķirot lielākas summas tā, lai finansēšana notiktu rītmā, kas nepieciešams, lai sāktu finansējumu atgūt;

15. uzskata, ka nav pieļaujama tāda 2014.–2020. gada daudzgadu finanšu shēma, kurā VSS fondiem piešķirta mazāka budžeta daļa, nekā ierosinājusi Eiropas Komisija, jo tādējādi Eiropas Savienība vājinātos laikā, kad tai visvairāk nepieciešams kļūt spēcīgākai;

16. aicina vietējā un reģionālā līmeņa budžeta procedūrās nodrošināt lielāku pārredzamību, lai skaidri atzītu VSS fondu sniegto ieguldījumu reģiona investīciju stratēģijās, un ikgadējo budžetu projektos norādīt, kā budžeta ciklā plānots iekļaut ES finansējumu; aicina vietējās un reģionālās pašvaldības iesniegt paraugprakses piemērus šāda veida pieejas izmantošanai budžeta plānošanā;

17. uzsver bažas, ko vietējās pašvaldības no visas Eiropas pauž par dalībvalstu (un reģionālā līmeņa) valdību tiesībām neļaut pilnā apmērā izmantot struktūrfondu regulas noteiktos juridiskos instrumentus, kas paredz programmu daļu ieviešanas un īstenošanas pastarpinātu deleģēšanu; aicina minēto trūkumu labot 2014.–2020. gada programmās, lai optimizētu VSS fondu Kopīgo noteikumu regulas priekšlikumā paredzēto jauno instrumentu (piemēram, integrēti teritoriālie ieguldījumi, integrēta darbība, kopīgi rīcības plāni un vietējo kopienu vadīta attīstība) izmantošanu;

18. tādēļ atzinīgi vērtē EP izstrādāto un 2013. gada 15. janvārī pieņemto patstāvīgo ziņojumu par lielāku sinerģiju ES budžetā, kurā uzmanība pievērsta konkrēti VSS fondiem; ar interesi norāda uz tādu vietējā līmeņa iniciatīvu piemēriem, kuru mērķis ir finansējuma programmu īstenošanu padarīt vienkāršāku saņēmējiem;

19. stingri atbalsta Eiropas Parlamenta rezolūcijā “Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgads — 2012. gada prioritāšu īstenošana” izteikto aicinājumu Komisijai nākamajā gada izaugsmes pētījumā pievērsties “ES budžeta nozīmei Eiropas pusgada norisēs, sniedzot faktiskus un konkrētus datus par tā rosināto, katalītisko, sinerģisko un papildinošo ietekmi uz vispārējiem valsts izdevumiem vietējā, reģionālā un valsts līmenī”;

⁽³⁾ “Vietējā līmeņa regulatīvā veikspēja publisko ieguldījumu stratēģiju īstenošanai saistībā ar ES struktūrfondu izmantošanas līmeni” (*Regulatory Capacities at Sub-National Level for the Implementation of Public Investment Strategies related to the Absorption of EU Structural Funds*), ESAO uzdevumā izstrādājis *Allio-Rodrigo Consulting*, 2012. gada jūnijs.

20. atzinīgi vērtē diskusiju turpināšanu par iespējām ES tiesiskā regulējuma ietvaros racionalizēt un vienkāršot programmu īstenošanu vietējā līmenī, galveno uzmanību pievēršot to projektu un iniciatīvu atbalstam, ar kuriem tiek ieviestas "būtiskas pārmaiņas". Varētu aplūkot arī iespējas izveidot "vienotu teritoriālo ieguldījumu fondu" (apvienojot dažādos ES, dalībvalstu un vietējā līmeņa fondus) vai "vienas pieturas sistēmu", kas nodrošinātu piekļuvi fondiem atbilstoši saskaņotiem noteikumiem, kā arī visaptverošām un skaidrām vadlīnijām, vienlaikus pievēršot lielāku uzmanību ilgtspējīgu rezultātu sasniegšanai, kas ļautu līdzekļiem ātrāk nonākt pie tiešajiem lietotājiem un veicinātu stratēģiskāku īstenošanu vietējā līmenī. Šāda visus fondus aptveroša kopīga plānošana un īstenošana ļautu uzlabot koordināciju un mazinātu dublēšanos;

21. uzskata, ka diskusijās par ES, dalībvalstu un pašvaldību budžetu savstarpējo sinerģiju jāiekļauj arī jautājums par sinerģiju ES budžeta ietvaros, arī saistībā ar tādām tematiskām programmām kā "Apvāršnis 2020", "Erasmus visiem", Sociālo pārmaiņu un sociālās inovācijas programma (PSCI), Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments (CEF), "COSME" u.c., kuras tieši attiecas uz "teritoriālo līmeni" un to ietekmē un kurām ir tieša saistība ar tādām prioritātēm kā pētniecība un izstrāde, inovācijas, izglītība un apmācība, kā arī MVU konkurētspēja VSS fondu ietvaros;

22. tāpēc atzinīgi vērtē pasākumus, kas veikti, lai uzlabotu tiesisko pamatu 2014.–2020. gada plānošanas periodam nolūkā veicināt sinerģiju, piemēram, iekļaujot VSS fondu regulas 55. panta 8. punktu, un aicina nodrošināt plašu publicitāti projektiem/iniciatīvām, kas izstrādātas, izmantojot minētās jaunās normas, lai veicinātu informētību par to, kā šādas sinerģijas iespējams īstenot praksē;

23. aicina Komisiju precīzi paskaidrot, kā ES ekonomikas politikas pārvaldības un citu publisko finanšu jautājumu regulējums ietekmēs vietējo un reģionālo pašvaldību spēju lemt par savu budžetu;

24. pauž nožēlu par to, ka pašreizējās diskusijas par politiskās, ekonomiskās un monetārās vienotības stiprināšanu ekonomiskajā un monetārajā savienībā (EMS) un plašākā mērogā — visā Eiropas Savienībā — aprobežojas ar galvenajām ES iestādēm un dalībvalstu valdībām, nepievēršot vai gandrīz nepievēršot uzmanību vietējam līmenim, lai gan pārbaūtu lielāka centralizēšana ES līmenī varētu ietekmēt budžeta tiesības un atbildību vietējā līmenī, kā arī nodokļu decentralizāciju;

25. pauž nožēlu arī par nespēju vēl joprojām ES dalībvalstu vietējās un reģionālās pašvaldības lietderīgi un efektīvi iesaistīt Eiropas pusgada procedūrā, kā apliecināts oktobrī publicētajā Reģionu komitejas trešajā uzraudzības ziņojumā par stratēģijas "Eiropa 2020" īstenošanu, un atkārtoti: budžeta procedūru savstarpējo sinerģiju nav iespējams panākt, ja netiek radīta sinerģija politikas veidošanas un uzraudzības procesā;

Ceļā uz fiskālo savienību: pārmaiņas ekonomikas un politiskajā pārvaldībā

26. atzinīgi vērtē Eiropas līmenī notiekošās diskusijas par to, kā esošo ekonomisko un monetāro savienību varētu pilnveidot, izveidojot integrētu ES līmeņa budžeta sistēmu, kas nodrošinātu ilgtspējīgas budžeta politikas īstenošanu dalībvalstīs;

27. norāda, ka šīs diskusijas nepārtraukti atstātās un ka tās varētu būtiski ietekmēt to, kā nākotnē tiks aplūkoti jautājumi par ES, dalībvalstu un pašvaldību budžetu savstarpējo sinerģiju;

28. pauž bažas par to, ka pieaug pilnvaru un lēmumu pieņemšanas centralizācijas tendences, turklāt šajās diskusijās netiek reāli iesaistītas vietējā līmeņa pārvaldes iestādes, un norāda, ka Eiropas Komisijas 2012. gada pārskatā par ekonomiskās un monetārās savienības publiskajām finansēm uzsvērtā fiskālās federācijas modeļa, kas paredz vietējo pašvaldību rokās nodot atbildību par nodokļu iekasēšanu un izdevumu pārvaldīšanu, pamatotība;

29. secina, ka pārmaiņas ES ekonomiskajā pārvaldībā (tās sekmējis Eiropas pusgads, sešu tiesību aktu kopums ("sešinieks"), Līgums par stabilitāti, saskaņošanu un pārvaldību un priekšlikumi par diviem tiesību aktu kopumiem) veicinājušas stingrāku noteikumu izveidi vietējā un reģionālā līmeņa publisko finanšu uzraudzībai dalībvalstīs (vairākās dalībvalstīs tā dēvētais "zelta likums" no dalībvalstu līmeņa tiesību aktiem transponēts uz vietējā līmeņa tiesību aktiem);

30. pauž bažas par to, ka starpvaldību iniciatīvās (piemēram, Līgumā par stabilitāti, saskaņošanu un pārvaldību jeb "fiskālajā paktā") iekļauto noteikumu transponēšana valstu konstitūcijās vai tiesību aktos tikusi veikta, iepriekš nerīkojot pienācīgas konsultācijas ar Reģionu komiteju saistībā ar attiecīgo jautājumu reģionālo un vietējo dimensiju, un uzsver, ka ceļā uz fiskālās savienības izveidi ir svarīgi arī turpmāk izmantot Kopienas metodi;

31. diezgan steidzami aicina notiekošajās diskusijās par šiem jautājumiem pārredzamākā un efektīvākā veidā iesaistīt vietējā līmeņa pārvaldes iestādes ar budžeta pilnvarām, kā arī oficiāli iesaistīt Reģionu komiteju iespējamo sekojošo Līguma grozījumu veikšanā;

32. norāda uz pilnīgi atšķirīgo pieeju, salīdzinot ASV fiskālā federalisma vēsturi un pirmos soļus ceļā uz ES fiskālo savienību; ASV izvēlējās pieeju, saskaņā ar kuru federālā valdība nedz pilnvaroja štatus (un arī ne štatu pārvaldes iestādes municipalitātēs) noteikt, nedz tiem noteica līdzsvarota budžeta noteikumus. Tie šos noteikumus pieņēma paši un īstenoja neatkarīgi no federālās valdības, sekojot federālās valdības pieņemtajam skaidrajam "saistību nepārņemšanas" noteikumam. Tā rezultātā, ņemot

vērā procesa endogēno aspektu, visu atbildību uzņemas attiecīgais valdības līmenis. Savukārt Eiropas Savienībā, gluži pretēji, "parādu bremzes" ir noteiktas centrālā līmenī un tās realizē ES Tiesa, un dalībvalsts (vai pat kādas dalībvalsts pašvaldības) bankrotēšanas iespēja šķiet jau *a priori* izslēgta;

33. tāpēc uzskata — tā kā eurozonas valstu ekonomikas un to īstenotās budžeta politikas savstarpējā atkarība un ietekme ir ļoti liela, būtiski ir attīstīt fiskālās spējas, kas integrētas, ES līmenī izveidotas budžeta sistēmas ietvaros var atvieglot pielāgošanos ekonomikas satricinājumiem;

34. uzskata, ka viena no iespējām, kā ES līmenī izveidotas integrētas budžeta sistēmas ietvaros attīstīt fiskālās spējas, varētu būt rūpīgāk apsvērt ieceri, kas saistīta ar "elastības rezervi" ES budžetā. Šāds mehānisms, vienlaikus ievērojot gada pārskata principu un pārredzamības principu, pavērtu iespēju konkrētās budžeta pozīcijās neizlietos līdzekļus pārnest citu darbību atbalstam, nevis tos automātiski atdot atpakaļ dalībvalstīm; minētais ir saskaņā ar Eiropas Parlamenta 2012. gada 13. jūnijā un 23. oktobrī pieņemtajām rezolūcijām par daudzgažu finanšu shēmu;

35. tomēr norāda, ka reāla fiskāla savienība nav iespējama bez dažādo pārvaldes līmeņu tiesību un pienākumu definēšanas (fiskālais federālisms), bez skaidrākas saiknes starp politikas pielāgošanu un budžeta lēmumu pieņemšanu un bez tālejoša redzējuma par to, kā izvērst vertikālo sinerģiju starp ES, valstu un vietējā/reģionālā līmeņa budžetiem, izveidojot atbilstošus koordinācijas mehānismus;

36. aicina Eiropas Komisiju 2013. gada pirmajā pusgadā publicēt zaļo grāmatu, kurā tiktu aplūkoti jau minētie jautājumi un turpinājumā minētie punkti;

To pamatprincipu izklāsts, kuri būtu jāievēro virzībā uz lielāku sinerģiju

37. aicina noteikt pamatprincipu kopumu, kas būtu jāievēro centienos uzlabot budžetu savstarpējo sinerģiju, proti:

— **Fiskālā autonomija:** ES, dalībvalstu un vietējā līmeņa dažādo budžeta lēmējinstītūciju lomas un atbildības skaidra definēšana, tostarp ES politikas un finansēšanas pasākumu lomas un motīvu skaidra definēšana, subsidiaritātes principa ievērošana un vietējo un reģionālo pašvaldību budžeta tiesību (viņu lomas lēmumu pieņemšanā un pārbaūžu veikšanā), proti, viņu demokrātiskās atbildības vietējo iedzīvotāju

priekšā, kas tās ievēl, ievērošana un visu pārvaldes līmeņu autonomijas nodrošināšana attiecībā uz prioritāšu un izdevumu noteikšanu;

— **Pārredzamība:** visu pārvaldes līmeņu budžeta procedūru pārredzamības nodrošināšana (tostarp ES finansējuma avotu apzināšana konkrēti valstu un vietējā līmeņa budžetos), kā arī datu pieejamības nodrošināšana ES līmenī par ES finansējuma programmu izdevumu sadalījumu reģionālajā līmenī (kur tas iespējams);

— **Procesu pilnveidošana:** precīzas informācijas sniegšana par to, kā prioritātes un finansējums ES, dalībvalstu un vietējā līmenī ir pielāgots mērķim sasniegt izvīzītās ES līmeņa prioritātes; apņemšanās strādāt, lai likvidētu "vājās vietas" (administratīva, regulatīva un politiska pilnveidošana) nolūkā panākt lielāku sinerģiju budžeta / politikas pasākumu jomā un neradīt papildu administratīvo slogu;

— **Partnerība:** apņemšanās ievērot partnerībā balstītu pieeju, kuras pamatā ir priekšnoteikums par līdztiesīgu partnerību starp dažādiem pārvaldes līmeņiem (ES, dalībvalstu, vietējo līmeni) un kuru atbalsta formāli un neformāli mehānismi, kas veicina sadarbību, tostarp, piemēram, dialoga izvērsšana starp Eiropas Parlamentu un dalībvalstu parlamentiem, iekļaujot arī vietējā līmeņa likumdevēju iestāžu pārstāvjus;

38. uzskata, ka ES budžeta uzdevums [šobrīd] galvenokārt ir: i) finansēt ES galvenās kopējās politikas tādās jomās kā lauksaimniecība un zivsaimniecība; ii) palīdzēt atbalstīt citus ES politikas uzdevumus un mērķus, tostarp kohēzijas politiku, par kuriem panākta vienošanās un kuri ietilpst ES un dalībvalstu dalītā kompetencē, veicot ieguldījumus, kas orientēti uz vidēji ilgu termiņu. Šādi ieguldījumi turklāt balstās uz pieņemtiem principiem, proti: a) ES intervences pievienotā vērtība, b) atbalstāmo pasākumu papildināmība, c) ES intervences sviras un multiplikatora efekts;

39. atzinīgi vērtē turpmākas diskusijas un precizējumus attiecībā uz norisēm debatēs par ekonomiskās, monetārās un fiskālās savienības stiprināšanu, par šādu norišu potenciālo ietekmi uz ES intervences lomu un pamatojumu un to saistību ar dalībvalstu un vietējā līmeņa budžeta procedūram;

40. uzskata, ka pastiprināta budžeta politiku vertikālā koordinācija varētu radīt lielāku sinerģiju ar nosacījumu, ka tiek ievēroti un stiprināti subsidiaritātes un papildināmības principi, kā arī ES pievienotā vērtība un apjomradītu ietaupījumu priekšrocības⁽⁴⁾. Tādējādi šāda vertikāla koordinācija pilnībā atbilst ES līgumos noteiktajam subsidiaritātes principam;

⁽⁴⁾ Eiropas Parlamenta pētījums (2010. gads) "Lielākas sinerģijas izveide starp Eiropas, valstu un vietēja līmeņa budžetiem".

“Vajās vietas”, kas kavē vertikālās sinerģijas pastiprināšanu

41. uzsver, ka ir svarīgi, lai ES līmenī būtu pieejami precīzi un uzticami dati un izpētes rezultāti par publiskajām finansēm un budžeta procedūrām līdz pat dalībvalstu vietējo pašvaldību līmenim;

42. norāda, ka sinerģiju veidošana ir sarežģīta problēma, ņemot vērā vietējā līmeņa struktūru dažādību ES teritorijā;

43. atzinīgi vērtē to, ka Eiropas Komisijas 2012. gada pārskatā par ekonomiskās un monetārās savienības publiskajām finansēm pirmo reizi iekļauta atsevišķa nodaļa par fiskālo decentralizāciju Eiropas Savienībā, un aicina Eiropas Komisiju šā pārskata turpmākajos ikgadējos izdevumos iekļaut attiecīgu nodaļu par vietējā līmeņa publisko finanšu stāvokli;

44. atzinīgi vērtē citus pētījumus, kuros aplūkotas publiskās finanses un valsts ieguldījumu iespējas, kā arī sociālās, ekonomikas un finanšu krīzes ietekme vietējā līmenī, it sevišķi *DEXIA Crédit Local (DCL)* / Eiropas Pašvaldību un reģionu padomes (CEMR) pārskatu un ESAO veiktos pētījumus;

45. tomēr norāda uz relatīvi nelielo informācijas apjomu par ES vietējo un reģionālo pašvaldību publiskajām finansēm un, plašākā mērogā raugoties, par ES, dalībvalstu un vietējā līmeņa finanšu savstarpējo sinerģiju;

46. aicina Eiropas Komisiju turpināt darbu, lai risinātu minēto problēmu, un ierosina izveidot Eiropas universitāšu pētniecības tīklu nolūkā apkopot speciālistu īpašās zināšanas šajā būtiskajā darba jomā; turklāt aicina Eiropas Komisiju atbalstīt ar projektiem saistītas pieredzes apmaiņu starp dažādām vietējām un reģionālajām pašvaldībām, lai popularizētu paraugpraksi, kas atspoguļo sinerģiju, kura ES dalībvalstīs izveidota starp pašvaldību un valsts līmeni;

47. apzinās, ka saistībā ar budžeta procedūrām un cikliem Eiropas Savienībā pastāv vēl arī citas problēmas, ko vēl vairāk saasina vietējā līmeņa budžeta procedūru dažādība. Dalībvalstu un pašvaldību budžeta cikli nav saskaņoti ar ES budžeta ciklu (kas darbojas pēc kalendārā gada), un budžeta izstrāde vietējā un reģionālajā līmenī vēl joprojām lielākoties balstās uz ikgadējiem cikliem, nevis uz daudzgadu plānošanu (kas ir ES budžeta sistēmas pamatā);

48. aicina Eiropas Komisiju apsvērt ieguvumus un praktiskos jautājumus (kā arī iespējamās administratīvās problēmas/izmaksas), kas saistās ar centieniem panākt budžeta ciklu plašāku saskaņošanu Eiropas Savienībā un vidēja termiņa budžeta sistēmu izmantošanas veicināšanu vietējā līmenī (atbilstoši “sešinieka” paredzētajiem pasākumiem), tostarp precizējot, kā tas iekļautos Eiropas pusgada ikgadējos ciklos;

49. norāda uz notiekošajām sarunām par priekšlikumiem par Eiropas nacionālo un reģionālo kontu sistēmu Eiropas Savienībā (COM(2010) 774 final) un pauž nožēlu par ES vietējo un reģionālo budžetu salīdzināmības trūkumu (attiecībā uz to struktūru, saprotamību un saturu), kā arī saskaņotības trūkumu ES līmenī, kas apgrūtina jēgpilnu salīdzinājumu un analīzes veikšanu;

50. norāda, ka Direktīvas 2011/85/ES (daļa no “sešinieka”) 3. pantā noteikts, ka dalībvalstis ievieš EKS 95 standartu savās nacionālajās uzskaites sistēmās un “nodrošina fiskālo datu savlaicīgu un regulāru publisku pieejamību par visām vispārējās valdības apakšnozarēm”; pauž nožēlu, ka vairums ES dalībvalstu neatbalstīja *Eurostat* priekšlikumu kā jaunas pozīcijas pievienot vairākus rādītājus, kas atspoguļotu publiskos ieguldījumus reģionālajā līmenī NUTS 2;

51. atzinīgi vērtē faktu, ka *Eurostat* pašreiz izvērtē, vai ir piemēroti izmantot saskaņotus publiskās grāmatvedības standartus visā Eiropas Savienībā dažādos pārvaldības līmeņos, lai uzlabotu sinerģiju starp ES, valstu un pašvaldību budžetiem;

52. uzsver, ka, iespējams, būs nepieciešami EKS 95 standarta uzlabojumi attiecībā uz aizņēmumu izmaksām vietējām un reģionālajām pašvaldībām. EKS 95 grāmatvedības uzskaites praksē finanšu operācijas (un līdz ar to arī aizņēmumi) patiešām tiek skatītas atsevišķi, paredzot sodu tām vietējām un reģionālajām pašvaldībām, kuras budžeta līdzsvarošanas nolūkā vēlas veikt ieguldījumus. Saskaņā ar EKS 95 sistēmu vērā tiek ņemtas vienīgi attiecīgajā finanšu gadā veiktās finanšu operācijas, kas vietējām un reģionālajām pašvaldībām neļauj līdzsvarot ar ieguldījumiem saistītu pagaidu deficītu, izmantojot rezerves līdzekļus vai iepriekšējo līdzekļu pārpalikumu. Lai tādus pašus rezultātus sasniegtu savā uzskaites sistēmā, šīm vietējām un reģionālajām pašvaldībām ieguldījumi pilnā apmērā būtu jāfinansē no pašu līdzekļiem;

53. norāda, ka tās dalībvalstis, kuras budžeta procedūrā oficiāli ir iekļāvušas vietējās un reģionālās pašvaldības (iekšējās stabilitātes pakts, piemēram, Beļģijā, Spānijā un Austrijā), parasti ir arī paredzējušas mehānismus, kas EKS 95 standartus padara elastīgākus, tādējādi ļaujot veikt arī ieguldījumus. Šādi mehānismi var būt, piemēram, budžeta mērķu daudzgadu korekcija vai arī sistēmas, kas paredz daļēju atbrīvojumu no ieguldījumu izdevumu mērķa, lai ņemtu vērā ieguldījumu ciklu;

54. tādēļ aicina šo jautājumu risināt ES līmenī, proti, saskaņot noteikumus, lai padarītu EKS 95 standartus elastīgākus, kas vietējām un reģionālajām pašvaldībām ļautu šādā veidā veikt ieguldījumus, vienlaikus ievērojot Stabilitātes un izaugsmes pakta prasības nodrošināt publisko finanšu labu pārvaldību;

55. aicina plašāk izmantot jaunus novatoriskus finansēšanas mehānismus, piemēram, aizdevumus un citus "apgrozības fondus", un norāda arī uz iespējām, ko piedāvā publiskā un privātā sektora partnerības, kā arī Eiropas Investīciju banka, lai stimulētu radošus un novatoriskus ieguldījumus teritoriālajā līmenī; turklāt atzinīgi vērtē pasākumus, kas paredzēti 2014.–2020. gada plānošanas periodā, tostarp VSS fondus, kuri veicina minēto pasākumu tālāku attīstību;

56. norāda, ka Eiropas Savienībā pastāv lielas atšķirības piekļuvē finanšu tirgiem, kas dažviet Eiropā attiecībā uz vietējām un reģionālajām pašvaldībām nav īpaši labi attīstīta; tāpēc minētā problēma jārisina ES līmenī;

57. ar cerībām gaida turpmākās diskusijas par citu novatorisku instrumentu iespējām ES līmenī stimulēt ieguldījumus un atbalstīt solidaritāti, lai Eiropai palīdzētu izkļūt no krīzes; šai sakarā kā piemēri jānorāda ES projektu obligācijas un eiroobligācijas.

Briselē, 2013. gada 31. janvārī

*Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Reģionu komitejas atzinums “Vienotā tirgus labāka pārvaldība”

(2013/C 62/08)

REĢIONU KOMITEJA

- Saskaņā ar subsidiaritātes principu vienotais tirgus ir pārvaldāms ar ES tiesību aktiem tikai tādā mērā, cik tas patiešām nepieciešams. Subsidiaritātes principa neievērošana var radīt problēmas īstenošanas posmā, kad valsts līmenī vairs nav manevrēšanas iespēju, tādējādi radot risku ekonomikas attīstībai.
- Izstrādājot tiesību aktus, ir svarīgi paturēt prātā vietējo un reģionālo pašvaldību nozīmīgo lomu. Saskaņā ar principu “vispirms domāt par mazākajiem” īpaši svarīga nozīme ir gan rīcībai vietējā līmenī, gan apstākļiem, kādi vietējā līmenī tiek radīti uzņēmējdarbībai. Kaut arī vispārējais satvars ir radīts Eiropas līmenī, faktori, kas nosaka mūsu ekonomisko aktivitāti un labklājību, veidojas vietējā līmenī. To ir svarīgi ņemt vērā, izstrādājot vienotā tirgus tiesisko regulējumu, jo tas ir vienīgais ceļš, kā saskaņot jēdzienu “vietējs” ar Eiropas ekonomiku.
- Vietējās un reģionālās pašvaldības īsteno ļoti lielu daļu vienotā tirgus regulējuma. Lai novērstu problēmas, kas rodas, kad noteikumi tiek īstenoti praksē, ir svarīgi nodrošināt RK un vietējo un reģionālo pašvaldību līdzdalību ES tiesiskā regulējuma izstrādē.
- Nosakot svarīgākās jomas, prioritāte jāpiešķir tām jomām, kurās ir inovācijas potenciāls un iespēja radīt kvalitatīvas darba vietas. Labi funkcionējošs digitālais vienotais tirgus un visa pakalpojumu nozare ir īpaši svarīgas un steidzamas prioritātes.

Ziņotājs Markku MARKKULA (FI/PPE), Espo pilsētas domes loceklis

Atsauces dokuments Komisijas paziņojums “Vienotā tirgus labāka pārvaldība”

COM(2012) 259 final

Reģionu komitejas atzinums – “Vienotā tirgus labāka pārvaldība”

I. VISPĀRĪGAS PIEZĪMES

1. Vienotais tirgus ir Eiropas ekonomikas izaugsmes dzinēj-spēks. Brīva preču, pakalpojumu un kapitāla aprite un darba ņēmēju pārvietošanās jau divas desmitgades ir Eiropas labklājības un ekonomikas avots. Minētās brīvības, kā arī to pārvaldības pilnveidošana sniedz iespēju ātrāk pārvarēt ekonomikas krīzi un radīt apstākļus, lai saskaņoti izveidotu sociālo tirgus ekonomiku Eiropas Savienībā. Bez tam kohēzijas politikai ir papildinoša loma virzībā uz vienoto tirgu visos Eiropas Savienības reģionos, jo īpaši, palielinot MVU konkurētspēju, veicinot zaļo ekonomiku un akcentējot zinātību un inovāciju, sevišķi reģionos, kuri ir strukturāli nelabvēlīgā stāvoklī.

2. RK norāda, ka vienlaikus dalībvalstīm jābūt iespējai izvēlēties attiecīgus savas ekonomikas stimulēšanas instrumentus, ņemot vērā konkrētās valsts ekonomikas praktiskās vajadzības un intereses.

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS

3. Paziņojumā izklāstīts Komisijas plāns attiecībā uz vienotā tirgus attīstību un stratēģijas “Eiropa 2020” mērķu sasniegšanu.

4. Saskaņā ar paziņojumu šāgada februārī vidējais netransportēto normu apjoms bija 1,2 %, un vienotā tirgus tiesiskā regulējuma īstenošana notiek arvien gausāk un gausāk. Turklāt tiesību normas ne vienmēr veiksmīgi darbojas praksē — pat tad, ja tās ir transponētas valsts tiesību aktos.

5. Komisijas paziņojumā izteikts mudinājums atjaunināt apņemšanos nodrošināt vienotā tirgus faktisku ieguldījumu izaugsmes veicināšanā. Priekšlikums sastāv no divām atsevišķām daļām:

- a. rīcības plāns, lai strauji gūtu panākumus svarīgākajās jomās ar vislielāko izaugsmes potenciālu;
- b. konkrēti pasākumi, lai turpmāk uzlabotu vienotā tirgus noteikumu izstrādi, īstenošanu, piemērošanu un izpildi.

REĢIONU KOMITEJAS VIEDOKLIS

6. Komisijas bažas par vienotā tirgus attīstību ir pamatotas. Tomēr, kaut gan paziņojumā ir paredzēti vispārēji pasākumi,

noteikumu īstenošana var izrādīties īpaši problemātiska tikai atsevišķās konkrētās jomās vai atsevišķās dalībvalstīs.

7. Pamatojoties uz paziņojumā uzskaitītajiem pasākumiem, Komisija vēlas uzlabot vienotā tirgus darbību. Komisijas priekšlikumi ir virzīti uz divu svarīgu mērķu sasniegšanu. Pirmkārt, vienotajā tirgū steidzami jāveicina progress tajās jomās, kurās ir vislielākais izaugsmes potenciāls, un, otrkārt, jāveic pasākumi, lai uzlabotu vienotā tirgus pārvaldības ciklu. Progresu uzraudzīšanai Komisija ir iecerējusi izmantot Eiropas pusgada koncepciju. Reģionu komiteja uzskata, ka tas ir pareizais darbības virziens.

8. Paziņojums ir īpaši vērst uz to, lai uzlabotu īstenošanu dalībvalstīs un stiprinātu dalībvalstu apņemšanos.

9. Zināmā mērā īstenošanas gausais temps skaidrojams ar dalībvalstu vājo politisko apņemšanos īstenot atsevišķus noteikumus. Vienīgais šīs problēmas risinājums ir nodrošināt politisko gribu un apņemšanos. Vienotā tirgus tiesiskā regulējuma sagatavošanas procesā jau pašā sākumā ir jāņem vērā atšķirības starp likumdošanas un administratīvajām kultūrām.

10. Reģionu komiteja piekrīt Komisijai, ka pārmērīga reglamentēšana ir nopietna problēma, kas ir radījusi nevajadzīgu slogu uzņēmumiem un iedzīvotājiem;

11. Komisijas priekšlikumi dažos aspektos ir “ex post”, un paziņojumā nav pievērsta pietiekama uzmanība īstenošanas lēnā tempa iemesliem.

II. UZSVARS UZ JOMĀM AR VISLIELĀKO IZAUGSMES POTENCIĀLU

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS

12. Saskaņā ar paziņojumu jomas ar vislielāko izaugsmes potenciālu ir šādas: pakalpojumu nozare (tostarp mazumtirdzniecība un vairumtirdzniecība, uzņēmējdarbības pakalpojumi un būvniecība), finanšu pakalpojumi, transports, digitālā ekonomika un enerģētikas nozare.

13. Lai nodrošinātu ES vienotā tirgus noteikumu efektīvu un faktisku īstenošanu, ierosināts dalībvalstīm pastiprināt apņemšanos īstenot tos un sadarboties ar Komisiju īstenošanas posmā.

- Dalībvalstīm jāapņemas nepieļaut nekādu piekāpību attiecībā uz direktīvu transponēšanu, t. i., ievērot netransponēto normu īpatsvara mērķi un neatbilstības īpatsvara mērķi 0 % apmērā.
- Dalībvalstīm vajadzētu neformāli informēt Komisiju par konkrētiem veicamo pasākumu aspektiem, lai Komisija varētu sniegt efektīvu palīdzību transponēšanas periodā.

14. Komisijas prioritātes ir vērstas uz ES normu transponēšanu un to efektīvu īstenošanu. Komisija sagatavos gada ziņojumu par vienotā tirgus integrāciju, lai uzraudzītu vienotā tirgus darbību praksē un lai noteiktu nepieciešamo turpmāko rīcību ES un valstu līmenī. Komisija veiks pasākumus, lai palīdzētu nodrošināt savlaicīgu, pareizu un efektīvu ES noteikumu īstenošanu svarīgākajās jomās.

REĢIONU KOMITEJAS VIEDOKLIS

15. Komisijas paziņojuma galvenais mērķis ir uzlabot vienotā tirgus darbību. Svarīgāko jomu noteikšana ir pareizais darbības virziens. Lai nodrošinātu Eiropas vienotā tirgus attīstību, ir būtiski apzināt, kuri pasākumi būtu visiedarbīgākie.

16. Pašreizējos ekonomikas apstākļos finanšu pakalpojumu atzīšana par vienu no jomām ar vislielāko izaugsmes potenciālu ir ļoti svarīga, taču vienlaikus arī problemātiska.

17. Nosakot svarīgākās jomas, prioritāte jāpiešķir tām jomām, kurās ir inovācijas potenciāls un iespēja radīt kvalitatīvas darba vietas. Svarīgāko jomu noteikšana ir bijusi labvēlīga vietējām pašvaldībām. Labi funkcionējošs digitālais vienotais tirgus un visa pakalpojumu nozare ir īpaši svarīgas un steidzamas prioritātes.

18. Dalībvalstīm vēl joprojām ir jāiegulda liels darbs, lai sekmētu digitālā tirgus darbību. Šajā sakarā vietējās pašvaldības var sniegt savu ieguldījumu, piemēram, ar publiskā iepirkuma starpniecību. Publisko iepirkumu veicot elektroniski un pilnībā izmantojot elektroniskos rēķinus, varētu sniegt būtisku ieguldījumu digitālā tirgus attīstībā. Šķēršļi un uzdevumi saistībā ar elektronisko darījumu veikšanu publiskajā sektorā skar ne tikai tehniskās iespējas. Augstākās vadības atbalsts, organizatoriskas pārmaiņas un darbinieku apmācība ir izšķiroši faktori, lai digitālais tirgus un līdz ar to arī elektroniskais publiskais iepirkums sekmīgi funkcionētu vietējā līmenī.

19. Lai publisko iepirkumu veiktu elektroniski, būs vajadzīga virkne pasākumu valsts un vietējā līmenī. Savukārt Eiropas

līmenī jāveic pasākumi, kas ļautu pāriet uz elektronisko darbības vidi. Arī labas prakses piemēri efektīvāk jāpopularizē Eiropas līmenī.

20. Atbildība par valstu tiesību aktu sagatavošanu gulstas uz valstu iestādēm, kurām ir jāīsteno ES regulējums pareizi un atbilstīgi no valstu viedokļa.

21. Reģionu komiteja atzinīgi vērtē to, ka direktīva par maksājumu kavējumu novēršanu ir iekļauta to galveno tiesību aktu sarakstā, kuru īstenošana tiks stingri uzraudzīta. Publisko iestāžu kavēti maksājumi ir liela problēma mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, un tā ir steidzami jārisina.

22. Atzinīgi vērtējami ir priekšlikumi uzraudzīt īstenošanu dalībvalstīs. Gada ziņojuma publicēšana dos dalībvalstīm iespēju salīdzināt situāciju pašu valstī ar situāciju citās dalībvalstīs. Pamatojoties uz gada ziņojumu un veikto analīzi, Komisija apzinās galvenās politiskās problēmas un uzdevumus un izvirzīs rīcības prioritātes nākamajam gadam gan ES, gan valstu līmenī. Gada ziņojums Eiropas pusgada procesa kontekstā sniegs valstīm konkrētus ieteikumus, kuru pamatā būs padziļināta analīze par katras dalībvalsts veikumu.

III. VIENOTĀ TIRGUS NOTEIKUMU IZSTRĀDE, ĪSTENOŠANA, PIEMĒROŠANA UN IZPILDE

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS

23. Komisijas paziņojumā uzsvērts, ka sagatavojot vienotā tirgus regulējumu, ES ir jānodrošina, ka

- noteikumi ir viegli saprotami, skaidri un nepārprotami;
- netiek radīts nevajadzīgi liels administratīvais slogs uzņēmumiem, iedzīvotājiem un iestādēm;
- vajadzīgās administratīvās procedūras (atļauju piešķiršana utt.) iespējams veikt elektroniski;
- uzņēmumiem un iedzīvotājiem ir pieejama informācija un efektīva tiesiskā aizsardzība.

24. Lai nodrošinātu minēto principu ievērošanu, pirms ierosinātā tiesību akta izstrādes būtu jāapspriežas ar ieinteresētajām pusēm.

25. Komisija ierosina, ka noteiktos gadījumos piemērotāki instrumenti būtu regulas, nevis direktīvas, jo īpaši tad, kad nav nepieciešama turpmāka rīcības brīvība, īstenojot ierosinātos ES noteikumus.

REĢIONU KOMITEJAS VIEDOKLIS

26. Komiteja pilnībā piekrīt kvalitatīvajiem mērķiem attiecībā uz tiesisko regulējumu. Gan ES, gan valstu likumdevēju svarīgs mērķis ir tiesību aktu skaidrība un saprotamība.

27. RK uzskata, ka Iekšējā tirgus informācijas sistēma ir ļoti svarīgs instruments un ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir vajadzīga pilnīga piekļuve šai sistēmai, bet VRP darbiniekiem jābūt arī pieejamai apmācībai, lai viņi varētu efektīvi izmantot minēto sistēmu;

28. Saskaņā ar subsidiaritātes principu vienotais tirgus ir pārvaldāms ar ES tiesību aktiem tikai tādā mērā, cik tas patiešām nepieciešams. Subsidiaritātes principa neievērošana var radīt problēmas īstenošanas posmā, kad valsts līmenī vairs nav manevrēšanas iespēju, tādējādi radot risku ekonomikas attīstībai.

29. Komiteja uzsver SOLVIT centru lietderīgumu iedzīvotājiem un mazajiem uzņēmumiem, jo īpaši pierobežas reģionos, un aicina Komisiju vēl vairāk veicināt minēto centru darbu un visas dalībvalstis nodrošināt tiem atbilstošu personālu un līdzekļus;

30. RK atzīmē, ka Eiropas procedūra maza apmēra prasībām nav pietiekami zināma kompetentajās tiesās un joprojām tiek reti izmantota; īpaša problēma iedzīvotājiem, kas izmanto minēto procedūru, ir sprieduma turpmākā izpilde citā dalībvalstī;

31. Turklāt daži nepietiekami kvalitatīvi tiesību akti grauj ES leģitimitāti gan sabiedrībā, gan uzņēmēju aprindās. Piemēram, regulējums publiskā iepirkuma jomā faktiski ierobežo dalībvalstu un vietējo pašvaldību iespējas pieņemt lēmumus par savas darbības organizēšanu. Vienotā tirgus noteikumi un bailes tos pārkāpt virza pakalpojumu organizēšanu tādā veidā, kas bieži vien nav pieņemams no praktiskās darbības viedokļa.

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS

32. Komisija norāda, ka būtu lietpratīgāk jāizmanto IT iespējas, lai sniegtu informāciju uzņēmumiem un iedzīvotājiem. Komisija uzsver, ka dalībvalstīm ir jāpastiprina centieni sniegt lietotājam draudzīgu informāciju par vienotā tirgus darbību.

33. Ir jābūt iespējai veikt administratīvās procedūras elektroniski, it īpaši, ja darbība tiek veikta citā dalībvalstī. Jāsekmē iestāžu sadarbība ar Iekšējā tirgus informācijas sistēmas starpniecību.

34. Lai risinātu problēmas, ar kurām sastopas uzņēmumi un iedzīvotāji, paziņojumā ierosināts valsts līmenī izveidot vienu,

vienu pieejamu pirmā posma palīdzības dienestu, kurā ar šiem jautājumiem varētu vērsties.

35. Dalībvalstīm būtu jāapņemas garantēt ātru un efektīvu tiesisko aizsardzību.

36. Paziņojumā teikts, ka jābūt vienai pārvaldības struktūrai, kas atbild par vienotā tirgus darbības uzraudzību un monitoringu valstu līmenī. Komisija iesaka dalībvalstīs izveidot "vienotā tirgus centrus" un ir paredzējusi izveidot šo "vienotā tirgus centru" Eiropas tīklu.

REĢIONU KOMITEJAS VIEDOKLIS

37. Neapšaubāmi paraugprakses apzināšana un izplatīšana ir vērtējama atzinīgi. Tai vienmēr vajadzētu būt Komisijas izstrādes darba sastāvdaļai.

38. Atzinīgi vērtējama arī iestāžu sadarbības attīstība atbilstoši Komisijas ierosinātajām nostādnēm. Piemēram, vienotā tirgus centru izveide ir pamatota, jo tie atvieglotu un veicinātu informācijas apmaiņu starp dalībvalstu iestādēm un Komisiju. Vienotā tirgus centru uzdevumiem jābūt savietojamiem ar citiem dalībvalstu pārvaldības aspektiem.

39. Izstrādājot tiesību aktus, ir svarīgi paturēt prātā vietējo un reģionālo pašvaldību nozīmīgo lomu. Saskaņā ar principu "vispirms domāt par mazākajiem" īpaši svarīga nozīme ir gan rīcībai vietējā līmenī, gan apstākļiem, kādi vietējā līmenī tiek radīti uzņēmējdarbībai. Kaut arī vispārējais satvars ir radīts Eiropas līmenī, faktori, kas nosaka mūsu ekonomisko aktivitāti un labklājību, veidojas vietējā līmenī. To ir svarīgi ņemt vērā, izstrādājot vienotā tirgus tiesisko regulējumu, jo tas ir vienīgais ceļš, kā saskaņot jēdzienu "vietējs" ar Eiropas ekonomiku.

40. Vietējās un reģionālās pašvaldības īsteno ļoti lielu daļu vienotā tirgus regulējuma. Lai novērstu problēmas, kas rodas, kad noteikumi tiek īstenoti praksē, ir svarīgi nodrošināt RK un vietējo un reģionālo pašvaldību līdzdalību ES tiesiskā regulējuma izstrādē.

41. Jauninājumi rodas vietējā līmenī. Vietējām un reģionālajām pašvaldībām var būt svarīga loma jauninājumu atbalstīšanā un izmēģināšanā. Lai izveidotu Eiropas vienoto tirgu, būtu jārada modelis, kas gan vietējā, gan Eiropas līmeņa dalībniekiem ļautu uzņemties savas dabiskās lomas. Piemēram, Komisija varētu sekmēt tādu pieeju, ka dažādi ģenerāldirektorāti sadarbojas, lai attīstītu jomas ar vislielāko izaugsmes potenciālu, un vietējais līmenis izmēģina paraugprakses piemērus.

42. Tomēr pat paraugprakses piemērus nav iespējams izplatīt, ja nav Eiropas tīkla. Komisijai ir vislabākās iespējas izveidot šādus tīklus. Politikas jomās un reģionos, kuros ir vislielākais inovācijas potenciāls, būtu jāuzsāk novatoriski, ES finansēti projekti, kuru ietvaros pētnieciskā darbība efektīvi atbalstītu inovāciju, apmācību un mācīšanos. Ar Komisijas atbalstu visiem vietējā līmeņa dalībniekiem jābūt iespējai piekļūt šādā veidā izstrādātām darbības metodēm.

IV. CITI NEPIECIEŠAMIE PAPILDU PASĀKUMI

43. Eiropas Komisija ir izstrādājusi paziņojumu par II vienotā tirgus aktu (COM(2012) 573 final). Paziņojumā teikts, ka Eiropas Parlamenta, ES Padomes, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas, Reģionu komitejas un daudzu ieinteresēto personu kopīga iesaistīšanās radīja visai vienotu politisko redzējumu par vienotā tirgus turpmāko attīstību un ļāva koncentrēt politisko uzmanību. RK piekrīt Komisijas viedoklim, ka, ņemot vērā ekonomikas krīzes radītos uzdevumus, steidzamāk jāveic papildu pasākumi.

44. Paziņojumā ir minēti šādi jaunas izaugsmes faktori:

1. pilnīgi integrētu tīklu izveide vienotajā tirgū;
  2. pilsoņu un uzņēmumu pārrobežu mobilitātes veicināšana;
  3. atbalsts digitālajai ekonomikai visā Eiropā;
  4. sociālās uzņēmējdarbības, kohēzijas un patērētāju uzticēšanās stiprināšana.
45. Tīkli ir tautsaimniecības modernizācijas stūrakmens. Svarīgs mērķis ir panākt tādu vienoto tirgu, kur pilsoņi un uzņēmumi var gūt labumu no vienota pārvadājumu un enerģētikas tirgus. Digitālā nozare neapšaubāmi ir galvenais virzītājspēks gan ražīgumam, gan jaunradei. Sociālā uzņēmējdarbība

nozīmē aktīvi īstenot pasākumus, lai iesaistītu publisko un trešo sektoru un strauji palielinātu dažādu partnerību darbību. RK sagaida praktiskus pasākumus, lai varētu bez kavēšanās īstenot ar minētajiem mērķiem saistītās cerības.

46. Papildus augstāk minētajiem apsvērumiem politiskā līmenī jāapspriež arī virkne citu problēmu un jautājumu, kas saistīti ar vienotā tirgus darbību. Ņemot vērā finanšu krīzes laikā gūto pieredzi, šīs problēmas un jautājumi ir jāatrisina. Lai gan daudzi no tiem jau ir apzināti stratēģijā "Eiropa 2020" un pamatiniciatīvās, risinājumi vēl nav rasti. Nepieciešamie pasākumi ir apspriesti arī vairākos RK atzinumos, un RK vēlas īpaši uzsvērt turpmāk minētos pasākumus.

47. RK ierosina (CdR 330/2010) "noslēgt teritoriālus līgumus, lai, īstenojot elastīgu reģionālu pieeju, vietējās un reģionālās pašvaldības vērstu savu darbību un finanšu līdzekļus uz stratēģijas "Eiropa 2020" un pamatiniciatīvu īstenošanu. Īpaši nozīmīgi ir projekti, kuri veicina sociālus jauninājumus attiecīgajā reģionā un kuriem ir pēc iespējas lielāka sociāla ietekme". Īpaša nozīme ir pasākumiem tajās jomās, kuras Komisijas paziņojumā norādītas kā īpaši svarīgas, piemēram, digitālo iespēju pilnvērtīga izmantošana pakalpojumu procesu un struktūru modernizācijā.

48. RK (CdR 330/2010) "iesaka Komisijai, izstrādājot aktu par vienoto tirgu, izmantot visus ar Lisabonas līgumu panāktos sasniegumus, kas var palīdzēt atjaunot Eiropas Savienības iedzīvotāju uzticēšanos vienotajam tirgum, it īpaši LES 3. pantu, kurā noteikti jauni Savienības mērķi, tas ir, apkarot sociālo atstumtību un diskrimināciju, veicināt sociālo taisnīgumu un aizsardzību, dzimumu līdztiesību, paaudžu solidaritāti un bērnu tiesību aizsardzību". Arī šajā gadījumā jautājums ir par to, kā radīt sociālus jauninājumus, lai Eiropa varētu izstrādāt novatoriskus projektus ar inovāciju daudzās jomās un sadarbību starp nozarēm un jomām, kas rada būtiskus universāla pielietojuma risinājumus.

Briselē, 2013. gada 31. janvārī

*Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Reģionu komitejas atzinums “Zināšanas par jūru 2020”

(2013/C 62/09)

REĢIONU KOMITEJA

- uzskata, ka zināšanas par jūru ir ļoti būtiskas gan ilgtspējīgai izaugsmei, gan veselīgu un produktīvu okeānu nodrošināšanai, gan arī tādēļ, lai uzlabotu izpratni par jūras ekosistēmām un cilvēku darbības ietekmi uz tām;
- uzskata, ka ir svarīgi, lai dati par jūrniecības darbību būtu centralizēti, jo tādējādi būtu iespējams labāk izprast un prognozēt iespējamo mijiedarbību;
- norāda: papildus dalībvalstu budžetiem, kas paredzēti datu vākšanai, dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai izmantot Eiropas līdzekļus šim nolūkam, kā arī zinātniskajai izpētei;
- uzskata: lai gan ir panākts zināms progress, īpaši *EMODnet* pirmā posma izveidē, vēl jāatrisina vairākas problēmas, lai Komisija sasniegtu 2010. gadā izvirzītos mērķus;
- ir pārliecināta, ka nepieciešams veidot uzlabotu un efektīvu plānošanas pieteikumu un novērtēšanas procedūru, lai pieteikumi tiktu izskatīti efektīvi;
- uzsver jau paveiktā darba turpināšanas nozīmi, īpaši *EMODnet* jomā, kā arī minētā tīkla plašu popularizēšanu pēc tā darbības uzsākšanas 2014. gadā, lai varētu piesaistīt vajadzīgos ieguldījumus, un informācija par tīklu sasniegtu attiecīgās mērķauditorijas (publisko un privāto sektoru un plašu sabiedrību).

Ziņotājs	padomnieks <i>Arnold HATCH</i> (UK/NI), Kreigevonas pilsētas padome (Ziemeļīrija)
Atsauces dokuments	“Zināšanas par jūru 2020 – no jūras dibena kartēšanas līdz prognozēm par turpmākajām norisēm okeānā” COM(2012) 473 final

Reģionu komitejas atzinums – “Zināšanas par jūru 2020”

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

Ievads

1. uzskata, ka zināšanas par jūru ir ļoti būtiskas gan ilgtspējīgai izaugsmei, gan veselīgu un produktīvu okeānu nodrošināšanai, gan arī tādēļ, lai uzlabotu izpratni par jūras ekosistēmām un cilvēku darbības ietekmi uz tām; norāda, ka pašreiz pieejamie dati ir sadrumstaloti; publiskās iestādes, pētniecības centri un privātie uzņēmumi tos uzglabā atsevišķās datubāzēs, un savākto datu nozīmīgums pārsniedz valstu robežas. Komiteja uzskata, ka ir svarīgi, lai dati par jūrniecības darbību būtu centralizēti, jo tādējādi būtu iespējams labāk izprast un prognozēt iespējamo mijiedarbību, piemēram, dziļjūras izpēte (izrakteņu, naftas un gāzes ieguve) ir ļoti riskanta darbība, un pašlaik tā tiek pārraudzīta pilnīgi atsevišķi no zivsaimniecības darbības;

2. uzskatot, ka datu sadrumstalotība bremsē jūras nozares ekonomikas attīstību un ilgtspējīgu attīstību, norāda, ka mērķim vajadzētu būt datu pieejamības uzlabošanai, lietotāju izmaksu samazināšanai, inovācijas veicināšanai un neskaidrības kļiedīšanai par mūsu jūru īpatnībām. Datu bāzēm vajadzētu būt lietotājiem draudzīgām, un būtu nepieciešams vietējais kontaktpunkts, kas nodrošinātu palīdzību lietotājiem, turklāt datu bāzēm vajadzētu būt saistītām ar brīvas pieejas tīmekļa vietni, kas būtu izstrādāta tā, lai mudinātu sabiedrību iesaistīties plaša mēroga aptaujās;

3. atgādina, ka Reģionu komiteja jau ir paudusi viedokli par zināšanām par jūru 2011. gada janvāra atzinumā⁽¹⁾, kurā aplūkots gan paziņojums “Zināšanas par jūru”⁽²⁾, gan priekšlikums regulai par integrētu jūrniecības politiku⁽³⁾. Zaļā grāmata ir turpinājums iepriekšējam paziņojumam, un vairāki 2011. gada atzinumā iekļautie jautājumi nezaudē aktualitāti;

4. atgādina, ka 2010. gada paziņojums “Zināšanas par jūru” būtībā ir turpinājums Padomes 2009. gada 16. novembra

⁽¹⁾ CDR 339/2010 fin, “Integrētas jūrniecības politikas izstrāde un zināšanas par jūru 2020”.

⁽²⁾ COM(2010)461 final, „Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei “Zināšanas par jūru 2010 — jūras dati un novērojumi pārdomātai un ilgtspējīgai izaugsmei”.

⁽³⁾ COM(2010)494 final, “Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai, ar ko izveido programmu integrētas jūrniecības politikas turpmākas izstrādes atbalstam”.

secinājumos par integrētu jūrniecības politiku iekļautajam aicinājumam izstrādāt saskaņotāku pieeju datu par jūru vākšanā un apkopošanā⁽⁴⁾. Komisijas dokumentos izklāstītas tādas problēmas kā ES svarīgāko iniciatīvu ilgtspējība minētajā jomā, īpaši *EMODnet* un Eiropas Zemes novērošanas programma (*GMES*) pēc 2014. gada; finanšu krīze un dalībvalstu budžetu saprātīga izmantošana šajā jomā, kā arī piekļuve datiem par zvejniecību;

5. uzskata: lai gan ir panākts zināms progress, īpaši *EMODnet* pirmā posma izveidē, vēl jāatrisina vairākas problēmas, lai Komisija sasniegtu 2010. gadā izvirzītos mērķus;

6. tādēļ atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas zaļo grāmatu;

Piezīmes par zaļo grāmatu

7. pievērš uzmanību tam, ka zināšanas par jūru un tās ekosistēmām ir neapšaubāms priekšnoteikums, lai pilnībā izvērstu “zilās ekonomikas” potenciālu, kas atspoguļo stratēģijas “Eiropa 2020” jūrniecības dimensiju;

8. uzsver, ka “zilajai ekonomika” ir jābūt ilgtspējīgai un jārada darba vietas jūras, jūrniecības un zivsaimniecības nozarēs, uzlabojot šo nozaru konkurētspēju, kā arī publisko iestāžu un zinātnisko aprindu darbības efektivitāti. Saskaņā ar Eiropas Komisijas aplēsēm ieguvumi, kas rastos, ja izveidotu integrētu tīklu, kurš aizstātu pašreizējo sadrumstaloto jūras vides novērošanas sistēmu, gadā varētu sasniegt 300 miljonus *euro*;

9. pauž atbalstu Eiropas jūras novērojumu un datu tīkla (*EMODnet*) koncepcijai un tā ieguldījumam, lai izveidotu integrētāku Eiropas tīklu zināšanām par jūru;

10. uzsver jau paveiktā darba turpināšanas nozīmi, īpaši *EMODnet* jomā, kā arī minētā tīkla plašu popularizēšanu pēc tā darbības uzsākšanas 2014. gadā, lai varētu piesaistīt vajadzīgos ieguldījumus, un informācija par tīklu sasniegtu attiecīgās mērķauditorijas (publisko un privāto sektoru un plašu sabiedrību); tādējādi Komiteja atbalsta pastāvīga un integrēta procesa ieviešanu pēc 2014. gada;

⁽⁴⁾ Padomes secinājumi par integrētu jūrniecības politiku, Vispārējo lietu padomes 2 973. sēde, Brisele, 16.11.2009.

11. norāda, ka ir svarīgi iegūt precīzāku informāciju un datus par jūras vides bioloģisko daudzveidību, dažādu jūras ekosistēmu darbību un to mijiedarbību ar cilvēka darbību. Turklāt Komiteja ir pārliecināta, ka nepieciešams veidot uzlabotu un efektīvu plānošanas pieteikumu un novērtēšanas procedūru, lai pieteikumi tiktu izskatīti efektīvi;

12. uzsver, ka zināšanas par zivju krājumu stāvokli ir īpaši svarīgas, lai izstrādātu kopējās zivsaimniecības politikas tālejošu, reāli īstenojamu reformu, un atkārtoti pauž aicinājumu Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondā (EJZF) paredzēt atbilstošu finansējumu datu vākšanai (šis jautājums pašlaik tiek apspriests);

13. norāda: papildus dalībvalstu budžetiem, kas paredzēti datu vākšanai, dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai izmantot Eiropas līdzekļus šim nolūkam, kā arī zinātniskajai izpētei, paši no EJZF un "Apvārsnis 2020";

14. aicina piemērot strukturētāku pieeju jūras vides novērošanai, lai nodrošinātu *CLIMATE-ADAPT* platformai precīzākus rādītājus par klimata pārmaiņām vietējā līmenī, t.i., par jūras līmeņa paaugstināšanos un okeānu paskābināšanos, un tādējādi sekmētu pielāgošanos klimata pārmaiņām;

Subsidiaritāte

15. atgādina, ka saskaņā ar subsidiaritātes principu atbildība par datu vākšanu galvenokārt ir dalībvalstīm. Tā kā ir jānodrošina saskaņotība starp dalībvalstīm un dažādām lietotāju grupām, ES varētu sniegt pievienoto vērtību datu apkopošanas posmā. Valstu datus nav ietverta visa vajadzīga informācija par jūrām kā globālu sistēmu, kas saistīta ar mainīgajiem vējiem, sezonālajām straumēm un migrējošām sugām. Turklāt šie rādītāji pārsniedz valstu robežas, un tādēļ savāktā informācija ir jāsaņem un jāsaista, lai iegūtu vēlamus rezultātus;

16. tādēļ uzskata, ka analīze Eiropas līmenī ir svarīga, un ES pasākumi pilnībā atbilst subsidiaritātes principam;

17. tomēr vērs uzmanību uz nepieciešamību ievērot subsidiaritātes un proporcionālītātes principus, izstrādājot turpmākos pasākumus pēc šīs apspriešanās, kā arī apsvērt iespējamus administratīvos vai finansiālos šķēršļus, kas varētu rasties vietējām un reģionālajām pašvaldībām.

Briselē, 2013. gada 31. janvārī

Reģionu komitejas
priekšsēdētājs

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Reģionu komitejas atzinums “Jūras nozaru izaugsme. Izaugsmes noturību veicinošās iespējas”

(2013/C 62/10)

REĢIONU KOMITEJA

- vērš uzmanību uz to, ka jūrniecība plašā nozīmē neaprobežojas ar reģioniem un struktūrām, kam ir tieša pieeja jūrām un okeāniem, bet lielā mērā attiecas arī uz reģioniem, kuri atrodas tālāk no piekrastes un ostām, piemēram, saistībā ar kuģu aprīkojuma ražošanu, transportu un loģistiku, kā arī pētniecību un attīstību;
- attīstot “zilo” ekonomiku, aicina tās īstenošanā izmantot un ņemt vērā Eiropas jūras baseinu reģionālās īpatnības;
- norāda uz nepieciešamību finansiāli atbalstīt akvakultūru, izmantojot ES līdzekļus, bet vienlaikus noraida priekšlikumus par ūdens organismu ģenētisko modifikāciju, lai radītu jaunas sugas, kas būtu izturīgākas pret slimībām vai vides piesārņojumu;
- vērš uzmanību uz pasaules karu un aukstā kara militārajām paliekām un agrāk jūrā izmestiem radioaktīvajiem atkritumiem un uzskata, ka Eiropas Savienības līmenī jāizstrādā metodoloģija un jānodrošina līdzekļi šo bīstamo materiālu drošai izmantošanai;
- prasa, lai Reģionu komiteju, kas pārstāv vietējās un reģionālās pašvaldības, regulāri iesaistītu turpmākajā darbā saistībā ar “Jūras nozaru izaugsmes” koncepciju, arī jūras baseinu stratēģiju izstrādē un ieviešanā, jo tās uzskatāmas par svarīgu līdzekli jūras nozaru izaugsmes galveno aspektu īstenošanai.

Ziņotājs

Adam BANASZAK kgs (PL/EA) Kujāvijas-Pomožes vojevodistes seimika loceklis

Atsauces dokuments

Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Jūras nozaru izaugsme un izaugsmes noturību veicinošās iespējas"

COM(2012) 494 final

Reģionu komitejas atzinums – "Jūras nozaru izaugsme. Izaugsmes noturību veicinošās iespējas"**I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ**

REĢIONU KOMITEJA

1. uzsver, ka jūras nozaru izaugsmes koncepcijas pamatā ir pieņēmums, ka jūrām, piekrastēm un okeāniem var būt svarīga loma daudzu pašreizējo uzdevumu risināšanā, un tai jābalstās uz ilgtspējīgas attīstības principiem un "pārdomātu specializāciju";

2. vērš uzmanību uz to, ka jūrniecība plašā nozīmē neaprobežojas ar reģioniem un struktūrām, kam ir tieša pieeja jūrām un okeāniem, bet lielā mērā attiecas arī uz reģioniem, kuri atrodas tālāk no piekrastes un ostām, piemēram, saistībā ar kuģu aprīkojuma ražošanu, transportu un loģistiku, kā arī pētniecību un attīstību;

3. uzsver jūras nozaru izaugsmes nozīmi, jo ar to var palielināt ES konkurētspēju starptautiskā līmenī;

4. uzskata, ka jūras nozaru izaugsmes pamatā jābūt bioloģiskās daudzveidības, jūras vides un tās ekosistēmu aizsardzībai, tādējādi nostiprinot dabiskās funkcijas, ko pilda veselīgas un stabilas jūras un piekrastes ekosistēmas;

5. atbalsta pašreizējās, kā arī 2014.–2020. gadam plānotās ES iniciatīvas, lai atbalstītu dalībvalstu un vietējo un reģionālo pašvaldību pasākumus jūras nozaru izaugsmes veicināšanai;

6. atbalsta centienus izveidot visā Eiropas Savienībā saskaņotu jūras teritoriālās plānošanas (*Maritime Spatial Planning, MSP*) sistēmu, kas būs svarīgs instruments, ar kura palīdzību līdzsvarot dažādu jūras ekonomikas nozaru intereses un palīdzēt nodrošināt vērtīgo jūras resursu efektīvu un ilgtspējīgu izmantošanu;

7. uzskata, ka Eiropā nav vienotas jūrniecības politikas; norāda arī, ka paziņojumā nav ņemtas vērā dažas jūrniecības nozares, piemēram, jūras transports un kuģubūve;

Jūras enerģija

8. piekrīt, ka atjaunojami jūras enerģijas avoti (plašā nozīmē) ir svarīga ekonomikas joma, kas nodrošina ar elektroenerģiju, kurai ir minimāla ietekme uz vidi, un kas kļūst par attiecīgā reģiona attīstības dzinējspēku;

9. uzsver, ka svarīgs instruments, kas stimulē minēto ekonomikas jomu, ir ES līdzekļi, ar kuriem tiek finansēti šāda veida ieguldījumi, pētniecība un izstrāde, kā arī cilvēkresursu apmācība;

10. atgādina, ka īpaša uzmanība jāpievērš to iekārtu ietekmei uz vidi, kas tika uzstādītas saistībā ar enerģijas ražošanu no atjaunojamiem avotiem;

11. vērš uzmanību uz to, ka atjaunojamu jūras enerģijas avotu attīstībai var būt pozitīvs impulss uz mazāku jūras ostu attīstību, kuras varēs nodrošināt loģistiku, lai apmierinātu šīs jūrniecības nozares vajadzības;

12. uzskata, ka jūras lietu administrācijas, ostu pārvalžu, kā arī vietējo un reģionālo pašvaldību pārstāvji jāaicina turpināt diskusijas par atjaunojamu jūras enerģijas avotu nākotni;

13. norāda uz īpašo lomu, kāda būs publiskajam sektoram, lai atbalstītu turpmākās iniciatīvas šajā jomā;

Akvakultūra un zivsaimniecība

14. norāda, ka akvakultūras attīstība līdz ar ražošanas palielināšanu, kuras pamatā būs vides, ekoloģiskā līdzsvara un bioloģiskās daudzveidības saglabāšana, pozitīvi ietekmēs zivju un citu jūras organismu lietošanu pārtikā. Tas sekmēs sabiedrības veselības uzlabošanu, ar akvakultūru saistīto ekonomikas dalībnieku nostiprināšanu, zivju olbaltumvielu aizvietotāju izmantošanas samazināšanu, kā arī nodarbinātības palielināšanu šajā jūras nozarē;

15. norāda uz nepieciešamību finansiāli atbalstīt akvakultūru, izmantojot ES līdzekļus; tas ļaus piekrastes reģioniem nostiprināt zvejniecības nozares un zvejas nozīmi;

16. neatbalsta priekšlikumu par ūdens organismu ģenētisko modifikāciju, lai radītu jaunas sugas, kas būtu izturīgākas pret slimībām vai vides piesārņojumu;

17. atbalsta zvejas kuģu dzinēju nomaiņu un jaunas, energoefektīvas zvejas flotes, kas nodrošina selektīvu zveju un kuģu drošības un komforta apstākļu uzlabošanu, ieviešanu tirgū;

18. atgādina par savu nostāju, kas izteikta atzinumā par kopējās zivsaimniecības politikas reformu; tajā bija atzīta nepieciešamība izveidot Konsultatīvo padomi akvakultūras jautājumos, kurā būtu pārstāvēti ražošanas nozares dalībnieki;

19. uzsver Zivsaimniecības zinātnes, tehnikas un ekonomikas komitejas (ZZTEK) nozīmi, jo tā ir zinātniska struktūra, kas atbalsta Eiropas Komisijas darbu ilgtspējīgas zivsaimniecības labā;

Jūras, piekrastes un kruīzu tūrisms

20. norāda, ka daudzus Eiropas Savienības iedzīvotājus arvien vairāk piesaista atpūta pie jūras Savienības dalībvalstīs. Pie tam šādu tendenci stimulē arī arvien augstāks pakalpojumu līmenis šajā tautsaimniecības nozarē;

21. atbalsta stratēģisko pieeju jūras ostu infrastruktūrai, enkurvietām un transportam plašā nozīmē un uzsver, ka ir svarīgi finansiāli atbalstīt šos ieguldījumus, izmantojot Kohēzijas fonda, Reģionālās attīstības fonda un Jūrlietu un zivsaimniecības fonda līdzekļus;

22. uzskata, ka jaunajā daudzgadu finanšu shēmā 2014.–2020. gadam jāatbalsta un jāveicina iniciatīvas, kas apvieno pasākumus saistībā ar jūras krastu aizsardzību un vidi saudzējošas tūrisma darbības;

23. uzsver aizsargājamo jūras teritoriju nozīmi jūras ekosistēmu saglabāšanā un aizsardzībā, kā arī, lai attīstītu ilgtspējīgu niršanas tūrisma kā stratēģisku līdzekli jūras vides izzināšanai un sabiedrības plašākai informēšanai par to;

24. atzinīgi vērtē reģionālo un vietējo pašvaldību līdzšinējo ieguldījumu, lai atbalstītu, veicinātu un popularizētu vides aizsardzību, iniciatīvas tūrisma infrastruktūras attīstībai, kā arī augsti kvalificētu darbinieku apmācību šajā ekonomikas nozarē;

25. norāda uz īpašo nozīmi, kāda ir jūrniecības mācību iestādēm un universitāšu centriem, kas nodrošina gan pēcdiploma studijas, gan jūrniecības nozarei sagatavo augsti

kvalificētus darbiniekus. Jāatbalsta arī to izglītības iestāžu sadarbības forumi, kuras apmāca jūrniecībā strādājošos;

Jūras derīgo izrakteņu resursi

26. piekrīt, ka pieaugošais pieprasījums pēc izejvielām saistās ar intereses palielināšanos iegūt tās jūru un okeānu dziļēs un ka tas var būtiski ietekmēt jūras ekosistēmu (dažas no tām ir ļoti maz izpētītas) līdzsvarotību, izraisot arī bīstamas parādības saistībā ar teritorijas, dabisko dzīvotņu un cilvēka radītās vides degradāciju (iegrovumi, erozija, krasta pārklāšanās ar jūras ūdeni utt.) tur, kur izejvielas tiek iegūtas jūras dziļēs krastu tuvumā. Tāpēc, kā jau Komiteja to norādījusi atzinumos par ilgtspējīgu attīstību, priekšroka jādod šo izejvielu otrreizējai izmantošanai un pārstrādei, lai samazinātu šo ekonomisko slogu;

27. uzskata, ka līdzekļi, lai atbalstītu pētniecību un izstrādi, finansētu universitāšu centrus, pētījumus, zinātniskās programmas un stipendijas, var būt šīs ekonomikas jomas attīstības virzītājspēks;

28. uzsver, ka ir svarīgi atbalstīt specializēto kuģubūves nozari, kā arī to kuģu un citu jūras vienību (tostarp ieguves) aprīkojuma ražošanu, kas sekmēs jūras dziļļu izmantošanu atbilstoši augstiem vides aizsardzības standartiem;

29. vērš uzmanību uz jautājumu, kuram var būt sevišķa nozīme saistībā ar katru minēto jūras nozaru attīstības jomu, proti, uz abu pasaules karu un aukstā kara militārajām paliekām un agrāk jūrā izmestiem radioaktīvajiem atkritumiem. Tādēļ Eiropas Savienības līmenī jāizstrādā metodoloģija un jānodrošina līdzekļi šo bīstamo materiālu drošai izmantošanai;

Jūras biotehnoloģija

30. piekrīt, ka patlaban biotehnoloģijas jomas, kuru pamatā ir jūras resursi, ir vāji attīstītas. Paziņojumā minētie paraugprakses piemēri, piemēram, zāles, kas izstrādātas no jūras dzīvājiem organismiem, ļauj cerēt, ka pētījumi šajā jomā var izrādīties ļoti perspektīvi;

31. uzskata, ka zinātnisko pētījumu pārraudzība var veicināt jaunu, inovatīvu tehnoloģiju izstrādi, kuras, nonākot rūpnieciskajā ražošanā, var ievērojami nostiprināt ekonomiku;

Secinājumi

32. uzsver, ka jūras nozaru attīstības pamatā jābūt vides aizsardzībai un ilgtspējīgas attīstības principiem. Tomēr būtiski ir arī tas, lai šo nozaru attīstībā tiktu ņemti vērā arī jautājumi, kas saistīti ar vides aizsardzību;

33. uzskata, ka jautājumos saistībā ar jūras nozaru izaugsmi ļoti svarīgi ir nodrošināt atbilstīgu infrastruktūru, sevišķi jūras ostas, enkurvietas un transporta tīklus. Tāpēc ir jāuzsver un stratēģiski jāizskata katrs atbalsta veids jūras nozaru attīstībai, jo īpaši pētniecības un izstrādes programmas;
34. attīstot “zilo” ekonomiku, aicina tās īstenošanā izmantot un ņemt vērā Eiropas jūras baseinu reģionālās īpatnības;
35. prasa, lai Reģionu komiteju, kas pārstāv vietējās un reģionālās pašvaldības, regulāri iesaistītu turpmākajā darbā saistībā ar “Jūras nozaru izaugsmes” koncepciju, arī jūras baseinu stratēģiju izstrādē un ieviešanā, jo tās uzskatāmas par svarīgu līdzekli jūras nozaru izaugsmes galveno aspektu īstenošanai.

Briselē, 2013. gada 31. janvārī

*Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Reģionu komitejas atzinums “Energija no atjaunojamiem energoresursiem – būtiska Eiropas enerģijas tirgus sastāvdaļa”

(2013/C 62/11)

REĢIONU KOMITEJA

- atzīmē, ka AEA attīstība, kas nav bijusi koordinēta un notika straujāk nekā gaidīts, daudzu valstu enerģētikas sistēmu darbībā ir radījusi vairākas politiskas, regulējuma un tehniskas problēmas. ES līmenī ir vajadzīgas nopietnas debates par piemērotiem mehānismiem un instrumentiem AEA veicināšanai koordinētā veidā;
- norāda, ka būtu jāizstrādā vienkārša un efektīva AEA attīstības veicināšanas shēma, kuras pamatā būtu kopīga Eiropas stratēģija. Vajadzētu izstrādāt kopēju stratēģiju, kas ietvertu kā uz tirgus mehānismiem balstītus, tā arī regulējuma instrumentus, kuri nodrošinātu efektīvu un sociāli pieņemamu pāreju uz enerģijas ražošanu no AEA lielākos apjomos;
- uzskata: lai atbalstītu atjaunojamās enerģijas ražošanu un izplatīšanu, kā arī veicinātu jaunu AEA tehnoloģiju plašāku izmantošanu, vajadzētu ieviest subsīdiju shēmas, kas būtu veidotas pēc pārbaudītu kohēzijas politikas procedūru parauga;
- ir pārliecināta: lai stabilizētu pašreizējo situāciju un radītu ieguldītājiem ilgtermiņa stimulus, dalībvalstu lēmumiem ir jābūt saskaņotākiem. Viens no instrumentiem tā veicināšanai varētu būt Eiropas mēroga atbalsta shēma atjaunojamiem enerģijas avotiem;
- uzskata, ka, pielietojot viedo tīklu tehnoloģijas, būtu iespējams apvienot dažādas reģionos izmantotās AEA tehnoloģijas ar jauniem elektroenerģijas ražošanas un pārvades kapacitātes pārvaldības veidiem; tas ļautu vietējā līmenī līdzsvarot elektroenerģijas pieprasījumu un tās ražošanu, ievērojami palielinot reģionu energoapgādes drošību un mazinot atkarību no enerģijas importa no lielākiem attālumiem.

Ziņotājs	Witold STEPIEŃ kgs (PL/PPE), Lodzas vojevodistes maršals
Atsauces dokuments	Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Energija no atjaunojamiem energoresursiem — būtiska Eiropas enerģijas tirgus sastāvdaļa”
	COM(2012) 271 final

Reģionu komitejas atzinums – “Energija no atjaunojamiem energoresursiem — būtiska Eiropas enerģijas tirgus sastāvdaļa”

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

Ievads

1. atbalsta Eiropas Komisijas viedokli, ka atjaunojamie enerģijas avoti (turpmāk tekstā — AEA) ir galvenais faktors energoapgādes dažādošanā, Eiropas konkurētspējas palielināšanā un darba vietu radīšanā, kā arī Eiropas Savienības saistību klimata pārmaiņu jomā izpildē; uzskata arī, ka ļoti svarīgi ir izvirzīt mērķus attiecībā uz atjaunojamiem enerģijas avotiem pēc 2020. gada, lai nodrošinātu, ka atjaunojamā enerģija kļūst par enerģijas tirgus sastāvdaļu;

2. uzskata, ka viens no AEA attīstības problēmu galvenajiem iemesliem ir tas, ka Eiropas Savienības enerģētikas politikā trūkst ilgtermiņa redzējuma un subsidiaritātes principam atbilstīgas koordinācijas starp valstīm, reģioniem un citiem iesaistītajiem dalībniekiem, kā arī norāda uz energoefektivitātes pasākumu svarīgo nozīmi izvirzīto mērķu sasniegšanā. Turklāt piekrīt Eiropas Komisijai, ka dalībvalstīm būtu jāizmanto esošie instrumenti, lai veicinātu savstarpējo sadarbību un atjaunojamo energoresursu tirdzniecību, un uzsver īpašo lomu, kāda var būt pierobežas reģioniem kā sadarbības laboratorijām šajā jomā;

3. norāda, ka būtu jāizstrādā vienkārša un efektīva AEA attīstības veicināšanas shēma, kuras pamatā būtu kopīga Eiropas stratēģija. Atbilstīgi subsidiaritātes un proporcionalitātes principam ES līmenī būtu jānosaka vienīgi vispārējais satvars, īpašu uzmanību veltot pārrobežu ietekmei. Lai atbalstītu atjaunojamās enerģijas ražošanu un izplatīšanu, kā arī veicinātu jaunu AEA tehnoloģiju plašāku izmantošanu, vajadzētu ieviest subsīdiju shēmas, kas būtu veidotas pēc pārbaudītu kohēzijas politikas procedūru parauga. Uzsver, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir nozīmīga loma atjaunojamo energoresursu risinājumu izstrādē un popularizēšanā un ka minēto risinājumu izstrādē būtu jāpamatojas uz dažādu reģionu pieredzi un vajadzībām. Tādēļ aicina Eiropas Komisiju un dalībvalstis iesaistīt vietējā un reģionālā līmeņa pārstāvjus ES politikas instrumentu izstrādē un īstenošanā;

II. EIROPAS KOMISIJAS PAZIŅOJUMS

4. piekrīt Eiropas Komisijas viedoklim, ka, lai būtiski palielinātu atjaunojamo enerģijas avotu izmantošanu, nāksies uzlabot

atbalsta shēmas. Saskaņā ar Komisijas veikto analīzi augstas administratīvās un kapitāla izmaksas bieži palielina projektu izmaksas atjaunojamo enerģijas avotu jomā un apdraud to konkurētspēju, jo īpaši agrīnajos posmos. Paziņojumā uzsvērtā nepieciešamība nodrošināt valstu atbalsta shēmu saskaņotību, — tas palīdzētu novērst kropļojumus enerģijas tirgū. Ja pārietu uz shēmām, kas ražotājus pakāpeniski pakļauj tirgus cenu riskam, vajadzētu palielināties atjaunojamo enerģijas avotu tehnoloģijas konkurētspējai. Lai ilgtermiņā mazinātu attīstītu tehnoloģiju atkarību no subsīdijām, izšķiroša nozīme ir labi funkcionējošam emisiju tirgum. Tomēr atbalsts būs vajadzīgs jaunām, mazāk attīstītām tehnoloģijām. RK tāpēc atzinīgi vērtē EK plānu izstrādāt vadlīnijas par paraugpraksi un pieredzi, kas gūta šajā jomā;

5. norāda: lai sekmīgi izveidotu vienoto tirgu un enerģijas sistēmās integrētu atjaunojamo enerģiju, būtiska nozīme ir infrastruktūras attīstīšanai. Enerģijas infrastruktūru iespējams uzlabot šādi:

- veicot ieguldījumus sadales tīklos,
- modernizējot pārvades infrastruktūru,
- veicot ieguldījumus starpsavienojumos, jo sevišķi starp dalībvalstīm un to reģioniem,
- ierīkojot viedos tīklus,
- atbalstot decentralizētu / neliela apjoma enerģijas ražošanu;

6. norāda, ka pētniecības un izstrādes finansējumam ir izšķirīga nozīme tehnoloģiju inovācijas un izstrādes sekmēšanā; piekrīt Komisijai, ka šajā procesā nozīmīga loma var būt pētījumiem tādās jomās kā okeāna tehnoloģijas, enerģijas uzkrāšana un modernie materiāli, kā arī tehnoloģiju izstrādei līdz šim neizmanto to biomasas resursu apgūšanai atjaunojamo energoresursu jomā. Svarīgu energotehnoloģiju attīstības veicināšanā ES lielākais ieguldījums ir Stratēģiskais energotehnoloģiju plāns (SET plāns) un gaidāmā pētniecības programma “Apvārsnis 2020”. Uzsver, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir nozīmīga loma gan attiecībā uz sadarbību ar pētniecības infrastruktūrām, gan to atbalstīšanā, gan pašvaldībām kā publiskā

sektora investētājām. Tādēļ atgādina arī, ka pašreizējās debatēs par ES daudzgadu finanšu shēmu būtu pienācīgi jāatspoguļo ES pētniecības finansējuma izšķirošā loma šajā jomā;

7. pieņem zināšanai Komisijas analīzi par dažādu enerģijas tirgu (apkure un dzesēšana, transports, elektrība u. c.) atvērības un integrācijas dažādajām pakāpēm; piekrīt, ka tirgu integrācija var sekmēt jaunu dalībnieku, piemēram, AEA, iekļūšanu tirgū, bet arī uzsvēr, ka tirgus atvēršana pati par sevi nav garantija efektivitātes paaugstināšanai un cenu pazemināšanai un ka sekmīgai tirgu atvēršanai ir vajadzīga atbilstīga Eiropas līmeņa reglamentācija un uzraudzība, pārredzamība un patērētāju informēšana; tāpēc gaida turpmākās debates par Komisijas priekšlikumiem attiecībā uz iekšējo enerģijas tirgu;

III. ATJAUNOJAMU ENERĢIJAS AVOTU ATTĪSTĪBA

AEA īpatsvars enerģijas patēriņā

8. vērs uzmanību, ka atjaunojamu enerģijas avotu īpatsvars enerģijas patēriņā ES 2012. gada vidū veidoja 14,4 % un salīdzinājumā ar 2008. gadu ir pieaudzis par 1,9 %; tas nozīmē, ka ES šobrīd sekmīgi virzās uz to, lai līdz 2020. gadam sasniegtu mērķi par atjaunojamo energoresursu 20 % īpatsvaru, bet tas nozīmē arī to, ka ES vajadzētu būt drosmīgākai un izvirzīt sev augstāku mērķi, proti, vismaz 20 % katrai dalībvalstij; turklāt pēc 2020. gada būs nepieciešams turpināt pūliņus, un ES iespējami īsākā laikā vajadzētu noteikt sev vērienīgu mērķi — līdz 2050. gadam panākt, ka 100 % no patērētās enerģijas ir iegūti no atjaunojamiem energoresursiem;

Subsīdijas AEA

9. aicina izveidot atbilstošu struktūru un izvirzīt reālistiskus mērķus CO₂ emisijas kvotu tirdzniecības sistēmai (EU ETS), kurai bija izvirzīts uzdevums netieši atbalstīt AEA;

Atbalsta shēmas un enerģijas tirgus

10. piekrīt EK viedoklim, ka ir jāpalielina AEA spēja konkurēt enerģētikas tirgos. Subsīdēšanas shēmas jāizstrādā tā, lai ieguldītājiem rastos vēlme attīstīt AEA un lai tās spētu efektīvi darboties uz konkurenci orientētā enerģētikas tirgū. Atbalsta shēmām arī būtu jāsekmē citu enerģijas avotu, it sevišķi to, kas negatīvi ietekmē vidi, pakāpeniska aizstāšana;

11. pauž bažas par to, ka dažām AEA atbalsta shēmām var būt neparedzētas sekas vai daži AEA ražotāji tās var ļaunprātīgi izmantot, radot patērētājiem augstas no AEA iegūtās enerģijas izmaksas. Lai aizkavētu šādu ļaunprātīgu izmantošanu, ir vajadzīga koordinēta ES līmeņa stratēģija, kurā izmantoti pastāvošie Eiropas un valstu konkurences politikas instrumenti;

12. vērs uzmanību uz to, ka “zaļo” sertifikātu sistēma līdzīgi kā garantētu iepirkuma cenu sistēma novērš tirgus riskus. Turklāt šķiet, ka sertifikātu sistēma dažās valstīs nedarbojas pilnībā. Straujais enerģijas no AEA pieaugums nozīmē to, ka izdoto sertifikātu skaits sāk pārsniegt obligāti iepērkamo sertifikātu skaitu, kas savukārt izraisa sertifikātu cenu strauju kritumu. Tāpēc ir jāpārskata AEA mērķi un attiecīgi jāpielāgo izdoto sertifikātu skaits;

13. principā atbalsta jauno izcelsmes apliecināšanas sistēmu (*Guarantee of Origin*), kas ir sava veida Eiropas “zaļais” sertifikāts; tā pavērs iespējas tirgoties ar “zaļajiem” sertifikātiem visās Eiropas Savienības valstīs, kuras izmanto šādu sistēmu. Taču uzmanīgi jāseko līdzi un jāpārbauda, vai ar šo soli būs pietiekami, lai koriģētu pašreizējās sistēmas trūkumus;

Reakcija uz nekoordinētu AEA attīstību

14. atzīmē, ka AEA attīstība, kas nav bijusi koordinēta un notika straujāk nekā gaidīts, daudzu valstu enerģētikas sistēmu darbībā ir radījusi vairākas politiskas, regulējuma un tehniskas problēmas. ES līmenī ir vajadzīgas nopietnas debates par piemērotiem mehānismiem un instrumentiem AEA veicināšanai koordinētā veidā. Vajadzētu izstrādāt kopēju stratēģiju, kas ietvertu kā uz tirgus mehānismiem balstītus, tā arī regulējuma instrumentus, kuri nodrošinātu efektīvu un sociāli pieņemamu pāreju uz enerģijas ražošanu no AEA lielākos apjomos;

15. norāda, ka ir jāpilnveido elektroenerģijas plūsmas koordinēšana starp dažādām valstīm un reģioniem. Līdz ar AEA īpatsvara ievērojamu palielināšanos kopējā saražotās enerģijas apjomā, radīsies vajadzība ciešāk koordinēt tīklu attīstību un darbību, turklāt būs vajadzīgs iedarbīgs tiesiskais regulējums, kas reglamentētu savstarpēji savienotās enerģijas sistēmas, kuras saista gan dažādas valstis un reģionus, gan kontinentu un salas, gan arī salas vienu ar otru;

16. vērs uzmanību uz to, ka enerģijas ražošanu no atjaunojamiem enerģijas avotiem var veicināt, balstoties uz vietējām enerģētikas koncepcijām. Tajās jāparedz pasākumi saistībā ar energoefektivitāti, enerģijas no atjaunojamiem avotiem īpatsvara palielināšanu un resursu taupību, maksimāli ņemot vērā ilgtspēju;

AEA darbības tehniskie priekšnoteikumi

17. vērs uzmanību uz faktu, ka AEA ir pieslēgti enerģētikas tīkliem, kas nav paredzēti šāda veida enerģijas avotiem. Plašai atjaunojamās enerģijas izmantošanai būs nepieciešams finansējums un laiks, lai modernizētu tīklus, kuru pašreizējais stāvoklis ierobežo AEA attīstību. To var atrisināt, radot viedus tīklus un paplašinot elektrības tīklu savienojumus starp ES dalībvalstīm, starp kontinentu un salu reģioniem, kā arī starp salām. Turklāt

daudzi AEA, piemēram, vēja enerģijas ražotnes vai fotoelementu iekārtas, ražo ļoti nevienmērīgi. Tas rada nepieciešamību uzturēt zināmas jaudas rezerves tradicionālajās spēkstacijās, radīt piemērotas iekārtas enerģijas uzkrāšanai un pārvaldīt pieprasījumu tā, lai veicinātu elastīgumu;

18. norāda: lai gan plaša elektroenerģijas uzkrāšana ievērojami uzlabotu to elektroenerģētikas sistēmu darba apstākļus, kuras izmanto atjaunojamus enerģijas avotus, tehniski nav iespējams elektroenerģiju tieši uzkrāt. Enerģijas netiešas uzkrāšanas sistēmas, kuras pārveido elektroenerģiju ķīmiskajā enerģijā (piemēram, elektriskie akumulatori) vai kinētiskajā enerģijā (piemēram, hidroakumulācijas spēkstacijas), pašreiz ir ļoti dārgas un ar ierobežotām plašākas ieviešanas iespējām. Priekšnoteikums plašākai AEA izmantošanai elektroenerģētikas sistēmās ir jaunu tehnoloģiju izstrāde, it sevišķi tādu jaunu enerģijas uzglabāšanas iekārtu izstrāde, kas par ievērojami zemākām izmaksām ļautu uzkrāt 2–3 reizes vairāk enerģijas. Būtu jāattīsta tehnoloģijas, kas elektroenerģijas pārpalikumus pārvērš gāzē ("Power to Gas"), jo tās piedāvā daudzas priekšrocības. Mākslīgi ražotai gāzei var izmantot esošo tīklu un uzglabāšanas infrastruktūru. RK uzskata, ka jāstimulē pētījumi jaunu enerģijas uzkrāšanas tehnoloģiju atklāšanai, kas ļautu elektrības ražošanā plaši izmantot atjaunojamās enerģijas avotus;

19. atzīmē: Ziemeļjūrā ir lielas vēja enerģijas ražotnes, bet Vidusjūras reģionā un Ziemeļāfrikā — saules enerģijas spēkstacijas, savukārt Eiropas kontinentā trūkst infrastruktūras, lai varētu efektīvi izmantot atjaunojamus enerģijas avotus, tāpēc vajadzīgi ievērojami ieguldījumi Eiropas elektroenerģijas maģistrālēs. Tās paplašinot, jāievēro stingras vides prasības un noteikti vajadzētu iesaistīt ieinteresētos reģionus. Vajadzētu izvēlēties neinvazīvus piegādes veidus un izpētīt iespējas izmantot pazemes pārvades sistēmas. Turklāt jāņem vērā, ka pašreizējo Eiropas elektroenerģijas tīklu, ko pārvalda Elektroenerģijas pārvades sistēmu operatoru Eiropas tīkls (elektroenerģijas PSOET) un kas stiepjas no Portugāles līdz Polijas austrumu robežai un no Dānijas līdz Balkānu valstīm, vajadzētu modernizēt, lai tas atbilstu jaunajām prasībām, kuras izriet no Eiropas enerģētikas lielākas integrācijas; tāpēc atbalsta jaunu līdzstrāvas līniju būvi, jo tādējādi varētu palielināt Eiropas tīkla darbības stabilitāti un samazināt elektroenerģijas zudumus pārvades procesā;

Atjaunojamās enerģijas ilgtspējas nodrošināšana

20. mudina: izvēršot enerģijas ražošanu no atjaunojamiem energoresursiem, jāraugās, lai tas visos aspektos notiktu ilgtspējīgā veidā. Kad tiek būvētas jaunas sistēmas vai ilgtspējas nodrošināšanas nolūkā uzlabotas esošās sistēmas, jāpievērš uzmanība, lai netiktu radīti jauni šķēršļi enerģijas un degvielas tirgus attīstībai. Būtu pilnībā jāizmanto līdzšinējās pieejas un sistēmas. Paplašinot atjaunojamo energoresursu izmantošanu, ļoti svarīgi ir censties nodrošināt, lai bioenerģija būtu neitrāla oglekļa emisiju ziņā;

IV. JAUNA ATBALSTA SHĒMA ATJAUNOJAMIEM ENERĢIJAS AVOTIEM

21. norāda, ka Eiropas Komisijai būtu lietderīgi veikt analīzi nolūkā izstrādāt jaunus shēmas AEA izmantošanas atbalstam;

tāda analīze būtu saskaņoti jāveic visā Eiropas Savienībā un tajā vajadzētu ņemt vērā dalībvalstu un reģionu pieredzi un labas prakses piemērus. Šāda pieeja ļautu izvirzīt Eiropas Savienības mēroga mērķus un noteikt to sasniegšanai vajadzīgos pasākumus. Jaunajai programmai jāaptver tiesiskie, ekonomiskie, tehniskie un sociālie aspekti;

22. rosina Eiropas atbalsta shēmā atjaunojamu enerģijas avotu izmantošanai iekļaut šādus aspektus:

- Eiropas mēroga AEA atbalsta fonda izveidi,
- AEA atbalsta shēmu koordināciju ES līmenī un to saderības nodrošināšanu,
- reģionu lomas palielināšanu AEA atbalsta sadalē, kā arī sabiedrības izpratnes veidošanā,
- AEA tehnoloģiju optimālu izmantošanu atkarībā no AEA pieejamības reģionos,
- darbību vairākos līmeņos: ES līmenis — lielām iekārtām, reģionālais — maziem un mikroavotiem,
- subsīdiju un cita atbalsta piešķiršanu ieguldījumiem tādā apjomā, lai AEA varētu pilnībā iekļauties enerģijas tirgū konkurences apstākļos,
- atbalstu centieniem kļūt pašpietiekamiem energoapgādes ziņā,
- atbalstu tādu enerģētikas tīklu un viedo tīklu attīstībai, kas pavērtu iespējas AEA plašākai izmantošanai,
- uzlabot AEA izmantošanu viedos elektroenerģijas tīklos, atbalstot AEA un elektroenerģijas uzkrāšanas kombināciju,
- Eiropas sabiedrības, cik vien iespējams, solidāru līdzdalību AEA attīstības izmaksu segšanā;

Eiropas mēroga atbalsta fonds AEA attīstības veicināšanai

23. norāda, ka dažas dalībvalstis ievieš ierobežojumus AEA atbalstam nolūkā mazināt straujo elektroenerģijas cenu pieaugumu, jo uzskata, ka atsevišķos gadījumos daļēji tā cēlonis ir pastāvošo AEA atbalsta shēmu nepareiza darbība. Šāda īstermiņa politika parāda, kā tiesiskā regulējuma nestabilitāte, koordinētas ES politikas AEA jomā trūkums un ar tiem saistītais ievērojams regulējuma risks var ļoti negatīvi ietekmēt gan vidi, gan enerģijas tirgu;

24. ir pārliecināta: lai stabilizētu pašreizējo situāciju un radītu ieguldītājiem ilgtermiņa stimulus, dalībvalstu lēmumiem ir jābūt saskaņotākiem. Viens no instrumentiem tā veicināšanai varētu būt Eiropas mēroga atbalsta shēma atjaunojamiem enerģijas avotiem. Turklāt ļoti svarīgi ir samazināt valstu subsīdijas fosilajam kurināmajam un izbeigt citus tādus politikas pasākumus, kas kavē investīcijas atjaunojamos enerģijas avotos;

25. norāda uz vajadzību pēc apjomīgām investīcijām, lai notiktu enerģētikas revolūcija (līdz 2030. gadam visā ES būtu vajadzīgs 1 triljons *euro*), un uz investoru plaši izplatīto nevēlēšanos uzņemties risku, jo īpaši pašreizējos apstākļos, tādēļ uzsver nepieciešamību izmantot visus esošos finanšu līdzekļus (piemēram, ES kohēzijas fondus, ieņēmumus no pārskatītās ETS, inovatīvus finanšu instrumentus dažādos līmeņos un peļņu no uzstādītās jaudas); iespējams, vajadzētu paredzēt projektu obligācijas atjaunojamo energoresursu projektiem, lai nodrošinātu finansējumu pētniecībai un izstrādei un ieguldījumu kapitālu AEA;

26. tāpēc uzskata, ka subsīdijas AEA jomā būtu jākoordinē ES līmenī un starp dalībvalstīm, ņemot vērā dalībvalstu un reģionu pieredzi un labas prakses piemērus. Tādējādi varētu mazināt ar ieguldījumiem saistīto risku un radīt jaunus stimulus AEA plašākai izmantošanai;

Reģionu lomas palielināšana AEA atbalsta sadalē

27. uzsver, ka dažas pašreizējās atbalsta shēmas, kas tiek īstenotas dalībvalstu līmenī, ne vienmēr atbilstīgi atspoguļo dažādu reģionu īpatnības. Bieži gadās, ka atjaunojami enerģijas avoti neatrodas galapatērētāju tuvumā, un tāpēc ir nepieciešams ievērojami pārbūvēt pārvades un sadales līnijas. Nepietiekami attīstīta pārvades infrastruktūra ir viens no galvenajiem šķēršļiem atjaunojamu enerģijas avotu attīstībā;

28. ir cieši pārliecināta, ka, palielinot reģionu lomu, tiktu sekmēta sinerģija un vienlaikus optimizētas tīklu infrastruktūras attīstības izmaksas. Tāpēc atjaunojamu enerģijas avotu veicināšanā svarīgi ir vairāk iesaistīt reģionus, kā arī līdzekļus AEA attīstībai novirzīt reģioniem un atjaunojamās enerģijas ražotājiem. AEA atbalsta shēmām vajadzētu būt veidotām tā, lai notiktu apmaiņa ar reģionos uzkrātajām zināšanām un reģioni tiktu mudināti sadarboties;

AEA tehnoloģiju optimāla izmantošana atkarībā no AEA resursiem reģionos

29. ir pārliecināta, ka reģioni varētu noteikt AEA tehnoloģiju visefektīvāko apvienojumu, piemēram, vēja un saules enerģijas ražotņu attīstības koordināciju ar spēkstacijām, kas izmanto biogāzi un biomasu, kā arī ģeotermālos resursus (jo īpaši tehnoloģijas, kuras elektroenerģijas ražošanai izmanto ģeotermālo siltumu); tāpēc tur, kur tas tehniski ir iespējams, vajadzētu censties nodrošināt saražotās biogāzes piegādi, izmantojot jau esošos dabasgāzes tīklus, kā arī veicināt šo praksi;

30. uzskata, ka, pielietojot viedo tīklu tehnoloģijas, būtu iespējams apvienot dažādas reģionos izmantotās AEA tehnoloģijas ar jauniem elektroenerģijas ražošanas un pārvades kapacitātes pārvaldības veidiem; tas ļautu vietējā līmenī līdzsvarot elektroenerģijas pieprasījumu un tās ražošanu, ievērojami palielinot reģionu energoapgādes drošību un mazinot atkarību no enerģijas importa no lielākiem attālumiem;

31. uzsver, ka reģioni var būtiski atbalstīt AEA mikroiekārtu darbības izbūvi un izstrādi un tā saucamo profesionālo patērētāju (*prosumers*) rašanos, t.i., tādus enerģijas patērētājus, kas ne tikai izmanto enerģiju, bet arī to ražo savām un tuvāko kaimiņu vajadzībām. Profesionālo patērētāju rašanās enerģētikas jomā ir faktors, kas varētu ne vien samazināt enerģijas ieguves un piegādes kopējās izmaksas, bet arī attīstīt jaunus ilgtspējīgas enerģijas ražošanas un patēriņa veidus. RK stingri atbalsta enerģijas ražošanu reģionālajā līmenī publiskā un privātā sektora, tostarp mājsaimniecību, vajadzībām;

32. norāda, ka arī reģioniem ir būtiska nozīme koģenerācijas plašākā ieviešanā. Šāda tehnoloģija, kurā vienlaikus tiek ražoti elektroenerģija un siltums, dod iespēju gandrīz 90 % apmērā izmantot primāro enerģiju, ko satur degviela. Reģioni varētu koordinēt koģenerācijas plašāku ieviešanu, ņemot vērā esošos siltumapgādes tīklus, kā arī jaunu ieguldījumu izvietojumu reģionā. Eiropas Savienībai vajadzētu radīt atbilstošus pamatnosacījumus, lai tiem, kas izmanto šīs augsti efektīvās iekārtas, būtu pieejams finansiāls atbalsts, no kura segt ar izmantošanu saistītās izmaksas;

Koordinēta rīcība dažādos līmeņos: ES līmeņa atbalsta shēma, kas palīdzētu AEA kļūt konkurētspējīgiem un izstrādāt reģionālus risinājumus atjaunojamajiem energoresursiem

33. norāda, ka pašreizējās AEA subsīdiju shēmas tikai ierobežoti ļauj plānot AEA attīstību un ka daudzos gadījumos nav noteiktas nekādas prasības tirgus dalībniekiem;

34. tāpēc uzskata, ka atjaunojamu enerģijas avotu jaunajai subsidēšanas shēmai jābūt paredzamai — zināmam līdzekļu apjomam jābūt iezīmētam AEA subsīdijām un ieplānotam vairākus gadus uz priekšu, ievērojot AEA izmantošanas jomā izvirzītos mērķus. Minētajai shēmai jābūt tādai, lai to būtu iespējams pielāgot katras tehnoloģijas specifikai, ņemot vērā tās rentabilitāti un izstrādes pakāpi, un tai vajadzētu būt pietiekami elastīgai, lai varētu reaģēt uz tirgus signāliem katrā dalībvalstī;

35. norāda, ka būtu jāpalielina reģionu un vietējo ieinteresēto personu loma, proti, jāizmanto esošās zināšanas, lai noteiktu ieguldījumu izmaksu apjomu un atbalsta apjomu, kas vajadzīgs, lai vēlākā posmā AEA ražotāji spētu darboties Eiropas enerģijas tirgos;

36. norāda, ka AEA atbalsta centru veidošana reģionos nodrošinās papildu jaunus darba vietas un sekmēs dažādus apmācības veidus, kas ir vajadzīgi gan ieguldītājiem, gan uzņēmumiem, kuri veic iekārtu montāžu un pieslēgšanu tīklam. Arī vietējā līmeņa zinātības uzkrāšanas rezultātā pieaugs pētījumu skaits par atjaunojamu enerģijas avotu reģionālo attīstību. Šos pētījumus varētu iekļaut kā ES, tā valstu līmenī veiktajos pētījumos;

37. vērš uzmanību uz to, ka daudzos gadījumos atjaunojamu enerģijas avotu izvēršanu ierobežo nepietiekama sadales un pārvades tīklu, kā arī starpsavienojumu attīstība starp ES dalībvalstīm, kontinenta reģioniem un salām un starp salām. Lai novērstu šos ierobežojumus, ir vajadzīga divējāda pieeja: esošo tīklu attīstīšana un modernizācija, kā arī tīkla un pie tā pieslēgto patērētāju un elektroenerģijas ražotāju mūsdienīga pārvaldība. Turklāt tīklu izveidē vajadzētu integrēt dažādas uzglabāšanas tehnoloģijas, jo tās mazina papildu tīkla jaudu nepieciešamību un var nodrošināt arī rezerves jaudas. Kā viens no variantiem būtu jāņem vērā arī gāzes apgādes tīklu izmantošana, attīstot "Power to Gas" iekārtas;

38. uzskata arī, ka daļu līdzekļu ir jānovirza, lai attīstītu sadales un pārvades tīklus, kā arī starpsavienojumus starp ES dalībvalstīm, kontinenta reģioniem un salām, kā arī starp salām. Atbalsta shēmai būtu jānodrošina vienlaicīgs un koordinēts atbalsts atjaunojamu enerģijas avotu tīkla un iekārtu attīstībai. Tas ļaus, pirmkārt, daudz efektīvāk izmantot atbalsta līdzekļus un, otrkārt, sadarboties vietējo tīklu operatoriem un atjaunojamās enerģijas ražotājiem, kā arī profesionālajiem patērētājiem. Šāda tīklu operatoru un atjaunojamās enerģijas ražotāju sadarbība, izmantojot atbalsta maksājumu koordinētu piešķiršanu, novērsīs vienu no pašreizējās sistēmas trūkumiem, proti, tīklu operatoru un ražotāju nepietiekamu mijiedarbību;

AEA ražošanas svārstību ierobežošana, atbalstot AEA un elektroenerģijas uzkrāšanas kombināciju

39. atzīmē, ka enerģijas ražošana, izmantojot AEA tehnoloģijas, ir atkarīga no ārējiem apstākļiem, piemēram, vēja stipruma vai saules starojuma līmeņa. Tas ierobežo iespējas palielināt AEA iekārtu jaudu. Sekmīgāku AEA izmantošanu var panākt, veidojot atjaunojamu enerģijas avotu klasterus, kuros, izmantojot enerģētikas viedtīklus, pielieto dažādas tehnoloģijas, piemēram, vēja turbīnas, saules fotoelementu enerģiju, biomasu un biogāzi, kā arī ģeotermālos resursus un enerģijas uzkrāšanas iekārtas;

ES sabiedrības solidāra līdzdalība ar AEA attīstību saistīto izmaksu segšanā

40. uzskata, ka atsevišķas dalībvalstis vienas pašas nevar attīstīt atjaunojamās enerģijas ražošanas sistēmas. Minētā attīstība ir saistīta ar klimata politikas mērķu īstenošanu, kā arī jaunu tehnoloģiju izstrādes veicināšanu un ES energoapgādes drošības uzlabošanu, padarot ES mazāk atkarīgu no enerģijas piegādes no trešām valstīm. Šis visu Eiropu aptverošais mērķis jāīsteno kopīgi, visiem pārvaldības līmeņiem darbību savstarpēji saskaņojot; vienlaikus ir svarīgi skaidri apzināties virzību uz enerģijas ražošanu no AEA 100 % apmērā un nodrošināt, lai uzmanību un līdzekļus no nepieciešamās pārejas uz AEA nenovērstu "netradicionāli" vai citādi enerģijas veidi, kuri tiek piedāvāti kā alternatīvas, bet kuri nav atjaunojami un tādēļ nav ilgtspējīgi un neaizstāj tradicionālo fosilo kurināmo;

41. norāda, ka nekoordinēta rīcība var izraisīt nevēlamas sekas, piemēram, piegādes drošības samazināšanos un nepamatotu cenu kāpumu, kas rada negatīvu sabiedrības attieksmi un mazina atbalstu atjaunojamās enerģijas avotiem. Radušos situāciju var uzlabot, rīkojot publiskas debates un nodrošinot politisko lēmumu pārredzamu pieņemšanas procesu, kā arī iedzīvotāju informēšanas kampaņas par enerģijas efektīvas izmantošanas nepieciešamību un jauniem modeļiem ilgtspējīgai enerģijas ražošanai un patēriņam.

Briselē, 2013. gada 1. februārī

Reģionu komitejas
priekšsēdētājs

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Reģionu komitejas atzinums “Valsts reģionālā atbalsta pamatnostādnes 2014.–2020. gadam”

(2013/C 62/12)

REĢIONU KOMITEJA

- uzskata, ka valsts reģionālais atbalsts ir svarīgs instruments ekonomiskās, sociālās un teritoriālās kohēzijas mērķu īstenošanai;
- aicina Eiropas Komisiju valsts atbalsta modernizācijas procesu saistīt ar plašāku Eiropas izaugsmes, kohēzijas un nodarbinātības stratēģiju;
- uzskata, ka valsts reģionālais atbalsts ir instruments, kas valstīm jāizmanto, lai novērstu krīzes ilgtermiņa sekas un atbalstītu problēmu skarto reģionu ekonomikas dinamiku;
- aicina Eiropas Komisiju ņemt vērā krīzes sekas un paaugstināt, no vienas puses, atbalsta likmju maksimālos apmērus un, no otras puses, palielināt iedzīvotāju skaita procentuālo daļu, uz kuriem attiecas šāda veida atbalsts,
- uzskata, ka jaunie ierobežojumi, kas noteikti lielajiem uzņēmumiem Kopienas izpratnē, ir nepamatoti ekonomikas krīzes laikā un aicina Eiropas Komisiju paplašināt mazo un vidējo uzņēmumu (MVU) definēšanas pašreizējos kritērijus;
- aicina labāk koordinēt valsts atbalsta noteikumus ar citām Eiropas politikas jomām, īpaši ar kohēzijas politiku, un tāpēc aicina valsts reģionālā atbalsta reformu saskaņot ar jaunās pārejas reģionu kategorijas izveidi;
- iesaka, lai Eiropas Komisija zonējuma izstrādes kritērijos ņemtu vērā atsevišķu reģionu nelabvēlīgos dabas, ģeogrāfiskos un demogrāfiskos apstākļus.

Ziņotājs	Jean-Paul DENANOT kgs (FR/PSE)
	Limuzēnas reģionālās padomes priekšsēdētājs
Atsauces dokuments	

Reģionu komitejas atzinums – “Valsts reģionālā atbalsta pamatnostādnes 2014.-2020. gadam”

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

Vispārīgas piezīmes

1. atzinīgi vērtē to, ka valsts reģionālā atbalsta pamatnostādņu reforma ir saistīta ar plašāku **Eiropas valsts atbalsta noteikumu pārstrādāšanu un vienkāršošanu**;

2. uzsver, ka ieguldījumu veicējiem, kuru vidū ir vietējās un reģionālās pašvaldības, kā arī līdzekļu saņēmējiem ir svarīgi balstīties uz **skaidriem, viegli uztveramiem un saprotamiem principiem**, un, ievērojot konsekvenču ar atzinumu (ECOS-V-035) par Komisijas paziņojumu par ES valsts atbalsta modernizāciju⁽¹⁾, atkārtoti norāda, ka Komiteja aicina Eiropas Komisiju turpināt modernizācijas un vienkāršošanas procesu, galveno uzmanību pievēršot tāda atbalsta kontrolei, kas būtiski ietekmē iekšējo tirgu;

3. uzskata, ka ekonomikas un sociālās krīzes apstākļos īpaši svarīgas ir publiskas investīcijas globālas izaugsmes stratēģijas ietvaros un ka valsts atbalsta noteikumos jāparedz pietiekama rīcības brīvība reģioniem, lai tie varētu uzlabot savu konkurētspēju, radīt darba vietas un pārvarēt pašreizējo krīzi;

4. uzsver arī to būtisko lomu, ko Komisija ir uzņēmusies kopš 2007. gada, rūpējoties par krīzes seku novēršanu un apliecinot spēju aktīvi reaģēt un rīkoties pagaidu regulējuma veidošanas gaitā. Reģionu komiteja aicina Eiropas Komisiju turpināt šo darbu tik pat neatlaidīgi kā iepriekš un, izstrādājot jaunās valsts reģionālā atbalsta pamatnostādnes, ņemt vērā smago ekonomisko stāvokli, un uzsver, ka uzņēmumu — lielu uzņēmumu un MVU — atbalstīšanai ir liela nozīme visos reģionos, kuros notiek ekonomikas pārstrukturēšana, tostarp tajos, uz ko attiecas 107. panta 3. punkta c) apakšpunkts;

5. atzīmē, ka saskaņā ar Līguma noteikumiem valsts reģionālais atbalsts ir pamatots tad, ja tas ir paredzēts atsevišķiem reģioniem un ja tā konkrētais mērķis ir šo reģionu attīstība⁽²⁾.

Šā īpašā atbalsta mērķis ir līdztekus kohēzijas politikai atbalstīt mazāk attīstītos reģionus, lai tie varētu sasniegt pārējo Eiropas reģionu ekonomisko līmeni un tiktu stimulēta Eiropas Savienības ekonomiskās, sociālās un teritoriālās kohēzijas mērķa sasniegšana;

6. uzsver, ka valsts reģionālajam atbalstam ir liela nozīme, jo tas ir svarīgs uzņēmumu, tostarp lielu uzņēmumu, dibināšanas, izveides un pilnveidošanas faktors mazāk attīstītos reģionos, un norāda, ka papildus citiem atbalsta veidiem (piemēram, atbalsts pētniecībai, izstrādei un inovācijai, atbalsts vides aizsardzībai utt.) tas ir absolūti nepieciešams, lai veicinātu investīcijas šajos reģionos;

7. atbalsta Eiropas Komisijas uzsāktu **noteikumu vienkāršošanu**, par ko liecina publiskotā vispārējā grupu atbrīvojuma regula⁽³⁾, kuras 13. pants attiecas uz reģionālo atbalstu;

8. uzstāj, ka iecerētās *de minimis* robežvērtības, kas minētas Regulā 2006/1998/EK, jāpaaugstina no 200 000 *euro* līdz 500 000 *euro* triju fiskālo gadu laikā. Tāpat Komiteja uzskata, ka ir jāpārskata arī *de minimis* robežvērtības lauksaimniecības un zivsaimniecības nozarē, kā arī *neto* zaudējuma likmes vērtība, kas tiek uzskatīta par visnelabvēlīgāko scenāriju garantijas shēmām Eiropas Savienībā;

9. norāda uz pretrunu, kas var rasties saistībā ar valsts atbalsta vispārējās tautsaimnieciskās nozīmes pakalpojumiem (VTNP) iekļaušanu reģionālā atbalsta intensitātes maksimālās robežvērtības aprēķināšanā, jo *a priori* tiek uzskatīts, ka VTNP atbilst līgumam un vienlaikus var pretendēt uz līdzfinansējumu no struktūrfondiem⁽⁴⁾. Šāda iekļaušana var atturēt dalībvalstis no VTNP paredzētā valsts atbalsta finansēšanas. Tāpēc aicina Komisiju atteikties no valsts atbalsta vispārējās tautsaimnieciskās nozīmes pakalpojumiem iekļaušanas reģionālā atbalsta intensitātes maksimālās robežvērtības aprēķināšanā;

⁽³⁾ Eiropas Komisijas 2008. gada 6. augusta vispārējā grupu atbrīvojuma Regula Nr. 800/2008.

⁽⁴⁾ Saskaņā ar 2011. gada 20. decembra lēmumu par LESD 106. panta 2. punkta piemērošanu valsts atbalstam attiecībā uz kompensāciju par sabiedriskajiem pakalpojumiem dažiem uzņēmumiem, kuriem uzticēts sniegt VTNP.

⁽¹⁾ COM (2012) 209 final

⁽²⁾ Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. panta 3. punkta a) un c) apakšpunkts.

Valsts reģionālais atbalsts kohēzijas, izaugsmes un nodarbinātības veicināšanai

10. uzskata, ka mērķtiecīgāks valsts atbalsts jāorientē uz šādiem četriem konkrētiem mērķiem:

- sekmēt atšķirību mazināšanu starp dažādiem reģioniem;
- kompensēt tirgus nepilnības, neradot konkurences traucējumus;
- veicināt uzņēmumu konkurētspēju reģionos;
- atbalstīt investīcijas ekonomikas un finanšu krīzes skartajos reģionos.

11. konstatē, ka valsts reģionālais atbalsts, kas paredzēts nelabvēlīgiem un izolētiem reģioniem, sekmē **harmonisku un līdzsvarotu attīstību Eiropas Savienības reģionos**, nepārkāpjot konkurences noteikumus;

12. uzskata, ka valsts reģionālais atbalsts ir svarīgs instruments **ekonomiskās, sociālās un teritoriālās kohēzijas** mērķu īstenošanai. Tas veicina problēmu skarto reģionu ekonomisko attīstību, dodot iespēju publiskajām pārvaldes iestādēm atbalstīt šajos reģionos esošos uzņēmumus, un tādējādi palīdz līdzsvarot labklājības un investīciju sadalījumu starp dažādiem Eiropas reģioniem;

13. aicina Eiropas Komisiju valsts atbalsta modernizācijas procesu saistīt ar plašāku Eiropas **izaugsmes, kohēzijas un nodarbinātības** stratēģiju;

14. šajā sakarā vēlas arī uzsvērt, ka Eiropas Savienības reģioni bieži konkurē ar trešām valstīm par ārvalstu tiešajiem ieguldījumiem (ĀTI), un tāpēc uzskata, ka, pārskatot valsts reģionālā atbalsta pamatnostādnes, jāatzīst ĀTI sekmēšanas pozitīvā ietekme uz ES ekonomiku un attiecīgi jāņem vērā starptautiskā konkurence par ieguldījumiem;

15. uzsver, ka ir svarīgi valsts reģionālā atbalsta pamatnostādņu reformu saskaņot ar **stratēģijas “Eiropa 2020”** mērķiem. Reģionu komiteja šajā sakarībā ņem vērā uzņēmumu konkurētspējai piešķirto nozīmi vienotā stratēģiskā satvara tematiskajos mērķos un uzskata, ka būtu pretrunīgi, no vienas puses, samazināt publiskā finansējuma apjomu uzņēmumiem un, no otras puses, — mudināt vietējās un reģionālās pašvaldības atbalstīt šo uzņēmumu attīstības projektus struktūrfondu izmantošanas ietvaros;

16. tāpēc Komiteja aicina **labāk koordinēt valsts atbalsta noteikumus ar citām Eiropas politikas jomām**, īpaši ar kohēzijas politiku, bet arī ar rūpniecības, pētniecības un inovācijas, kā arī ar iekšējā tirgus politiku. Reģionu komiteja atgādina, ka saskaņā ar līgumu, veidojot iekšējo tirgu un ieviešot noteikumus par valsts atbalstu, ir jāņem vērā kohēzijas mērķi visā ES teritorijā un jāveicina to īstenošana ⁽⁵⁾;

17. uzskata, ka dažas jomas, piemēram, **sociālā un solidārā ekonomika**, kuras veicina ekonomisko darbību un sociālo saikni mazāk attīstītos reģionos, būtu jāskata diferencēti, neatkarīgi no reģionu problēmām un tām vajadzētu paredzēt īpašu regulējumu, kas būtu saistīts ar Sociālās inovācijas ceļvedi, ko paredzējusi ierosināt Eiropas Komisija;

Vietējo un reģionālo pašvaldību loma valsts reģionālā atbalsta jomā

18. norāda, ka Eiropas Komisijai Līgumos noteikta ekskluzīva kompetence valsts atbalsta saderības noteikumu izstrādes jomā, savukārt valsts reģionālais atbalsts, kā liecina tā nosaukums, ir **instrumentu kopums, kas paredzēts reģionu attīstībai**. Reģionu komiteja pauž nožēlu, ka Eiropas Komisija nav ar to apspriedusies laikā, kad dalībvalstīm tika nodoti pirmie projekti, un uzskata, ka tās viedoklis par jautājumiem, kas tik spēcīgi ietekmē teritorijas, ir ļoti svarīgs. Reģionu komiteja aicina Komisiju turpmāko pamatnostādņu izstrādē ņemt vērā šajā atzinumā ietvertos ieteikumus un paustās bažas.

19. atgādina, ka lielākā daļa to reģionālo un vietējo pašvaldību, kurām ir kompetence ekonomikas attīstības jomā, īstenojot ekonomikas politikas pasākumus un sniedzot atbalstu uzņēmumiem, spēj novērtēt Eiropas līmenī pieņemto lēmumu ietekmi, jo tās pārzina vietējo ekonomikas struktūru un tām ir cieša saikne ar ekonomikas un sociālās jomas dalībniekiem. Tā kā vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir ierobežotas iespējas apstrīdēt Eiropas Komisijas pieņemtos lēmumus valsts atbalsta jomā, Reģionu komiteja uzskata, ka tās jau no paša sākuma būtu jāiesaista valsts reģionālā atbalsta noteikumu izstrādes procesā;

20. atzinīgi vērtē vispārējo apspriešanu, ko Eiropas Komisijas sāka 2013. gada 14. janvārī, lai sagatavotu jauno pamatnostādņu 2014. - 2020. gadam pārskatīšanu. Šī vispārējā apspriešana ļautu vietējām un reģionālajām pašvaldībām iesaistīties, lai palielinātu valsts atbalsta noteikumu atbilstību ES teritoriju un reģionu vajadzībām un noteikumi kļūtu pārredzamāki; tādējādi uzlabotos tiesiskā noteiktība ieguldījumu veicējiem un finansējuma saņēmējiem atbilstoši daudzlīmeņu pārvaldības principam;

21. uzskata, ka ir jāpanāk līdzsvars starp iekšējā tirgus darbībai nepieciešamajiem Eiropas konkurences noteikumiem un vietējā un reģionālajā līmenī īstenotā atbalsta reālo ietekmi uz iekšējo tirgu;

⁽⁵⁾ Līguma par Eiropas Savienības darbību 175. pants.

22. vērs Eiropas Komisijas uzmanību arī uz to, ka daudzas vietējās un reģionālās pašvaldības krīzes laikā ir ieviešušas ekonomikas atveseļošanas plānus vai izstrādājušas atbalsta instrumentus, kuri ekonomikas efektivitātes nodrošināšanas nolūkā būs jākoordinē ar Eiropas Komisijas atļauto valsts atbalstu, īpaši ar valsts reģionālo atbalstu, lai tas būtu efektīvs;

23. aicina valsts reģionālā atbalsta pamatnostādnes īstenot piemērotā līmenī un uzskata, ka darbībai valsts līmenī jābūt balstītai uz teritoriālo partnerību, lai visas reģionālās un vietējās pārvaldes iestādes būtu iesaistītas zonējuma izstrādē un pielāgošanā;

Noteikumi par valsts reģionālā atbalsta zonējumu

24. uzskata, ka valsts reģionālais atbalsts ir instruments, kas valstīm jāizmanto, lai apkarotu krīzes ilgtermiņa sekas un atbalstītu problēmu skarto reģionu ekonomikas dinamiku, un tāpēc kategoriski neatbalsta publiskā sektora finansējuma samazināšanu uzņēmumiem pašreizējo valsts reģionālā atbalsta pamatnostādņu ietvaros, jo tie aktīvi veicina ekonomikas attīstību un darba vietu radīšanu reģionos;

25. aicina Eiropas Komisiju ņemt vērā krīzes sekas un paaugstināt, no vienas puses, **atbalsta likmju maksimālos apmērus** un, no otras puses, palielināt **iedzīvotāju skaita procentuālo daļu, uz kuriem attiecas** šāda veida atbalsts, atbilstoši aplēsēm, kuras Komisija darīja zināmas valsts reģionālā atbalsta pamatnostādņēs 2007.–2013. gadam (45,5 % ES 27 dalībvalstīs; sk. 15. zemspītras piezīmi dokumentā 2006/C 54/08);

26. pauž atbalstu valsts reģionālā atbalsta **līdzsvarota zonējuma** saglabāšanai 2014.–2020. gada periodā, lai novērstu pārāk lielas atšķirības starp Eiropas Savienības reģioniem, un īpaši starp reģioniem, uz kuriem attiecas 107. panta 3. punkta a) apakšpunkts un 107. panta 3. punkta c) apakšpunkts, un izvairītos no uzņēmumu pārvietošanas Eiropas Savienības robežās;

27. aicina Eiropas Komisiju paredzēt pārejas mehānismu, izveidojot **drošības tīklu**, lai tie reģioni, kas šāda veida atbalstu varēja izmantot iepriekšējā periodā un kuri vairs neatbilst jauno pamatnostādņu kritērijiem, pārāk strauji nenonāktu ārpus zonējuma;

norāda, ka Eiropas Komisijai pamatnostādņēs par valsts reģionālo atbalstu būtu jāiekļauj īpaši noteikumi tām Eiropas Savienības dalībvalstīm, kuras smagi skārusi ekonomikas un finanšu krīze un kuras saņem palīdzību no Eiropas finanšu stabilizācijas mehānisma, lai nodrošinātu visu Eiropas Savienības ekonomikas politikas nostādņu konsekvenci;

28. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas priekšlikumu par to apgabalu, kas atrodas līdzās reģioniem, uz kuriem attiecas 107. panta 3. punkta a) apakšpunkts, iekļaušanu to apgabalu vidū, uz kuriem attiecas 107. panta 3. punkta c) apakšpunkts;

29. konstatē, ka valsts reģionālā atbalsta zonējums ir saistīts ar kohēzijas politikas jomā pastāvošo šķirumu starp konverģences reģioniem (IKP < par 75 %) un konkurētspējas reģioniem (IKP > par 75 %). Ņemot vērā Eiropas Komisijas jaunus priekšlikumus kohēzijas politikas jomā un īpaši priekšlikumu izveidot jaunu **pārejas reģionu** kategoriju, kurā IKP būtu no 75 % līdz 90 %, Reģionu komiteja aicina valsts reģionālā atbalsta reformu saskaņot ar šīs jaunās kategorijas izveidi un ierosina vienkāršotu sistēmu, kurā uz visiem pārejas reģioniem attiektos 107. panta 3. punkta c) apakšpunkts. Reģionu komiteja pauž nožēlu, ka projektā, kuru Eiropas Komisija publicēja 2013. gada 14. janvārī, tikai pārejas reģioni, uz kuriem attiecas 107. panta 3. punkta a) apakšpunkts, tiek uzskatīti par iepriekš noteiktām zonām, uz kurām attiecas 107. panta 3. punkta c) apakšpunkts. Tādēļ mudina Komisiju labot projektu tā, lai nodrošinātu, ka tas ir saskaņā ar Struktūrfondu pamatregulas projektu un novērstu jebkādu nevienlīdzīgu attieksmi starp reģioniem, kas ir vienā kategorijā un sastopas ar līdzīgām ekonomiskām grūtībām;

30. vērs Eiropas Komisijas uzmanību uz **tālāko reģionu** īpašo stāvokli, kas atzīts 107. panta 3. punkta a) apakšpunktā, un uzsver, ka ir vajadzīga elastīgāka un to iezīmēm piemērotāka pieeja. Reģionu komiteja uzskata, ka šiem reģioniem, kas ir attālināti no Eiropas Savienības iekšējā tirgus un atrodas tuvu citiem tirgiem, arī turpmāk vajadzētu piešķirt uzņēmumu darbības atbalstu, kas nesamazinās un nav īslaicīgs, un būt tiesīgiem saņemt tāda paša līmeņa atbalstu, kāds tiem parasti ir ticis piešķirts. Attiecībā uz atbalstu ieguldījumiem Komiteja uzskata, ka tālākajiem reģioniem paredzētais papildu atbalsts jāsauglabā bez izmaiņām, jo šo reģionu situācija, kas ir atbalsta pamatā, ir strukturāla un nepārejoša;

31. kohēzijas politikas noteikumu un valsts reģionālā atbalsta pamatnostādņu lielākas likumsakarības labad ierosina Komisijai apsvērt arī tādu reģionu saraksta izstrādi, uz ko attiektos īpaši noteikumi, kuri būtu iekļauti saskaņotajā daudzgadu finanšu shēmā;

32. nav pārliecināta par Eiropas Komisijas izvēlēto **rādītāju piemērotību** valsts reģionālā atbalsta zonējuma izstrādei (IKP un bezdarba līmenis) un ierosina meklēt citas metodes šā atbalsta atļaušanai un kontrolei. Šajā pārdomu procesā būtu pilnībā jāiesaista vietējās un reģionālās pašvaldības. Reģionu komiteja jau ir devusi ierosmes atzinumā "IKP un ne tikai: progressa novērtējums";

33. iesaka, lai Eiropas Komisija zonējuma izstrādes kritērijos ņemtu vērā atsevišķu reģionu **nelabvēlīgos dabas, ģeogrāfiskos un demogrāfiskos apstākļus**:

- lauku apgabali;
- reģioni, kuros notiek rūpniecības pārmaiņas;
- reģioni, kurus skar smagi un pastāvīgi nelabvēlīgi dabas vai demogrāfiskie apstākļi, proti,
  - reģioni ar nelielu vai ļoti nelielu iedzīvotāju blīvumu, kā norādīts grozītā priekšlikuma par regulu, ar ko paredz kopīgus noteikumus fondiem, uz kuriem attiecas vienotais stratēģiskais satvars, 111. panta 4. punktā;
- salu reģioni;
- pārrobežu reģioni;
- kalnu reģioni;
- reģioni, kuros vērojama jaunu un gados vecāku iedzīvotāju un ekonomiski aktīvu un neaktīvu iedzīvotāju demogrāfiskā nelīdzsvarotība, kuras iemesls ir jauniešu emigrācija un iedzīvotāju vispārēja novecošanās, kas ierobežo attiecīgo reģionu attīstības iespējas;

34. norāda, ka valsts reģionālā atbalsta zonēšanas nosacījumi attiecībā uz apgabalu minimālo lielumu un nepārtrauktību nav piemēroti lauku apgabaliem. Tiem netiek piemēroti īpašie pasākumi, kas paredzēti mazapdzīvotiem apgabaliem, taču tie neatbilst arī tiesību aktos noteiktajiem apdzīvotības līmeņa kritērijiem. Reģionu komiteja aicina atvieglot šos nosacījumus, lai ņemtu vērā Eiropas Savienības lauku teritoriju īpašās iezīmes, vai nu nosakot atbilstošākus apdzīvotības līmeņa kritērijus, vai alternatīvi piemērojot šos abus kritērijus;

35. vēlas iet vēl tālāk un aicina šos valsts reģionālā atbalsta kritērijus no jauna apspriest un panākt, lai tiktu izmantota reģionālam skatījumam piemērotāka metode, kas ļautu precīzāk ņemt vērā teritoriālo specifiku;

Ieteikumi jauno valsts reģionālā atbalsta pamatnostādņu izstrādei krīzes apstākļos

36. ņemot vērā iepriekšminētās piebildes un ekonomikas un sociālās krīzes apstākļus, Komiteja uzskata, ka valsts reģionālais atbalsts ir instruments, kas, pateicoties tā pozitīvajai ietekmei uz darba vietu radīšanu un ekonomikas darbību, ir nepieciešams

vairāk nekā jebkad agrāk; Komiteja atzinīgi vērtē Komisijas nodomu perioda vidū, t. i. 2016. gadā, pārskatīt visas reģionu kartes;

37. konstatē, ka Līguma 107. panta 3. punkta a) apakšpunkta pašreizējā redakcijā ir minēti reģioni, "kur valda liels bezdarbs". Reģionu komiteja ierosina, nosakot apgabalus, uz kuriem attiecas šis pants, papildus IKP kritērijam ņemt vērā arī bezdarba līmeņa kritēriju, jo daudzās dalībvalstīs pasliktinās stāvoklis nodarbinātības jomā;

38. uzskata, ka to apgabalu sadalījums, uz kuriem attiecas c) apakšpunkts, ir jāveic, par atsauci izmantojot Eiropas vidējo līmeni saistībā ar IKP un bezdarba līmeņa salīdzināšanas kritēriju aprēķināšanu. Tas dod iespēju labāk atspoguļot dalībvalstu attīstības atšķirības un pievērsties problemātiskākajiem reģioniem valstīs, kurās ir augsts bezdarba līmenis un mazāks IKP;

39. uzskata, ka jaunie ierobežojumi, kas noteikti **lielajiem uzņēmumiem Kopienas izpratnē** zonās, uz kurām attiecas 107. panta 3. punkta c) apakšpunkts, ir nepamatoti, jo īpaši ekonomikas krīzes laikā. Reģionu komiteja uzsver, ka šajā kategorijā ietilpst ne tikai lielie uzņēmumi ar starptautisku kapitālu un pasaules tirgiem, bet arī liels skaits vietējo un ģimenes uzņēmumu, kuru vajadzības pēc darbaspēka tiem liek pārkāpt noteikto 250 darbinieku skaitu. To skaitā ir arī mazi vietējas nozīmes uzņēmumi, kuri, izmantojot Eiropas konsolidācijas noteikumus⁽⁶⁾, var nonākt lielo uzņēmumu kategorijā. Atceļot jebkuru iespēju atbalstīt šos uzņēmumus zonās, uz kurām attiecas 107. panta 3. punkta c) apakšpunkts, Eiropas Komisija rada draudus nodarbinātībai un ekonomikas darbībai vissmagākajā stāvoklī esošajos reģionos, kuriem ir grūti savā reģionā noturēt šāda veida uzņēmumus;

40. turklāt aicina ņemt vērā, ka atbalsta aizliegums lielajiem uzņēmumiem var radīt reģionos **uzņēmumu pārvietošanas** (gan Eiropas Savienības robežās, gan ārpus tām) **risku**. Ja atbalsta līmenis un likmes samazināsies, šie uzņēmumi var nolemt pārvietot uzņēmumu no reģioniem, uz kuriem attiecas 107. panta 3. punkta c) apakšpunkts, uz reģioniem, uz kuriem attiecas 107. panta 3. punkta a) apakšpunkts, vai uz valstīm, kas nav Eiropas Savienības dalībvalstis;

41. atzinīgi vērtē drošības klauzulu, ko Eiropas Komisija ierosināja 2013. gada 14. janvāra projektā un kurā ir paredzēta prasība lielajiem uzņēmumiem saglabāt ieguldījumus un izveidotās darba vietas teritorijā, kura saņēma atbalstu uz 5 gadiem (vai 3 gadiem MVU gadījumā);

42. iesaka pievienot atbalsta pilnīgas atgūšanas klauzulu, ņemot vērā pašreizējās Struktūrfondu pamatregulas 57. pantu. Minēto atgūšanu varētu piemērot piecu gadu laikā pēc atbalsta saņemšanas, ja līdzfinansēto pasākumu īstenošanas veids vai

⁽⁶⁾ Eiropas Komisijas 2008. gada 6. augusta vispārējā grupu atbrīvojuma regula Nr. 800/2008, I pielikuma 3. pants.

nosacījumi ir mainīti, ja pasākums sniedz uzņēmumam vai publiskai struktūrai nepamatotas priekšrocības, ja rodas infrastruktūras atsevišķas daļas īpašumtiesību veida maiņas vai arī produktīvās darbības pārtraukšana.

Dalībvalstis un Komisija nodrošina, lai struktūrfondu atbalstu nesaņem uzņēmumi, kam tiek vai ir tikusi piemērota atgūšanas procedūra pēc produktīvās darbības pārvietošanas dalībvalstī vai uz citu dalībvalsti;

43. aicina Eiropas Komisiju ieviest mehānismu, kurš ļautu *ex ante* ņemt vērā negatīvus ārējos faktorus, kādi var būt valsts reģionālajam atbalstam attiecībā uz darba vietu skaita ievērojamu zudumu ES uzņēmumos, ne vien salīdzinošajā novērtējumā, ko Komisija veic saistībā ar paziņošanu un kas attiecas vienīgi uz lieliem ieguldījumu projektiem (2009/C 223/02, 54. lpp.), bet arī Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā;

44. aicina Eiropas Komisiju **paplašināt mazo un vidējo uzņēmumu (MVU) definēšanas pašreizējos kritērijus**, lai valsts reģionālā atbalsta instruments arī turpmāk pozitīvi ietekmētu uzņēmumus, kas būtiski sekmē izaugsmi un darba vietu radīšanu attiecīgajos reģionos, un lai stimulētu tādas Eiropas uzņēmējdarbības veidošanu, kas būtu spēcīga un strukturēta, iesakņojusies reģionos un nebūtu pārvietojama, jo tāda uzņēmējdarbība vislabāk atbilstu konkurētspējas, inovācijas un internacionalizācijas nosacījumiem un tāād stratēģijas “Eiropa 2020” mērķiem;

45. lai veicinātu Savienības MVU attīstību, aicina Komisiju starp MVU un lielo uzņēmumu kategoriju izveidot **jaunu par vidējiem lielāku uzņēmumu kategoriju**, kādu Komisija piekritusi izveidot lauksaimniecības un pārtikas rūpniecības nozarē; šajā kategorijā tiktu ietverti uzņēmumi ar 250 līdz 750 darbiniekiem un kuru apgrozījums nepārsniedz 200 miljonus *euro*. Reģionu komiteja aicina arī sākt pārdomas par tiem **vidēji lieliem uzņēmumiem**, kas sākotnēji bija izaugsmes MVU un kuros strādā no 250 līdz 5 000 darbiniekiem. Tātad Komiteja ierosina šiem jaunajiem par vidējiem lielākajiem un vidēji lieliem uzņēmumiem noteikt piemērotu atbalsta likmi, kas ir lielāka par lielajiem uzņēmumiem noteikto un mazāka par MVU paredzēto;

46. norāda, ka, lai valsts reģionālā atbalsta piešķiršanā ņemtu vērā dominējošo teritorijas aspektu, konsolidācijas noteikumus⁽⁷⁾ nevajadzētu piemērot reģioniem, kuri ir tiesīgi saņemt šāda veida atbalstu; Reģionu komiteja uzskata, ka uzņēmumi būtu jāuzskata par **autonomiem uzņēmumiem**, taču tas neatliecas uz saistītajiem vai partneruzņēmumiem;

47. norāda, ka valsts reģionālā atbalsta apgabaliem ierosinātās atbalsta likmes 2014.–2020. gadam līdzinās MVU atbalsta likmēm, kas pašreiz paredzētas vispārējā grupu atbrīvojuma regulā⁽⁸⁾, bet tas rada risku, ka izzudīs valsts reģionālā atbalsta specifika. Tāpēc Reģionu komiteja aicina saglabāt valsts reģionālā atbalsta pamatnostādnēs paredzētās atbalsta likmes vismaz 2007.–2013. gada līmenī un uzskata, ka ekonomikas krīzes laikā šīs likmes būtu jāpaaugstina;

48. uzskata, ka būtu jāparedz paaugstināta likme, lai veicinātu atbalstu investīcijām un nodarbinātībai jaunajā pārejas reģionu kategorijā, ņemot vērā to smago ekonomisko stāvokli;

49. norāda, ka valsts reģionālā atbalsta apgabalos esošie uzņēmumi atbalstu reģionu ekonomiskās dinamikas veicināšanai var saņemt tikai par to iegūto investīciju daļu vai par to izveidoto darba vietu daļu, kas atbilst uzņēmuma aktivitātes pieaugumam. Reģionu komiteja ierosina, lai krīzes laikā biežāk veikto **darbības atjaunošanu un ražošanas līdzekļa modernizāciju** vajadzētu noteikt par tiesīgu uz atbalstu saskaņā ar valsts reģionālā atbalsta pamatnostādņēm;

50. iebilst pret stingrākiem noteikumiem, lai pierādītu investīciju projektiem piešķirtā valsts reģionālā atbalsta stimulējošo nozīmi neatkarīgi no projektu vērienīguma vai tos īstenojošā uzņēmuma lieluma. Reģionu komiteja uzsver, ka valsts reģionālā atbalsta noteikumos **atbalsta stimulējošā nozīme** ir saistīta ar smago stāvokli atbalstāmajos reģionos, kuros bez minētā atbalsta ieguldījumi netiktu veikti;

51. atbalsta Komisijas priekšlikumu noteikt, ka kuģubūves nozares uzņēmumi ir tiesīgi saņemt atbalstu, jo to stāvoklis vairs nevar būt par iemeslu izslēgšanai, kā tika nolemts pārprodukcijas krīzes laikā. Reģionu komiteja gluži pretēji nepiekrīt Komisijas priekšlikumam piešķirt reģionālo atbalstu tērauda un sintētisko šķiedru rūpniecības nozares uzņēmumiem, jo tas ir pretrunā iekšējam tirgum. Reģiona komiteja uzsver faktu, ka minēto uzņēmumu stāvoklis vairs nevar būt par iemeslu izslēgšanai, kā tika nolemts pārprodukcijas krīzes laikā;

52. iesaka ieviest **elastīgāku mehānismu, kas būtu spējīgs ātri pielāgoties ekonomikas pārmaiņām**, nevis reizi septiņos gados veikt pārskatīšanu, kā tas notiek tagad, jo šāda vienkārša pārskatīšana nedod iespēju pienācīgi reaģēt uz neparedzētu krīzi, kurai var būt smagas sekas attiecīgā reģiona ekonomikā. Reģionu komiteja ierosina, piemēram, **reģiona līmenī izveidot iedzīvotāju rezervi**, ko pēc saskaņošanas ar vietējām pašvaldībām varētu pārdalīt ekonomikas pārmaiņu apstākļos;

⁽⁷⁾ Eiropas Komisijas 2008. gada 6. augusta vispārējā grupu atbrīvojuma regula Nr. 800/2008, I pielikums.

⁽⁸⁾ Eiropas Komisijas 2008. gada 6. augusta vispārējā grupu atbrīvojuma regula Nr. 800/2008, 15. pants.

53. ierosina šajā posmā veikt vispārēju valsts reģionālā atbalsta instrumenta izvērtēšanu Eiropas līmenī, lai pārbaudītu, vai neveidojas privilēģēts stāvoklis un vai nenotiek uzņēmumu pārvietošana Eiropas Savienības robežās. Ja tas tiktu konstatēts, būtu jāparedz administratīvas sankcijas, piemēram, atbalsta atmaksāšana.

Briselē, 2013. gada 1. februārī

*Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Reģionu komitejas atzinums “ES tālākie reģioni stratēģijas “Eiropa 2020” aspektā”

(2013/C 62/13)

REĢIONU KOMITEJA

- atzinīgi vērtē Komisijas plānus strādāt partnerībā ar tālākajiem reģioniem (TR), uz tiem pilnībā attiecinot stratēģiju “Eiropa 2020” — Eiropas gudras, ilgtspējīgas un integrējošas izaugsmes stratēģiju un vienlaikus ņemot vērā šo reģionu specifiskās iezīmes un grūtības;
- uzsver, ka atbilstīgi subsidiaritātes un daudzlīmeņu pārvaldības principiem TR reģionālās pārvaldes iestādes vajadzētu vairāk iesaistīt ES programmu un politikas izstrādē un īstenošanā, lai nodrošinātu, ka tālāko reģionu specifiskās vajadzības tiek ņemtas vērā visos lēmumu pieņemšanas procesa līmeņos;
- izvirza nodarbinātību par vienu no nozīmīgākajām prioritātēm un par elementu, kas jāiekļauj visos turpmākajos svarīgajos pasākumos, lai stratēģija “Eiropa 2020” tiktu sekmīgi īstenota tālākajos reģionos, un tādēļ aicina ES ar praktiskiem pasākumiem konkretizēt jauno sociālo virzienu, kas noteikts 2012. gada paziņojumā,
- uzsver, ka visi pasākumi, kas vērsti uz tālāko reģionu gudru, ilgtspējīgu un integrējošu izaugsmi, jāīsteno partnerībā un ka dalībvalstīm un reģionālajām pārvaldes iestādēm cieši jāsadarbojas, lai pēc iespējas labāk izmantotu TR izaugsmes potenciālu;
- uzsver, ka īpašo ģeogrāfisko apstākļu dēļ reģionālā sadarbība tālākajiem reģioniem ir ļoti svarīga, un mudina uzlabot kohēzijas politikas līdzekļu sinerģiju ar Eiropas Attīstības fondu, kā arī attiecībā uz TR pārrobežu sadarbību ar kaimiņvalstīm aicina atcelt nosacījumu par jūras robežu 150 km attālumā.

Ziņotājs	Malcolm MIFSUD kgs (MT/PPE), Pietá pilsētas mērs
Atsauces dokuments	Komisijas paziņojums “Eiropas Savienības tālākie reģioni — ceļā uz partnerību gudrai, ilgtspējīgai un integrējošai izaugsmei” COM(2012) 287 final

Reģionu komitejas atzinums – “ES tālākie reģioni stratēģijas “Eiropa 2020” aspektā”

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

Ievads

1. atzinīgi vērtē Komisijas plānus strādāt partnerībā ar tālākajiem reģioniem ⁽¹⁾ (TR), uz tiem pilnībā attiecinot stratēģiju “Eiropa 2020” — Eiropas gudras, ilgtspējīgas un integrējošas izaugsmes stratēģiju un vienlaikus ņemot vērā šo reģionu specifiskās iezīmes un grūtības, kā to uzsvērusi Padome ⁽²⁾, taču norāda, ka jābūt procedūrām, kas nodrošinātu TR iesaisti stratēģijā, jo pretējā gadījumā tālākie reģioni nespēs to īstenot;

2. atzīst nepieciešamību panākt līdzsvaru starp tiem pasākumiem, kuru mērķis ir kompensēt specifiskās un pastāvīgās tālāko reģionu grūtības, un tiem pasākumiem, kuri veicina minēto reģionu priekšrocības un iespējas;

3. vērš uzmanību uz vajadzību pieņemt papildu **konkrētus** pasākumus, kas ietvertu nosacījumus pamatlīgumu un kopējo politiku jomu piemērošanai tālākajos reģionos, kā tas noteikts LESD 349. pantā;

4. atbalsta Komisijas iniciatīvu īstenot politikas pasākumus, kas palīdzētu TR kļūt pašpalāvīgākiem, izveidot spēcīgāku ekonomiku un palielināt spēju **radīt ilgtspējīgas darba vietas**, izmantojot unikālos resursus, kas tiem pieder, un pievienoto vērtību, ko tie dod ES; taču Eiropas Komisijas sniegtajam atbalstam jābūt praksē izmantojamiem un daudzveidīgiem pasākumiem, kuru īstenošanā varētu pilnībā izmantot LESD 349. pantā paredzētās iespējas, piemēram, ieviešot *ad hoc* instrumentus;

5. ņemot vērā iepriekš minēto, atbalsta Komisijas vēlmi nodrošināt, ka dažādie Komisijas dienesti tiek iesaistīti stratēģijas “Eiropa 2020” īstenošanā tālākajos reģionos un cieši sadarbojas ar tālāko reģionu priekšsēdētāju konferenci un ekspertu grupām, kas izveidotas saistībā ar tālākajiem reģioniem, kā arī ar šim tematam veltīto starpdienestu grupu, lai tiktu izmantota īpaša pieeja, izstrādājot *ad hoc* stratēģijas, **tostarp ilgtspējīgas nodarbinātības iespēju attīstīšanai** tālākajos reģionos;

6. saistībā ar iepriekš minēto Reģionu komiteja ierosina par prioritāti noteikt **izglītību, apmācību un nodarbinātību**, jo vietējā līmeņa cilvēkresursi un zinātība ir nozīmīgākie faktori, kas potenciāli varētu veicināt izaugsmi tālākajos reģionos;

7. atbalsta Komisijas politikas pieeju izklāstīt tālāko reģionu piedāvātās ģeogrāfiskās un potenciālās iespējas un oficiāli atzīt, ka no tām ieguvēja ir visa Eiropas Savienība;

8. īpaši uzsver, ka ir svarīgi, lai TR izmantotu kā aktīvus robežreģionus sadarbībai un kā “ES vēstniekus”, kas spēj izvērst ES sociālekonomiskās un kultūras ietekmes sfēru un sekmēt plašāku tirdzniecību un zināšanu apmaiņu ar TR kaimiņreģioniem un trešām valstīm, ar kurām TR ir ciešas vēsturiskās un kultūras saiknes;

9. lielā mērā atbalsta Komisijas viedokli par ES ieguvumiem no tālāko reģionu ciešām attiecībām ar aizjūras zemēm un trešām valstīm, piemēram, galvenajām jaunietekmes valstīm (piemēram, Brazīliju un Dienvidāfriku);

LĪDZŠINĒJĀ EIROPAS TĀLĀKO REĢIONU STRATĒĢIJA

10. piekrīt apgalvojumam un norāda: ja neņem vērā tālāko reģionu kopīgo iezīmi — grūtības ģeogrāfisko un ekonomikas faktoru dēļ (nošķirtība, atrašanās uz salas, maza teritorija u.c.), tie ir ļoti **atsšķirīgi** gan iespēju, gan risināmo problēmu ziņā ⁽³⁾;

11. nekādā gadījumā neatbalsta pieeju, kas ieviestu plurālisma prasību, jo tādējādi varētu tikt izkropļota visa partnerības ideja un kavēts dialogs, kas nepieciešams vienprātības panākšanai programmu īstenošanas dažādajos posmos;

12. atbalsta Komisijas vēlmi rast kopsaucēju stratēģijas “Eiropa 2020” īstenošanai tālākajos reģionos kopumā un vienlaikus ņemt vērā katra tālākā reģiona specifiskās iespējas un grūtības;

⁽¹⁾ Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 349. un 355. pants, kas grozīti ar Eiropas Padomes 2010. gada 29. oktobra lēmumu.

⁽²⁾ Ārlietu padomes 3023. sanāksme 2010. gada 14. jūnijā.

⁽³⁾ Pētījums “Growth Factors in the OR” (“Izaugsmes faktori tālākajos reģionos”), ko Komisija 2009. gadā uzdeva veikt *Ismeri Europa* sadarbībā ar *ITD-EU*, iesniegts 2011. gada martā.

13. atzinīgi vērtē Komisijas ieceri pieņemt atjauninātu ES stratēģiju tālākajiem reģioniem, kuras pamatā būtu lielāka produkcijas dažādošana un specializācija, kas ir galvenie faktori tradicionālo nozaru (piemēram, lauksaimniecības) stiprināšanai un jaunu nozaru attīstīšanai, balstoties uz tālāko reģionu unikālajām un specifiskajām priekšrocībām;

14. atzīst un uzsver pašu TR īstenotos pasākumus ekonomikas modernizēšanai un dažādošanai, kā arī uzsver reģionu pilnvaras noteikt attīstības mērķus un stratēģijas;

15. piekrīt Komisijas viedoklim, ka ar TR saistītos pasākumus ir īpaši svarīgi izvēlēties tradicionālajā ietvarā, kas ietver šādas trīs **ierastās darbības prioritātes** (*): pieejamības uzlabošana, konkurētspējas uzlabošana un reģionālās integrācijas kaimiņu reģionos veicināšana;

16. izsaka nožēlu, ka prioritāšu definēšanu nepapildina konkrēti un pielāgoti pasākumi, sevišķi saistībā ar pieejamību, kas ir galvenais jautājums TR attīstības stratēģijā un būtisks aspekts to iekļaušanai vienotajā tirgū;

17. atzinīgi vērtē **arī** Komisijas nostāju, ka priekšlikumiem attiecībā uz TR turpmāko izaugsmi būtu labvēlīgi jāietekmē **atjauninātās stratēģijas visas piecas galvenās prioritātes** (pieejamības uzlabošana, konkurētspējas uzlabošana, reģionālās integrācijas stiprināšana, sociālās dimensijas pastiprināšana un klimata pārmaiņu politikas ņemšana vērā citās politikas jomās);

18. cer, ka jaunajai sociālajai dimensijai, kas ir transversāla, tiks piešķirti papildu finanšu līdzekļi un vajadzīgie instrumenti, lai TR radītu ilgtspējīgas darba vietas;

19. norāda: šajā kontekstā un it sevišķi konkurētspējas un reģionālās integrācijas veicināšanas nolūkā Komisijai vajadzētu rosināt arī tādus specifiskus vietējā līmeņa pasākumus, kas **tālākajos reģionos palielinātu Eiropas integrāciju** un sekmētu to dalību turpmākajās ES stratēģijās;

20. uzsver, ka atbilstīgi subsidiaritātes un daudzlīmeņu pārvaldības principiem TR reģionālās pārvaldes iestādes vajadzētu vairāk iesaistīt ES programmu un politikas izstrādē un īstenošanā, lai nodrošinātu, ka tālāko reģionu specifiskās vajadzības tiek ņemtas vērā visos lēmumu pieņemšanas procesa līmeņos;

21. uzsver, ka īpašo ģeogrāfisko apstākļu dēļ reģionālā sadarbība tālākajiem reģioniem ir ļoti svarīga, un mudina uzlabot kohēzijas politikas līdzekļu sinerģiju ar Eiropas Attīstības fondu,

kā arī attiecībā uz TR pārrobežu sadarbību ar kaimiņvalstīm aicina atcelt nosacījumu par jūras robežu 150 km attālumā;

22. atbalsta iniciatīvas ES un tālāko reģionu kopīgu zīmolu un logotipu radīšanai; tas veicinātu tālāko reģionu atpazīstamību Eiropas Savienības sociālekonomiskajā un kultūras jomā un palīdzētu tiem veidot dziļāku integrāciju gan ar tuvākajiem kaimiņiem, gan arī vienotajā tirgū (zem ES karoga);

ES ATJAUNINĀTĀS STRATĒĢIJAS PAMATPRINCIPI

23. pozitīvi vērtē to, ka attiecībā uz tālākajiem reģioniem Komisija atzīst par svarīgu stratēģijas "Eiropa 2020" kontekstā atbalstīt atjaunināta un pielāgota politikas satvara izstrādi;

24. tomēr ir norūpējusies, ka vairāki pasākumi, kas jāveic saistībā ar daļu no galvenajām prioritātēm (piemēram, transports un jaunu tehnoloģiju ieviešana nolūkā uzlabot pieejamību), tālākajiem reģioniem būs pārāk dārgi un tāpēc to sekmīgai īstenošanai būs vajadzīgs **augstāka līmeņa atbalsts vai publiskā un privātā sektora partnerības**, lai augstās izmaksas neatspoguļotos iedzīvotājiem piedāvāto pakalpojumu cenā;

25. atbalsta esošo reģionālo lidostu attīstību un optimizāciju ar publisko vai privāto partnerību palīdzību, jo tās ir viens no galvenajiem Eiropas Savienības tālāko reģionu ekonomiskās un sociālās attīstības instrumentiem;

26. neraugoties uz minēto, piekrīt viedoklim, ka ar ES iestāžu, publiskā un privātā sektora dalībnieku un ieinteresēto personu atbalstu būtu iespējams modernizēt un dažādot saimniecisko darbību, kā arī veikt ieguldījumus un ieviest jauninājumus nozarēs ar augstu izaugsmes potenciālu un tādējādi palielināt TR iespējas;

27. norāda, ka ļoti svarīgi būtu **modernizēt tālāko reģionu zvejas floti un jūrniecības infrastruktūru**, un mudina Komisiju šos pasākumus īpaši atbalstīt, jo tālākajos reģionos jūrniecības un zvejniecības resursi piedāvā vienas no plašākajām iespējām gan saistībā ar produkcijas dažādošanu un TR integrāciju vienotajā tirgū, gan ir faktori, kas veicina izaugsmi un konkurētspējīgu tirdzniecību ar kaimiņvalstīm;

28. saistībā ar atjaunināto stratēģiju "Eiropa 2020" TR izaugsmei iesaka Komisijai stimulēt tādu programmu īstenošanu un tādas partnerības starp ES dalībvalstīm un tālākajiem reģioniem, kurās, pirmkārt, būtu iesaistīti attiecīgajās jomās aktīvie privātā sektora dalībnieki, ar kurām, otrkārt, tiktu īstenoti **pasākumi, kas ļautu vienlaicīgi sasniegt vairāku ES atjauninātās stratēģijas prioritāšu mērķus**, un kuras, treškārt, mudinātu tālākos reģionus iesaistīties turpmākajās ES stratēģijās;

(*) COM(2004) 343 final, 26.5.2004., un COM(2004) 543 final, 6.8.2004.

29. ņemot vērā iepriekš minēto, it īpaši atbalsta nosacījumu radīšanu ātrdarbīga interneta attīstībai un jauno telekomunikācijas tehnoloģiju ieviešanu tālākajos reģionos — tas, citstarp, uzlabotu pieejamību, modernizētu tūrisma nozari, veicinātu saimniecisko darbību, stiprinātu sociālo dimensiju, stiprinātu konkurētspēju un uzlabotu TR sakarus ar kontinentu;

PRIEKŠLIKUMI TURPMĀKAJAM DARBAM

Darbs ES mērogā

30. piekrīt Komisijas nostājai, ka kohēzijas politika ir galvenais ES instruments stratēģijas “Eiropa 2020” mērķu sasniegšanai — **tās ietvaros pieejams visvairāk ES ieguldījumu fondu darba vietu izveidei** un izaugsmes veicināšanai, proti, pastāvīgi instrumenti, kas samazinās atšķirības starp tālākajiem reģioniem un pārējo ES, sekmējot TR tuvināšanu Eiropas Savienībai;

31. uzskata: svarīgi ir **nodrošināt, lai būtu pieejams nozīmīga apmēra finansējums, ar kuru uzlabot MVU sektora spēju radīt un saglabāt ilgtspējīgas darba vietas**, atbalstīt inovāciju tās plašākajā nozīmē, veicināt tālāko reģionu ekonomikas modernizēšanu un dažādošanu un savu resursu pielietojšanu, ņemot par pamatu katra reģiona stratēģiskās iespējas, kā arī atbalstīt pielāgošanos klimata pārmaiņām un ilgtspējīgu energoapgādi;

32. uzsver un atbalsta Komisijas ierosinājumu piedāvāt tālākajiem reģioniem īpašus nosacījumus — līdzfinansējuma likmi **85 %** apmērā **neatkarīgi no TR IKP** —, lai palīdzētu tiem pēc iespējas labāk izmantot pieejamos fondus;

33. taču piekrīt Eiropas Parlamenta 2012. gada 18. aprīļa rezolūcijai⁽⁵⁾ un arī iesaka pagarināt minēto fondu īstenošanas periodu tālākajos reģionos, lai panāktu efektīvāku īstenošanu;

34. uzsver, ka visi pasākumi, kas vērsti uz tālāko reģionu gudru, ilgtspējīgu un integrējošu izaugsmi, jāīsteno partnerībā un ka dalībvalstīm un reģionālajām pārvaldes iestādēm cieši jāsadarbojas, lai pēc iespējas labāk izmantotu TR izaugsmes potenciālu;

35. atbalsta Komisijas aicinājumu tālāko reģionu pārstāvjiem pilnībā iesaistīties to partnerības nolīgumu sagatavošanā un pārraudzībā, kurus par nākamo finanšu periodu Komisija slēgs ar katru dalībvalsti;

⁽⁵⁾ Eiropas Parlamenta 2012. gada 18. aprīļa rezolūcija par kohēzijas politikas nozīmi Eiropas Savienības attālākajos reģionos stratēģijas “Eiropa 2020” kontekstā (2011/2195(INI)).

36. tomēr iesaka ES Komisijas Reģionālās politikas ĢD *ex ante* analizē un *ex post* novērtējumos iesaistīt pārstāvjus no citām teritorijām (**ar līdzīgām grūtībām un iezīmēm**), kuri gan palīdzētu konstruktīvi konstatēt un salīdzināt līdzīgus paņēmienus, politikas pasākumus un risinājumus, gan ierosinātu jaunas idejas, pamatojoties uz labas prakses piemēriem citās, līdzīgās teritorijās, kas nav tālākie reģioni;

37. ierosina Eiropā izveidot un paplašināt kontaktu tīklus, kas atbalstītu tālākajiem reģioniem noderīgus augstas kvalitātes pētījumus, lai inovatīva pētniecība varētu uzplaukt un lai varētu palielināt saņēmēju līdzdalību visās tālākajiem reģioniem nozīmīgajās pētniecības jomās: gan profesionālu pētnieku, gan citu pētniecības, tehnoloģijas, izstrādes un inovācijas jomas dalībnieku piesaistīšanā, izglītošanā un saglabāšanā, lai tālākajos reģionos uzlabotu pētniecības vidi un **piedāvātu jaunas ilgtspējīgas nodarbinātības iespējas**;

38. iesaka gan tālākajos reģionos, gan visā Eiropas Savienībā veicināt tādu *ad hoc* centru un laboratoriju izveidi, kuri izplatītu informāciju par tālākajiem reģioniem noderīgiem labas prakses piemēriem, pētniecības rezultātiem un sekmīgas darbības piemēriem; tādējādi varētu radīt jaunus ideju avotus un izvērst labas prakses piemēru apkopošanu, kā arī nozīmīgi paplašināt gan tālāko reģionu divpusējo sadarbību ar dalībvalstīm, gan TR sadarbību ar pārējo ES, tādējādi izveidojot jaunas ilgtspējīgas nodarbinātības iespējas;

39. iesaka tālākajos reģionos īstenot īpašus ES projektus, mobilitātes programmas un kohēzijas pasākumus, kas šajos reģionos palielinātu līdzdalību un atbalstītu vietējā līmeņa darbinieku profesionālo apmācību par to, cik ļoti svarīga ir **iesaistīt** tālāko reģionu pilsoniskās sabiedrības gan publiskā, gan privātā sektora pārstāvjus, jo vienīgi apvienojot to spēkus, būs iespējams sasniegt stratēģijas “Eiropa 2020” mērķus tālāko reģionu ilgtspējīgas un iekļaujošas izaugsmes jomā;

40. iesaka minētās apmācības organizēt tā, lai to rezultāti vienlaikus kļūtu par **nodarbinātības iespējām** tālākajos reģionos un sekmētu informācijas izplatīšanu un informācijas kampaņas par ES atjaunināto stratēģiju tālāko reģionu lietpratīgai partnerībai un attiecīgo programmu īstenošanai;

41. iesaka palielināt sadarbību inovācijas jomā un klasteru sadarbību starp ES valstīm un trešām valstīm, kā arī sekmēt reģionālo sadarbību nolūkā palielināt trešo valstu ieguldījumus un tūristu plūsmu. Šādi pasākumi varētu efektīvi palīdzēt sasniegt stratēģijas “Eiropa 2020” mērķus;

42. atbalsta Komisijas priekšlikumu saglabāt lauksaimniecības atbalsta programmu "POSEI", jo tā atbilst pirmajam pilāram šiem reģioniem paredzētajā KLP, un tādēļ ir svarīgākais instruments, lai tālākajos reģionos saglabātu un attīstītu lauksaimniecību. Komiteja atbalsta arī "zivsaimniecības POSEI" saglabāšanu, jo šī papildizmaksu kompensācijas shēma ir būtisks instruments, lai zivju un akvakultūras produktus varētu tirgot ārpus tālākajiem reģioniem;

43. šajā sakarā uzsver, ka ir svarīgi analizēt starptautisko nolīgumu ietekmi, kas skar TR ekonomiku, lai novērstu kaitējumu tautsaimniecībai, kas jau tāpat atrodas ļoti nelabvēlīgā stāvoklī;

44. uzsver, ka vajadzētu konsolidēt arī integrēto jūrniecības politiku, jo jūrniecības resursi ir viens no galvenajiem pilāriem stratēģijas "Eiropa 2020" īstenošanai tālākajos reģionos;

45. uzsver tālāko reģionu jūrniecības un zivsaimniecības resursu nozīmīgumu un mudina Komisiju atbalstīt zivsaimniecības flotes, no jauna iekļaujot atbalstu zvejas kuģu būvei nākamajā 2014.–2020. gada plānošanas periodā, un jūrniecības infrastruktūras modernizāciju tālākajos reģionos;

46. atzinīgi vērtē Komisijas pausto pamudinājumu veicināt ilgtspējīga tūrisma izaugsmi tālākajos reģionos, it sevišķi jaunās, specializētās nozarēs, un tādu faktoru veicināšanu, kuriem ir potenciāls sekmēt tālāko reģionu izaugsmi (tostarp, piemēram, jūras resursi, ilgtspējīgs tūrisms, bioloģiskā daudzveidība un ekobūvniecība), izmantojot pētniecību, tehnoloģijas, izstrādi un inovācijas, lai **veicinātu jaunas nodarbinātības un uzņēmējdarbības iespējas**, kas, citstarp, mazinātu intelektuālā darbaspēka emigrācijas risku, kā arī sekmētu energoefektivitāti un atjaunojamo enerģijas resursu izmantošanu;

47. norāda uz nepieciešamību **atbalstīt tālāko reģionu apmācības un izglītības sistēmas**; tādēļ aicina Komisiju nodrošināt, ka pašreizējās ES izglītības un apmācību programmās, īpaši tajās, kas saistītas ar mobilitāti, atspoguļotas TR īpašās iezīmes;

48. norāda, ka gaidāmajā ES valsts atbalsta sistēmas pārskatīšanā jāņem vērā TR raksturīgās iezīmes, un ir vajadzīga elastīgāka pieeja, vienkāršošana un TR uzņēmumiem paredzētu pasākumu saskaņošana;

49. iesaka par prioritāti noteikt atbalsta pasākumus, kas vērsti uz TR veselības aprūpes un izglītības sistēmu uzlabošanu, modernizēšanu un pārstrukturēšanu, īstenojot partnerības starp publiskā un privātā sektora dalībniekiem;

Ārējā dimensija

50. piekrīt Komisijas viedoklim, ka TR ģeogrāfiskais novietojums sniedz priekšrocības ES kopumā un ka šo reģionu potenciāla attīstīšana un to pilnīga integrācija vienotajā tirgū būtu lieliska iespēja pievienot Eiropas Savienībai TR vērtību, vienlaikus turpinot nodrošināt diferencētu pieeju, kurā ņemti vērā vienlīdzīgu iespēju un proporcionalitātes principi, kā arī līdzsvars starp iekšējo dimensiju un uzlabotu integrāciju TR ģeogrāfiskajā vidē;

51. ierosina veikt jaunu produktu novērtējumu (balstoties uz mērķtiecīgu tirgus pieprasījuma un attiecīgā reģiona izpēti), lai apzinātu, kuru produktu ražošanu konkrētas dalībvalstis varētu atbalstīt attiecīgajos TR, lai veicinātu plašāku tirdzniecību un zināšanu apmaiņu ar TR kaimiņiem un trešām valstīm, piemēram, galvenajām jaunietekmes valstīm (proti, Brazīliju un Dienvidāfriku) un lai paaugstinātu ilgtspējīgu darbavietu izveides iespējas;

52. vēlas norādīt uz iespējām, ko iepriekš minētais ieteikums varētu pavērt gan tālākajiem reģioniem, gan Eiropas Savienībai, proti, **jaunas iespējas jūras transporta jomā, ar to saistītas nodarbinātības iespējas**, jūras baseina transporta nozares attīstīšana, kā arī transporta izmaksu un tirdzniecības attiecību optimizācija starp ES un starptautiskajiem jaunietekmes valstu tirgiem;

53. piekrīt Komisijas viedoklim, ka tālākos reģionus vajadzētu pārveidot no potenciālām uzņēmējdarbības un sadarbības platformām par reāliem, stratēģiskiem ES vēstniekiem Atlantijas okeāna, Karību jūras un Indijas okeāna reģionos, izmantojot to patieso potenciālu, un paplašināt Eiropas ietekmi šajās teritorijās — tas nestu labumu visai ES kopumā; tādēļ aicina ES pieņemt īpašus pasākumus, lai sekmētu atbilstošus sakarus starp TR un kaimiņos esošajām trešām valstīm;

54. uzsver, ka tālāko reģionu tuvums trešām valstīm un teritorijām nozīmē izdevīgas reģionālās tirdzniecības un sadarbības iespējas un ļautu attīstīt vienotā tirgus ārējo dimensiju;

55. mudina Komisiju atbalstīt tālāko reģionu integrāciju savā attiecīgajā ģeogrāfiskajā apgabalā tādās jomās kā tirdzniecība un kosmosa nozare un citu tālākajiem reģioniem specifisku priekšrocību attīstīšana, tālāko reģionu saimnieciskās darbības modernizācija un dažādošana, vienlaikus **palielinot ilgtspējīgas nodarbinātības iespējas**;

56. ņemot vērā iepriekš teikto, uzsver, ka turpmākajos rīcības plānos, ko izstrādās saistībā ar atjaunināto stratēģiju tālākajiem reģioniem, būtu jā saglabā abas pieejas: no vienas puses, tālākajos reģionos uzlabot to piekļuvi vienotajam tirgum un, no otras puses, sekmēt tālākajos reģionos integrētu reģionālo tirgu veidošanu;

57. atzinīgi vērtē Komisijas apņemšanos, proti, īstenojot paziņojumā "Mazi uzņēmumi, liela pasaule" ⁽⁶⁾ minētos pasākumus, ņemt vērā tālākos reģionus un pielāgot tiem pasākumus, lai veicinātu starptautiskā mērogā strādājošo MVU attīstību, piemēram, pieņemot īpašus pasākumus konkurences tiesību jomā ar mērķi veicināt tālāko reģionu MVU internacionalizāciju; atzīst, ka Eiropas Savienības struktūrfondi paši par sevi ir nozīmīgs MVU finansējuma avots, un atbalsta MVU vieglāku piekļuvi publiskā iepirkuma procedūrām;

Nobeigums

58. atzīst ES iestāžu nerimtīgo, sekmīgo apņemšanos veicināt tālāko reģionu ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi un uzsver vajadzību paplašināt ES iestāžu, dalībvalstu un tālāko reģionu partnerību, iekļaujot visus pārējos nozīmīgos dalībniekus un ieinteresētās personas (gan no publiskā, gan privātā sektora), kuri varētu sekmēt tālāko reģionu ilgtspējīgu attīstību;

59. izvirza **nodarbinātību** par vienu no nozīmīgākajām prioritātēm un par elementu, kas jāiekļauj visos turpmākajos svarīgajos pasākumos, lai stratēģija "Eiropa 2020" tiktu sekmīgi īstenota tālākajos reģionos, un tādēļ aicina ES ar praktiskiem pasākumiem konkretizēt jauno sociālo virzienu, kas noteikts 2012. gada paziņojumā, jo Komisija to nav darījusi, norādot tikai uz vispārējām finansēšanas programmām, taču bez atbilstošas modulācijas;

60. šajā sakarā atbalsta tālāko reģionu iniciatīvu izstrādāt konkrētu izaugsmes un nodarbinātības plānu minētajiem reģioniem; kurš pakļaujams īstenošanas iespēju izvērtēšanai;

61. iesaka vairākus konkrētus piemērus, kā tālākajos reģionos palielināt vai radīt **jaunas nodarbinātības iespējas**;

62. mudina par prioritāti noteikt TR **veselības aprūpes sistēmu, apmācību un izglītību**, lai optimizētu vietējā līmeņa cilvēkresursus un zinātību, kuri ir nozīmīgākie faktori, kas potenciāli varētu veicināt izaugsmi tālākajos reģionos;

63. ņemot vērā nepieciešamību modernizēt un dažādot tālāko reģionu saimniecisko darbību, norāda, ka svarīgi būtu **modernizēt tālāko reģionu zvejas floti un jūrniecības**

infrastruktūru, un mudina Komisiju šos pasākumus īpaši atbalstīt, jo tālākajos reģionos jūrniecības un zvejniecības resursi piedāvā vienas no plašākajām iespējām saistībā ar produkcijas dažādošanu un TR integrēšanu vienotajā tirgū, un tie ir arī faktori, kas veicina izaugsmi un konkurētspējīgu tirdzniecību ar kaimiņvalstīm;

64. uzsver, ka šādi būtiski atbalsta pasākumi varētu pavērt jaunas iespējas gan tālākajiem reģioniem, gan Eiropas Savienībai, proti, **jaunas iespējas jūras transporta jomā, ar to saistītas nodarbinātības iespējas, jūras baseina transporta nozares attīstīšanu, kā arī transporta izmaksu un tirdzniecības attiecību optimizāciju** starp ES un starptautiskajiem jaunietekmes valstu tirgiem;

65. tāpat kā Eiropas Parlaments atbalsta nepieciešamību izstrādāt *ad hoc* programmu transportam un IKT, lai TR varētu efektīvi risināt ar teritoriālo nošķirtību saistītās problēmas un pārvarēt digitālo plaisu, kas tos skar;

66. mudina Komisiju atbalstīt tālāko reģionu integrāciju savā attiecīgajā ģeogrāfiskajā apgabalā tādās jomās kā tirdzniecība un sekmēt tālāko reģionu specifisko priekšrocību attīstīšanu, lai tie varētu modernizēt un dažādot savu saimniecisko darbību virzībā uz gudru, ilgtspējīgu un integrējošu izaugsmi;

67. uzsver, ka attiecībā uz TR pārrobežu sadarbību ar kaimiņvalstīm svarīgi būtu atcelt nosacījumu par jūras robežu 150 km attālumā, lai atspoguļotu faktu, ka daudzi TR ir salas, kuras no kaimiņvalstīm šķir vairāk nekā 150 km;

68. uzsver, ka tālākajiem reģioniem ļoti nozīmīga ir reģionālā sadarbība, tāpēc vajadzētu ne tikai ERAF ietvaros turpināt teritoriālās sadarbības programmas, bet arī uzlabot kohēzijas politikas līdzekļu sinerģiju ar Eiropas Attīstības fondu;

69. ņemot vērā iepriekš minēto, uzsver, ka turpmākajos rīcības plānos, ko izstrādās saistībā ar atjaunināto stratēģiju tālākajiem reģioniem, būtu jāsaņem abas pieejas: no vienas puses, uzlabot TR piekļuvi vienotajam tirgum un, no otras puses, sekmēt tālākajos reģionos integrētu reģionālo tirgu veidošanu.

Briselē, 2013. gada 1. februārī

Reģionu komitejas
priekšsēdētājs

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

⁽⁶⁾ COM(2011) 702 final, 9.11.2011.

Reģionu komitejas atzinums “Vietējo un reģionālo pašvaldību loma izaugsmes un nodarbinātības veicināšanā”

(2013/C 62/14)

REĢIONU KOMITEJA

- atgādina Eiropas Komisijai, ka vietējās un reģionālās pašvaldības bieži ir atbildīgas par nodarbinātības, izglītības un apmācības politiku īstenošanu. Tāpēc šo politiku teritoriālajai dimensijai ir īpaši svarīga nozīme, un Komiteja pauž nožēlu, ka Eiropas Komisijas paziņojumā nav konkrētas atsauces uz reģionālo un vietējo pašvaldību kompetencēm;
- atzinīgi vērtē pasākumus, kas ietverti “Izaugsmes un nodarbinātības paktā”. Reģionu komiteja uzsver “Izaugsmes un nodarbinātības pakta” savstarpējo saistību ar daudzgadu finanšu shēmā 2014.–2020. gadam iekļautajām izaugsmes programmām, sākot jau ar 1. sadaļu “Ilgtspējīga izaugsme”;
- mudina dalībvalstis valstu reformu plānos ņemt vērā Eiropas Komisijas norādījumus, sevišķu uzmanību pievēršot jautājumam par elastdrošību, kas ir īsts izaicinājums ES darba tirgum;
- uzskata, ka ir svarīgi stimulēt pašnodarbinātības un individuālo uzņēmumu veidus, īpašu uzmanību veltot jauniešu uzņēmējdarbības uzsākšanai. Tas ļaus efektīvāk izmantot līdzekļus, kas citādi tiktu izlietoti neproduktīvā veidā (agrīnas pensionēšanās izmaksu vai bezdarbnieku pabalstu finansēšanai);
- ierosina reģionus un vietējās pašvaldības valstu nodarbinātības plānu ietvaros vairāk iesaistīt “zaļo” darba vietu stimulēšanas politikas izstrādē;
- atzinīgi vērtē priekšlikumu pilnveidot EURES, tostarp ieviešot pakalpojumu “*Match and Map*”, kas palīdz iegūt skaidru ģeogrāfisku karti par darba piedāvājumiem. Šajā sakarā Komiteja atgādina par nozīmi, kāda valsts un reģionālā līmenī ir darba biržām, un ierosina tās ciešāk integrēt ar Eiropas Biznesa atbalsta tīklu, reģioniem un tirdzniecības kamerām.

Ziņotāja	<i>Marialuisa COPPOLA</i> kdze (IT/PPE) Reģionālā padomniece, Venēcijas reģions
Atsauces dokuments	Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Virzoties uz ekonomikas atlabšanu ar daudzām jaunām darba vietām" COM(2012) 173 final

Reģionu komitejas atzinums – "Vietējo un reģionālo pašvaldību loma izaugsmes un nodarbinātības veicināšanā"

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

1. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas paziņojumu "Virzoties uz ekonomikas atlabšanu ar daudzām jaunām darba vietām" un atgādina, ka pilnīga nodarbinātība un sociālā kohēzija ir mērķi, kas noteikti LESD, un ka tie jāīsteno saskaņā ar proporcionalitātes un subsidiaritātes principu (LESD 3., 4., 5., 6. un 9. pants); Eiropas Komisijas paziņojumu uzskata par politisku dokumentu, pēc kura pieņemšanas būtu jāseko arī konkrētām likumdošanas iniciatīvām no dalībvalstu un vietējo un reģionālo pašvaldību puses;

2. atzīmē: Komisija gan uzsver, ka valsts līmenī nepieciešamas strukturālas reformas, it īpaši pakalpojumu un darba tirgus liberalizācijai; piekrīt, ka reformas ir nepieciešamas, tomēr vēlas redzēt konkrētākus priekšlikumus pasākumiem, kas veicinātu nodarbinātību videi draudzīgā ekonomikā;

3. atkārtoti aicina Komisiju visos priekšlikumos un it īpaši tajos, kas tiks īstenoti līdz ar Eiropas Komisijas paziņojumu "Virzoties uz ekonomikas atlabšanu ar daudzām jaunām darba vietām", iekļaut LESD 9. pantu, kas saistīts ar augsta nodarbinātības līmeņa veicināšanu, atbilstīga sociālās aizsardzības līmeņa nodrošināšanu un ar sociālās atstumtības apkarošanu;

4. pārliecinoši atbalsta stratēģiju "Eiropa 2020" un tās instrumentus (piemēram, valstu reformu programmas) un aņemšanas sasniegt nodarbinātības mērķus un aicina dalībvalstis turpināt stratēģijā noteikto virzību uz izaugsmi un inovāciju;

5. tomēr ar bažām konstatē, ka pēdējos gados dalībvalstu (un reģionu vienas dalībvalsts ietvaros) ekonomiskās un sociālās atšķirības nevis samazinās, bet gan palielinās;

6. uzsver: lai sasniegtu Eiropas nodarbinātības stratēģijā izvirzītos mērķus, būtu jāņem vērā teritoriālā dimensija un jāļauj dalībvalstīm un vietējām un reģionālajām pašvaldībām saglabāt pietiekamu elastību, lai noteiktu savas prioritātes un izstrādātu atbilstošas politiskas atbildes. Nozīmīgu ieguldījumu var dot arī

kohēzijas politikas finanšu līdzekļu pareiza izmantošana. Šajā sakarā daudzliemeņu pārvaldības pieeja, kurā ir nodrošināta subsidiaritātes principa ievērošana, sevišķi izstrādājot valstu reformu programmas, noteikti ir visatbilstošākā perspektīva, lai rastu atbildes uz vietējām vajadzībām un efektīvāk sasniegtu nodarbinātības mērķus;

7. uzskata, ka pašlaik un nākotnē nodarbinātības problēmas saistās ne vien ar jauniešu bezdarbu, bet arī ar bezdarbu to cilvēku vidū, kuriem ir vairāk nekā 55 gadi, personu ar invalīditāti, ieceļotāju un sieviešu bezdarbu un ilgtermiņa bezdarbnieku skaita palielināšanos. Tāpēc Komiteja aicina Eiropas Komisiju un dalībvalstis veltīt īpašu uzmanību minētajām kategorijām, kas ir vērtīgs un pieredzējis cilvēkkapitāls;

8. atgādina Eiropas Komisijai, ka vietējās un reģionālās pašvaldības bieži ir atbildīgas par nodarbinātības, izglītības un apmācības politiku īstenošanu. Tāpēc šo politiku teritoriālajai dimensijai ir īpaši svarīga nozīme, un Komiteja pauž nožēlu, ka Eiropas Komisijas paziņojumā nav konkrētas atsauces uz reģionālo un vietējo pašvaldību kompetencēm;

9. aicina Eiropas Komisiju un dalībvalstis īstenot nepieciešamos pasākumus, lai apkarotu un izskaustu kaitīgo praksi saistībā ar sociālo dempingu un nedeklarēto darbu, kas saistīts arī ar nelegālās imigrācijas izmantošanas veidiem;

10. aicina Komisiju veicināt Eiropas rūpniecības un pakalpojumu konkurētspēju, nostiprinot Eiropas Savienības ekonomisko pārvaldību, lai novērstu atgriešanos pie protekcionisma politikas;

Eiropadomes 2012. gada 28. un 29. jūnija sanāksme: "Izaugsmes un nodarbinātības pakts"

11. pauž gandarījumu, ka jautājumi, kas saistīti ar izaugsmi un nodarbinātību, ieņēma centrālo vietu Eiropadomes 2012. gada 28. un 29. jūnija sanāksmē, un ka samītā tika atzīta nepieciešamība visos Eiropas Savienības pārvaldības līmeņos aktivizēt instrumentus un politikas, lai radītu darba vietas un veicinātu izaugsmi;

12. uzsver, ka dalībvalstu budžetu konsolidācija nav pašmērķis. Vietējās un reģionālās pašvaldības būtu jāaicina sniegt ieguldījumu līdzsvarotā veidā, ievērojot proporcionalitātes principu un neapdraudot ekonomikas izaugsmi, kā arī teritoriālo un sociālo kohēziju;

13. visumā pauž gandarījumu par dalībvalstīm adresētajiem pasākumiem un ES līmeņa pasākumiem, kas ietverti "Izaugsmes un nodarbinātības paktā". Reģionu komiteja uzsver "Izaugsmes un nodarbinātības pakta" savstarpējo saistību ar daudzgadu finanšu shēmā 2014.–2020. gadam iekļautajām izaugsmes programmām, sākot jau ar 1. sadaļu "Ilgtspējīga izaugsme". Dalībvalstīm, kas parakstījušas pakta, sarunās par DFS 2014.–2020. gadam tagad ir jādarbojas saskaņoti. Jo īpaši attiecībā uz ES pasākumiem, par kuriem panākta vienošanās Padomes secinājumos, Reģionu komiteja īpaši uzsver nepieciešamību stiprināt vienoto tirgu, vienkāršot tiesisko regulējumu, piesaistīt EIB un ātri sākt projektu obligāciju iniciatīvas izmēģinājuma posmu, lai finansētu izaugsmi veicinošus steidzamus pasākumus. Ir ļoti svarīgi novērst konkurences kropļojumus izmēģinājuma posmā un to, ka projekti nav izmantojami komerciālā nolūkā. Instrumentam nebūtu jāaizstāj kapitāls no dalībvalstīm, reģionālajām un vietējām iestādēm vai privātais kapitāls. Lēmums par to, vai pēc izmēģinājuma posma jāturpina iniciatīva, būtu jāpieņem vienīgi pēc neatkarīga novērtējuma veikšanas. Šajos novērtējumos ir svarīgi atspoguļot, vai izvēlētie projekti sniedza pievienoto vērtību Savienībai;

14. atgādina iepriekšējā atzinumā par "Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentu" ⁽¹⁾ jau pausto viedokli par priekšlikumu uzsākt projektu obligāciju iniciatīvu, lai finansētu stratēģiskas infrastruktūras un iesaka iesaistīt vietējās un reģionālās pašvaldības TEN projektos, lai iedzīvotājiem nodrošinātu maksimālus ieguvumus;

15. tomēr pauž nožēlu, ka Padomes secinājumiem nav sekojusi ātra rīcība visās dalībvalstīs un ka nav veikti turpmāki efektīvi pasākumi izaugsmes veicināšanai;

Atbalsts darba vietu radīšanai

16. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas priekšlikumus par atbalstu darba vietu radīšanai, jo sevišķi saistībā ar nodokļu sloga samazināšanu uzņēmumiem tā, lai neapgrūtinātu budžetu, taču, atrodot citus ieņēmumu avotus (piemēram, vides aizsardzības nodokļa veidā), samazinātu nodokļu īpatsvaru darbaspēka izmaksās;

17. atgādina, ka it sevišķi ekonomiskās krīzes apstākļos ir svarīgi pievērsties jaunu darba vietu radīšanai un veicināt strukturālas pārmaiņas, bet pirmām kārtām saglabāt esošās;

18. ierosina uzlabot izmantošanu, koordināciju un savietojamību instrumentiem, kas pieejami ES, valstu, reģionālajā un tirdzniecības kameru līmenī (jo īpaši aicinot izmantot ne vien Eiropas Sociālo fondu (ESF), bet arī Eiropas Reģionālās attīstības

fundu (ERAF)), lai atbalstītu pašnodarbinātību, sociālos uzņēmumus, apmācību līdztekus darbam un jaunu uzņēmumu veidošanu. Labāka koordinācija nodrošinās resursu efektīvāku izmantošanu;

19. uzskata: lai radītu ilgtspējīgas un kvalitatīvas darba vietas, Eiropas izaugsmes programma jābalsta gan uz apņemšanos īstenot reālu stratēģiju Eiropas rūpniecības atjaunošanai, aktīvi iesaistot visu līmeņu valsts iestādes, gan arī uz spēcīgu rūpniecības politiku, kas atbalstītu MVU un pakalpojumu nozares konkurētspēju (kura veido Eiropas ekonomikas un ražošanas mugurkaulu un ir kultūras vēstures sastāvdaļa). Lai īstenotu šādu stratēģiju rūpniecības atjaunošanai, Eiropas Komisijai pilnā mērā būtu jāizmanto Lisabonas līguma sniegtās iespējas rūpniecības politikas jomā, izmantojot iespēju nākt klajā ar dažādiem lietišķiem ierosinājumiem, lai (dalībvalstu starpā) veicinātu koordināciju (rūpniecības politikas jomā), jo īpaši ar iniciatīvām, kuru mērķis ir pamatnostādņu un rādītāju noteikšana, paraugprakses apmaiņas organizēšana un nepieciešamo faktoru nodrošināšana periodiskai apsekošanai un izvērtēšanai (LESD 173. pants). Šāda stratēģija rūpniecības atjaunošanai būtu jāuzsāk, beidzoties pamatiniciatīvas "Rūpniecības politika globalizācijas laikmetā" termiņa vidusposma pārskatīšanai; stratēģijai būtu jāietver kredītu pieejamības atvieglošana, administratīvā sloga mazināšana un uzņēmējdarbībai labvēlīgākas vides radīšana; Reģionu komitejas ieguldījums šajā ziņā ir konkurss "Eiropas Reģions, kas veicina uzņēmējdarbību" (EER). RK arī vēlas uzsvērt, ka būtisks ekonomiskās izaugsmes priekšnosacījums ir funkcionējošs un efektīvs publiskais sektors;

20. uzskata, ka svarīgs Eiropas uzņēmumu konkurētspējas aspekts ir produktivitātes palielināšana, pateicoties resursu ilgtspējīgas apsaimniekošanas efektivitātei, kā arī ilgtermiņa apmācībai, inovācijai un atbildības dalīšanai. Tāpēc Komiteja uzskata, ka ir svarīgi izmantot to uzņēmumu pieredzi, kas darbojas ilgtspējīgas attīstības jomā un kas, citstarp, atpazīstami, pateicoties Eiropas līmeņa sertifikācijai;

21. uzsver, ka attiecībā uz Eiropas produkcijas kvalitāti uzņēmējdarbību varētu pozitīvi ietekmēt arī ES izcelsmes marķējums, kas papildinātu dalībvalstīs piešķirto izcelsmes un/vai kvalitātes marķējumu un kam būtu pozitīva ietekme uz nodarbinātību;

22. atgādina, ka RK atzinumā par dokumentu kopumu "Atbildīgi uzņēmumi" (Eiropas Komisijas paziņojumi COM(2011) 681–685 final) ir uzsvērtā sociālās un vides ilgtspējas pozitīvā ietekme uz uzņēmumu konkurētspēju, riska pārvaldību, izmaksu ierobežošanu, ilgtermiņa attiecībām ar klientiem un inovācijas spēju;

23. atbalsta pasākumus, kuru uzdevums ir veicināt darba vietu radīšanu nozarēs, kas saistītas ar vides ilgtspēju, veselības aprūpi un IKT (kā uzsvērts arī RK Biroja 2012. gada 22. un 23. marta secinājumos), un uzskata, ka ir svarīgi arī atgādināt, ka ES darba tirgus lielāko daļu vēl joprojām veido darba ņēmēji, kas strādā rūpniecības un ražošanas nozarēs, kuras sniegušas

⁽¹⁾ Cdr 648/2012 (COTER-V-24).

ieguldījumu ES attīstības vēsturē. Tāpēc Komiteja prasa rūpīgāk izvērtēt šīs darba vietas un ierosināt instrumentus, lai pārkvalificētu cilvēkkapitālu;

24. atgādina, ka pāreja uz ilgtspējīgu ekonomiku ar zemām emisijām izraisīs nepieciešamo pašreizējā darba tirgus pārstrukturēšanos. Tas ir nepārprotami jāatbalsta ar atbilstošiem un stimulējošiem pasākumiem;

25. piekrist priekšlikumam pagarināt mikrofinanšu instrumenta *Progress* darbības laiku, jo tas ļauj finansēt nelielu summu piešķiršanu sociāli lietderīgiem un vērtīgiem mērķiem;

26. atbalsta Eiropas Komisijas priekšlikumu turpināt Eiropas Globalizācijas pielāgošanās fonda (EGF) darbību, jo krīzes situācija un ES uzņēmumu nedrošība joprojām pastāv. Tomēr Komiteja cer sagaidīt lielāku skaidrību par programmas nākotni un vēlas, lai jaunās procedūras fonda izmantošanai būtu vienkāršākas, ātrākas un drošākas;

Darba tirgu dinamisma atjaunošana

27. mudina dalībvalstis valstu reformu plānos ņemt vērā Eiropas Komisijas norādījumus, sevišķu uzmanību pievēršot jautājumam par elastdrošību, kas ir īsts izaicinājums ES darba tirgum. Politikai, kas ņem vērā vajadzību pēc elastīgas nodarbinātības, bet tajā pašā laikā var aizsargāt iedzīvotājus, noteikti jābūt saskaņotai ar reģionālajām un vietējām pašvaldībām. Komiteja pauž nožēlu par to, ka, neraugoties uz politisko apņemšanos 2012. gada pavasara Eiropadomes laikā un Komisijas norādījumiem attiecīgajā paziņojumā, visas dalībvalstis kā daļu no savas 2012. gada valsts reformu programmas nav iesniegušas valsts nodarbinātības plānu, norādot visaptverošus pasākumus darba vietu radīšanai, un, it īpaši, videi draudzīgai nodarbinātībai;

28. pauž bažas par jauniešu ekonomiskās pasivitātes un bezdarba līmeni Eiropas Savienībā un aicina Eiropas Komisiju un dalībvalstis veikt visus nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu jauniešiem kvalificētu un kvalitatīvu darbu, kas tiem ļautu būt ekonomiski neatkarīgiem un stabiliem;

29. pieņem zināšanai, ka dažās valstīs vairāk nekā citās ir kritisks jauniešu bezdarba līmenis, un tāpēc aicina Eiropas Komisiju sevišķi rūpīgi uzraudzīt šīs situācijas, tostarp paredzot iesākto programmu lielāku kontroli un turpinot ātrā tempā īstenot mērķi, kas tika izvirzīti priekšlikumā Padomes ieteikumam par garantijas instrumentiem jauniešiem;

30. atzīst, ka dažās dalībvalstīs darba devēji ļaunprātīgi izmanto stažēšanos, un atzinīgi vērtē priekšlikumu ieviest kvalitatīvu stažēšanās sistēmu; tomēr iesaka neieviest pārmērīgu stingrību, kas radītu stažēšanās instrumenta nepietiekamas izmantošanas risku no uzņēmumu puses;

31. aicina dalībvalstis rīkoties tā, lai līdz 2013. gadam, pamatojoties uz noslēgto prakses līgumu, visiem stažieriem būtu atbilstoša aizsardzība un nepieciešamā informācija par savām, kā arī par darba devēja tiesībām un pienākumiem;

32. norāda, ka vajadzētu radīt iespējas Eiropas Savienības studentiem veikt praksi, jo tā palīdzētu veidot ciešāku saikni ar darba vidi. Svarīgi ir izveidot saikni starp akadēmiskajām aprindām un darba vidi. Tas varētu notikt arī, izmantojot, piemēram, mūžizglītības programmas vai *Erasmus* gados jauniešiem uzņēmējiem. Jo īpaši jāatzīmē *Erasmus* programma, kas ir sevi apliecinājusi kā efektīvs instruments, lai veicinātu uzņēmējdarbību, kurai ir būtiska nozīme krīzes pārvarēšanā;

33. pauž cerību, ka reģionālās pašvaldības darbosies kā tilts starp izglītības un ražošanas sfērām, veicinot vienošanās, ar ko universitātes atzīst uzņēmumus, publiskā vai trešā sektora iestādēs veiktās darbības mācību procesa ietvaros. To var izdarīt ar vienošanos starp reģionālo vai vietējo izglītības biroju, sociālajiem partneriem un uzņēmumu pārstāvjiem;

34. konstatē, ka pašlaik prakses jauniešiem ir viens no galvenajiem veidiem, lai ienāktu darba tirgū, tomēr norāda, ka dzīvībieži vien ir gadījumi, kad jaunieši tiek sūtīti no vienas prakses uz citu bez iespējas iegūt īstu darba līgumu ar atbilstošām garantijām. Tāpēc Komiteja pauž sarūgtinājumu, ka Eiropas Komisijas priekšlikumos nav norādes dalībvalstīm par to, kā labāk regulēt un pārvarēt šādu situāciju, izmantojot atbilstošu darba politiku, nodokļu stimulus un citus atbilstīgus pasākumus;

35. atgādina, ka jaunieši, ievērojot viņiem raksturīgo inovācijas un kontaktu veidošanas spēju, ir fundamentāls resurss, kas būtu jāņem vērā uzņēmumiem, organizācijām un publiskajām iestādēm. Stažēšanās iegūst pievienoto vērtību, ja apmācīts stažieris kļūst par aktīvu resursu uzņēmumā, organizācijā vai publiskajā iestādē, kuras interesēs ir turpināt sadarbību;

36. cer, ka tuvākajā nākotnē ES valstis pielāgos izglītības sistēmu mainīgajiem un reālajiem apstākļiem globālajā darba tirgū. Galvenais rādītājs, kas ļauj novērtēt izglītību — skolu apmeklētības līmenis —, savu funkciju nepilda pienācīgi. Tāpēc Komiteja aicina meklēt jaunus, efektīvākus veidus, kā novērtēt izglītības politiku. Vajadzētu pārskatīt augstākās izglītības mērķus un mērīšanas, uzraudzības un finansēšanas sistēmu vajadzētu pielāgot tirgus vajadzībām;

37. piekrīt faktam, ka pastāv tādu prasmju trūkums, kas atbilstu nākotnes darba tirgus vajadzībām. Tādēļ Komiteja atzinīgi vērtē priekšlikumu par ES prasmju apskatu, kuru izmantojot, jau iespējami visīsākajā laikā jāpanāk kvalifikāciju un kompetenču pilnīga atzīšana, kas ir vajadzīga, lai nodrošinātu faktisku vienoto darba tirgu Eiropas Savienībā;

38. uzsver, ka izstrādājamajai Eiropas prasmju apliecībai nav jāpazemina standarti, bet jāļauj izmantot prasmes un praktiskās spējas (ražošanas un amatniecības jomā u. c.), kas apliecina mūsu reģionu izcilību un ir novērtētas ar atbilstošām balvām;

39. atzīst, ka pašreiz trūkst mijiedarbības starp izglītību un darbu; tāpēc ierosina veicināt mācības līdztekus darbam, izmantojot jau minēto stažēšanos, kā arī apmācības programmas, kuras skolās un universitātēs īsteno profesionāļi;

40. ierosina izstrādāt īpašas apmaiņas programmas valsts pārvaldes ierēdņiem un uzņēmējiem, lai mazinātu plaisu starp civildienestu un uzņēmējdarbības vajadzībām, tādējādi ļaujot vienam otru labāk iepazīt un apgūt paraugpraksi;

41. turklāt ierosina veicināt darbinieku tālākizglītību (izmantojot īpašas programmas ar ES fondu līdzfinansējumu);

42. uzskata, ka ir svarīgi stimulēt pašnodarbinātības un individuālo uzņēmumu veidus, īpašu uzmanību veltot jauniešu uzņēmējdarbības uzsākšanai. Tas ļaus efektīvāk izmantot līdzekļus, kas citādi tiktu izlietoti neproduktīvā veidā (agrīnas pensioņnēsānās izmaksu vai bezdarbnieku pabalstu finansēšanai);

43. piekrīt, ka ir jāveicina pasākumi, kas var sekmēt Eiropas darba tirgus izveidošanos, un jāatvieglo Eiropas Savienības iedzīvotāju un darba ņēmēju mobilitāte, atceļot nodokļu šķēršļus, eksportējot bezdarbnieka pabalstus un pārvedot pensijas tiesības;

44. ir pārliecināta, ka tiesību aizsardzībai un saistību ievērošanai attiecībā uz mobilajiem darba ņēmējiem joprojām jābūt ES prioritātei, lai iekšējā tirgū sekmētu atbilstīgu mobilitāti. Šajā sakarā Eiropas Biznesa atbalsta tīkla (*Enterprise Europe Network (EEN)*) pakalpojumos varētu iekļaut palīdzības pakalpojumu *SOLVIT*, lai tādā veidā darba devējus un darba ņēmējus tuvinātu pakalpojumam, kas ir integrēts atsaucis punkts attiecībā uz ES jautājumiem;

45. atzinīgi vērtē priekšlikumu pilnveidot *EURES*, tostarp ieviešot pakalpojumu "*Match and Map*", kas palīdz iegūt skaidru ģeogrāfisku karti par darba piedāvājumiem. Šajā sakarā Komiteja atgādina par nozīmi, kāda valsts un reģionālā līmenī ir darba biržām, un ierosina tās ciešāk integrēt ar Eiropas Biznesa

atbalsta tīklu, reģioniem un tirdzniecības kamerām, kuru priekšrocība ir tā, ka tās ir cieši saistītas ar uzņēmumiem un labi pārzina to vajadzības un problēmas;

46. lai novērstu dublēšanos, aicina Eiropas Komisiju izstrādāt pārskatu par esošajām aptaujām, kurās ir apvienots pieprasījums un piedāvājums valstu darba tirgos. Šo datu apmaiņa un koordinēšana varētu būtiski sekmēt iekšējo mobilitāti Eiropas Savienībā. Šajā sakarā Komiteja norāda uz aptauju *Excelsior*, kuru veica Itālijas tirdzniecības kameru tīkls;

47. atzinīgi vērtē to, ka līdz 2012. gada beigām tiks sāka apspriešana par ekonomiskās migrācijas jautājumiem; ierosina jo īpaši rūpīgi analizēt jautājumu par cirkulāru migrāciju, tādējādi veicinot valstu noteikumu saskaņošanu;

ES pārvaldības uzlabošana

48. atbalsta ES pārvaldības lielāku koordināciju un atbilstoši subsidiaritātes principam uzsver reģionu un vietējo pašvaldību nozīmi;

49. piekrīt priekšlikumam katru gadu publicēt ziņojumu par nodarbinātības rādītāju salīdzinošo novērtēšanu; šajā sistēmā vajadzētu būt pārstāvētiem ne vien valstu darba tirgiem, bet arī reģionu darba tirgiem līdz *NUTS2* līmenim, lai nodrošinātu risinājumus, kas labāk atspoguļo dažādos apstākļus;

50. cer, ka, izmantojot jauno Eiropas kontu sistēmu (*SEC2010*), varēs savākt lielāku skaitu reģionālo statistikas datu *NUTS2* līmenī, lai nodrošinātu konkrētus rādītājus Eiropas Savienības pārvaldības uzlabošanai un palielinātu pārvaldības līmeņu atbildību;

51. piekrīt tam, ka, lai novērotu progresu valstu nodarbinātības plānu īstenošanā, vajag ieviest pasākumus, ja vien netiks noteiktas iespējamās sankcijas, kas ietekmē reģionālo un vietējo līmeni;

Pielikums — Svarīgāko nodarbinātības darbību kopums videi draudzīgai ekonomikai

52. uzskata, ka ir jāizstrādā viennozīmīga "zaļo" darba vietu, proti, ekoloģisku un ilgtspējīgu darba vietu, definīcija. Lai to izdarītu, ir jāizstrādā rādītāji, kuriem jāklūst par vienīgo atsaucis standartu ES;

53. ierosina reģionus un vietējās pašvaldības valstu nodarbinātības plānu ietvaros vairāk iesaistīt "zaļo" darba vietu stimulēšanas politikas izstrādē;

54. iesaka izvērtēt iespēju, kā izvērst koncepciju par videi draudzīgu un ilgtspējīgu attīstību veicinošiem metarajoniem (sava veida klasteri, kuru izveides priekšnoteikums nav uzņēmumu ģeogrāfiskais tuvums un kas tomēr ar jauno tehnoloģiju starpniecību ļauj sadarboties un vienlaikus konkurēt, tādējādi radot pamatu rūpniecības rajonu panākumiem), lai tādā veidā izveidotu institucionālo pamatu un panāktu ekoloģiskas ekonomiskās darbības atzīšanu;

55. uzskata, ka visiem instrumentiem, kas ir izmantoti Eiropas, valstu un reģionālajā līmenī, lai sniegtu nepieciešamo informāciju par tirgū pieprasītajām gaidāmajām "zaļajām" kompetencēm, jābūt savstarpēji koordinētiem un papildinošiem, lai izvairotos no nelietderīgas resursu izšķērdēšanas un dublēšanās;

56. atzinīgi vērtē informēšanas un izplatīšanas pasākumus, ko atbalsta ar tādām programmām kā *Intelligent Energy Europe*;

57. pozitīvi vērtē sadarbību ar Eiropas Investīciju banku (EIB); jo sevišķi iesaka pastiprināt programmu *ELENA*, lai palīdzētu reģioniem un vietējām pašvaldībām mobilizēt finanšu resursus, kas vajadzīgi programmām ilgtspējīgas enerģijas un atjaunojamo enerģijas avotu jomā;

58. pilnībā piekrīt, ka ESF un ERAF jābūt galvenajiem instrumentiem, lai veicinātu jaunu kompetenču un nodarbinātības attīstību;

59. tomēr uzskata, ka vajadzētu veicināt minēto fondu inovatīvu izmantošanu, popularizējot apmācību, kurā tiek ņemta vērā arī starptautiskā mobilitāte, lai tā būtu iespējama tur, kur tiek atzīta paraugprakse vides ilgtspējas jomā;

60. lai gan uzskata, ka priekšlikums veicināt "zaļos" ieguldījumus mikrofinanšu instrumenta *Progress* ietvaros ir interesants, tomēr neizprot vajadzību sākt dalībnieku forumu;

61. tā vietā ierosina rīkoties tā, lai finanšu starpniekiem, kas darbojas programmas *Progress* ietvaros, būtu ekonomiski stimuli veicināt ekoloģiskus projektus;

62. atzīst partnerību nozīmi; tās ir instruments daudzlīmeņu pārvaldības principa konkrētai piemērošanai, un Komiteja mudina to izmantot;

63. uzskata, ka ir svarīgi veicināt augsta līmeņa stratēģisku koordināciju starp nodarbinātības dienestiem un censties samazināt atšķirības starp dažādām dalībvalstīm. Tāpēc Komiteja vēlas, lai instruments *PARES* būtu pielāgots šim mērķim;

64. atzinīgi vērtē paraugprakses apmaiņu, tostarp arī publicējot *ad hoc* rokasgrāmatu, ja vien šo apmaiņu papildina konkrēta rīcība;

Pielikums — Darbības plāns Eiropas Savienības veselības nozares darbaspēkam

65. pilnībā piekrīt priekšlikumam uzlabot Eiropas Savienības veselības nozarē vajadzīgā darbaspēka plānošanu un prognozēšanu;

66. tomēr cer, ka dalībvalstu platformai izdosies ātri saskaņot mācību programmas, tādējādi samazinot birokrātiju un nodrošinot veselības nozares darbinieku lielāku pārvietošanos Eiropas Savienībā;

67. tāpēc prasa pasteidzināt un jau 2013. gadā izstrādāt vadlīnijas par veselības aprūpes profesiju izglītības un apmācības iespēju apmaiņu, jo spēju apzināšanai jābūt vienīgi sagatavošanās posmam pirms minēto vadlīniju izstrādes;

68. pauž šaubas attiecībā uz priekšlikumu izveidot Eiropas prasmju padomi slimnieku un vecu cilvēku aprūpes darbinieku jomā un pilotprojektu nozaru prasmju apvienībai, jo šā priekšlikuma pievienotā vērtība nav saprotama;

69. uzskata, ka ierosinātā dalībvalstu platforma var būt pietiekams mehānisms, lai apzinātu kompetences dažādās dalībvalstīs un izstrādātu obligātās prasības veselības nozares darbinieku, tostarp medicīnas māsu un aprūpes darbinieku, apmācībai;

70. atzinīgi vērtē nodomu iepazīties ar paraugpraksi attiecībā uz darbinieku pieņemšanu un noturēšanu darbā, tomēr uzskata, ka process nedrīkst būt saistīts ar augstām izmaksām. Tāpēc Komiteja ierosina rīkoties, pirmām kārtām uzsākot *ad hoc* apspriešanu, bet pēc tam, pamatojoties uz iegūtajiem rezultātiem, izvērtēt, vai izmantot citus apsekošanas veidus;

71. saistībā ar veselības nozares darbinieku pieņemšanu darbā atgādina par nepieciešamību apkarot nedeklarēto darbu, sevišķi attiecībā uz aprūpes darbiniekiem, kas strādā mājās;

72. uzskata, ka PVO Vispārējās prakses kodekss jāpiemēro vienoti visā Eiropas Savienībā, bet, ņemot vērā to, ka kodekss nav saistošs, prasa plašāku informāciju par iespējamiem pasākumiem, kas jāīsteno, lai šis kodekss tiktu piemērots;

Pielikums — Svarīgāko darbību kopums nodarbinātībai IKT jomā

73. atzinīgi vērtē priekšlikumu izveidot partnerības, lai iesaistītu IKT tirgus dalībniekus, tirdzniecības kameras, pētniecības iestādes un publiskās iestādes un organizētu apmācības par kompetencēm, kas ir pieprasītas tirgū;

74. tomēr uzskata, ka ir ne tikai jāatbalsta izpratnes veidošanas un karjeru veicināšanas kampaņa jauniešiem IKT nozarē, bet ir arī plašāk jāveicina ieguldījumi minētajā nozarē (ņemot vērā Eiropas Komisijas veikto analīzi, kas liecina, ka šie ieguldījumi palielina produktivitāti) un ar atbilstošām metodēm, kurās ir ņemtas vērā atšķirības starp dažādām dalībvalstīm, jāuzlabo nozares konkurētspēja (piemēram, izmantojot uzņēmumu apvienošanas);

75. iesaka apsvērt pasākumus uzņēmējdarbības uzsākšanas atbalstam, lai veicinātu nodarbinātību IKT nozarē. Šādu pasākumu piemēri varētu būt inkubatoru izveide, iekļaujot zinātnes un tehnoloģiju parkus (kuros koncentrēti jauni augsto tehnoloģiju uzņēmumi, pateicoties labvēlīgiem apstākļiem, kas rada labvēlīgu vidi un sinerģiju starp uzņēmumiem), un tiešas reģionālās finanšu investīcijas (nodrošinot riska kapitālu jaundibinātiem uzņēmumiem pirmajos darbības gados, to finansēšanu varētu padarīt drošāku un vieglāk īstenojamu, tādējādi kompensējot privātā riska kapitāla trūkumu);

76. tā kā IKT nozare ir jauna un tiecas uz paplašināšanos atbilstoši tirgus prasību noteiktajām pārmaiņām, ierosina koncentrēt atbalsta pasākumus arī to darbinieku apmācībai, kuru vecums pārsniedz 55 gadus, un īpašu uzmanību pievērst publiskajam sektoram, kurā darbinieku vidējais vecums ir lielā mērā palielinājies, palēninot jaunu informācijas un telekomunikāciju tehnoloģiju apguvi;

77. atzinīgi vērtē Eiropas e-prasmju sistēmas izstrādi un uzsver, ka ir vajadzīga lielāka koordinācija ar citām līdzīgām iniciatīvām (piemēram, ECDL), lai novērstu iniciatīvu dublēšanos;

78. pozitīvi vērtē vēlmi finansēt pilotprojektu, lai iegūtu pārskatu par izsniegtajiem sertifikātiem, ar nosacījumu, ka minētais projekts būs pirmais solis ceļā uz sertifikātu standartizāciju;

79. piekrīt redzējumam, ar kuru saskaņā ESF jābūt vadošajam fondam šīs politikas īstenošanā, bet atgādina, ka, lai sasniegtu konkrētus rezultātus, labāk ir koncentrēt izdevumus.

Briselē, 2013. gada 1. februārī

*Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

III

(Sagatavošanā esoši tiesību akti)

REĢIONU KOMITEJA

99. PLENĀRSESIJA 2013. GADA 31. JANVĀRĪ UN 1. FEBRUĀRĪ

Reģionu komitejas atzinums “Eiropas politisko partiju un Eiropas politisko fondu statuss un finansēšana”

(2013/C 62/15)

REĢIONU KOMITEJA

- ar pārliecību apstiprina, ka izskatāmais priekšlikums var veicināt Eiropas un starptautiskā līmeņa debates un stimulēt īstas Eiropas sabiedriskās domas rašanos;
- pozitīvi vērtē to, ka Eiropas tiesisko statusu varēs iegūt tikai, ievērojot augstus pārvaldības, pārskatbaidības un pārredzamības standartus;
- atzinīgi vērtē to, ka reģionālais parlamentārais līmenis šajā regulā ir nostādīts līdzās Eiropas un valsts līmenim posmā, kurā poliskās partijas un ar tām saistītie fondi, ņemot vērā to pārstāvību, lūdz Eiropas Parlamentu tos reģistrēt attiecīgi kā Eiropas politiskās partijas vai Eiropas politiskos fondus;
- lūdz, lai Padome un Eiropas Parlaments iesaista Reģionu komiteju ES pamatvērtību ievērošanas pārbaudēs;
- uzskata ES finansējuma sadalījumu par pieņemamu, tomēr ierosina sadalījumā ņemt vērā arī pārstāvju skaitu RK;
- iesaka noteikt, ka Eiropas līmeņa referendumu kampaņas vai tautas iniciatīvas var atbalstīt ar Eiropas finansējumu.

Ziņotājs	<i>István SÉRTŐ-RADICS</i> kgs (HU/ALDE), <i>Uszka</i> pašvaldības priekšsēdētājs
Atsauces dokuments	Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par Eiropas politisko partiju un Eiropas politisko fondu statusu un finansēšanu
	COM(2012) 499 final – 2012/0237 (COD)

Reģionu komitejas atzinums – “Eiropas politisko partiju un Eiropas politisko fondu statuss un finansēšana”

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

1. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas 2012. gada 12. septembrī publicēto priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par Eiropas politisko partiju un Eiropas politisko fondu statusu un finansēšanu. Šis priekšlikums aizstāj un anulē Regulu Nr. 2004/2003/EK, kas uz politiskajām partijām un fondiem attiecas līdz šim;

2. Komiteja, ņemot vērā, ka tās sastāvs ir balstīts uz politiskajām grupām, tomēr ir ieinteresēta piedalīties minētā tiesību akta priekšlikuma sagatavošanā, jo citastarp tas varētu arī palīdzēt vietējā un reģionālajā līmenī pievērst lielāku uzmanību Eiropas politiskajiem lēmumiem un Reģionu komitejas locekļu līdzdalībai šo lēmumu veidošanā;

3. apliecina nesen vairākos atzinumos detalizēti pausto apņemšanos vairot Savienības pilsonības popularitāti ⁽¹⁾ un atbalstīt ar Savienības pilsonību saistītu izglītību ⁽²⁾;

4. atkārtoti apliecina īpašu atbalstu Savienības pilsonībai un ar to saistītajām tiesībām, īpaši tiesībām balsot. Reģionu komitejas pasākumi, gatavojoties 2013. — Eiropas pilsoņu gadam, būs veltīti šim tematam ⁽³⁾;

5. uzsver, ka ir svarīgi, lai pilsoņus iesaistot Eiropas integrācijas procesā, ES pilsonība veicinātu Eiropas demokrātijas veidošanos. Tāpēc Eiropas pārstāvības demokrātijas pilnvērtīga attīstība ir Eiropas Savienības pilsoņu interesēs. Eiropas likumdošanas procesā Eiropas politiskajām partijām un fondiem ir īsta pārnacionāla loma, kas ir ļoti būtiska, jo šie fondi un partijas palīdz sadzirdēt pilsoņu viedokli Eiropas līmenī;

6. ar pārliecību apstiprina, ka izskatāmais priekšlikums var veicināt Eiropas un starptautiskā līmeņa debates un stimulēt īstas Eiropas sabiedriskās domas rašanos. Turklāt tas var palīdzēt

īstenot pilsoņu intereses Eiropas vēlēšanu sakarībā un veicināt viņu piedalīšanos tajās, kā arī stiprināt Eiropas Savienības demokrātiskās leģitimitātes palielināšanos;

7. atbalsta vispārējos šīs regulas mērķus — palielināt Eiropas politisko partiju un fondu atpazīstamību, atzišanu, efektivitāti, pārredzamību un pārskatatbildību;

8. uzskata, ka pilnīgi noteikti ir jāpastiprina Eiropas politisko partiju un Eiropas politisko fondu savstarpējā saikne un jānosaka, ka vienai Eiropas politiskajai partijai var būt oficiāli piesaistīts tikai viens politiskais fonds;

Reģistrācija un kontrole

9. vienota Eiropas tiesiskā statusa izveidi uzskata par svarīgu soli Eiropas politiskās unifikācijas virzienā, jo tas Eiropas politiskajām partijām vai Eiropas politiskajiem fondiem dotu iespēju reģistrēties, un līdz ar to tie iegūtu uz ES tiesībām balstītu tiesisko statusu un atbrīvotos no tās valstu tiesisko formu daudzveidības, kas līdz šim bija to pastāvēšanas pamatā. Komiteja tomēr atzīmē, ka pašreizējā tiesību akta priekšlikuma spēja pildīt šo funkciju būs atkarīga no tā atbilstošas īstenošanas dalībvalstīs;

10. uzsver, ka Komisija, veidojot ierosināto tiesisko statusu, ir ņēmusi vērā pašlaik pastāvošo un plaši atzīto valsts līmenī reģistrēto partiju, karteļu un fondu darbības pieredzi, tomēr izskatāmais priekšlikums ir zināmā mērā ierobežots (īpaši attiecībā uz neatkarīgo Eiropas tiesisko statusu), kas liek domāt, ka jaunā statusa izstrādē nav pilnībā ņemta vērā Eiropas politisko partiju pieredze kopš 2004. gada;

11. uzsver, ka īsta Eiropas tiesiskā statusa veidošana ir ļoti svarīga Eiropas politiskajām partijām un ar tām saistītajiem Eiropas politiskajiem fondiem, jo tas šīm partijām un fondiem atkarībā no to iezīmēm un politiskās identitātes dod iespēju uz vienādu noteikumu pamata par mītnes vietu izvēlēties jebkuru no dalībvalstīm;

12. minētā iemesla dēļ apstiprina, ka ārkārtīgi svarīgi ir, lai ar šo regulu ieviestais Eiropas tiesiskais statuss būtu veidots, ņemot vērā valstu tiesību aktus. Komiteja tomēr iesaka Eiropas iestādēm gatavoties īsta Eiropas tiesiskā statusa izveidei nākotnē;

⁽¹⁾ CdR 355/2010.

⁽²⁾ CdR 120/2005.

⁽³⁾ R/CdR 1030/2012 pt. 7.

13. pozitīvi vērtē to, ka Eiropas tiesisko statusu varēs iegūt tikai, ievērojot augstus pārvaldības, pārskatatbildības un pārredzamības standartus;

14. atzinīgi vērtē to, ka ES pamatā esošo vērtību ievērošana ir to noteikumu un prasību vidū, kas jāievēro, lai varētu iegūt Eiropas tiesisko statusu un, jo īpaši — to saglabāt. Šis pašsaprotamais noteikums līdz šim bija viens no kandidātvalstu pievienošanās kritērijiem, bet ar izskatāmo regulu ES pamatvērtības kļūst par kritēriju, kura ievērošanu var un vajag kontrolēt politiskās pārraudzības ietvaros;

15. atzinīgi vērtē to, ka reģionālais parlamentārais līmenis šajā regulā ir nostādīts līdzās Eiropas un valsts līmenim posmā, kurā poliskās partijas un ar tām saistītie fondi, ņemot vērā to pārstāvību, lūdz Eiropas Parlamentu tos reģistrēt attiecīgi kā Eiropas politiskās partijas vai Eiropas politiskos fondus. Tomēr, ņemot vērā dalībvalstu struktūru atšķirības, ir jāprecizē, kāds ir šis vidējais politiskais līmenis (federālā zeme, reģions, grāfiste, departaments, province);

16. atbalsta noteikumu, ka Eiropas Parlaments katru gadu pārbauda to, kā Eiropas politiskās partijas un Eiropas politiskie fondi ievēro regulā ietvertos noteikumus un prasības, un pēc pieprasījuma var pārbaudīt, vai partijas vai fondi joprojām patiesi ievēro vērtības, uz kurām ir balstīta Eiropas Savienība;

17. lūdz, lai Padome un Eiropas Parlaments iesaista Reģionu komiteju ES pamatvērtību ievērošanas pārbaudēs;

18. iesaka noteikt par obligātu RK iesaistīšanu tajos gadījumos, kad kontrolējamā partija ir pārstāvēta RK;

Finansēšana

19. atgādina, ka atzinumā par finanšu shēmu laika posmam pēc 2013. gada ⁽⁴⁾ RK uzstāja, ka ir svarīgi paredzēt resursus, kas būtu pietiekami, lai pilsoņi varētu piedalīties pamattiesību un demokrātijas, kā arī Eiropas pilsoniskuma veidošanas atbalsta procesos. Eiropas politiskajām partijām un ar tām saistītajiem Eiropas politiskajiem fondiem piemīt reāla starptautiska dimensija, un viena no šo partiju un fondu svarīgākajām lomām ir panākt, lai pilsoņu balsis būtu dzirdamas Eiropas līmenī un lai tiktu pārvarēta plaisa starp politiku valsts un Eiropas līmenī;

20. pieņem zināšanai, ka Komisijas priekšlikumā tiesiskā statusa iegūšanas kritēriji ir nošķirti no kritērijiem, kas jāievēro, lai varētu iegūt finansējumu;

21. piekrīt, ka ES finansējums Eiropas politiskajām partijām un Eiropas politiskajiem fondiem arī turpmāk jāpiešķir no Eiropas Parlamenta budžeta;

22. piekrīt, ka par priekšnosacījumu ES budžeta līdzekļu saņemšanai jānosaka atzīšana par Eiropas politisko partiju vai Eiropas politisko fondu, kas attiecīgi nozīmē ar šo atzīšanu saistīto noteikumu un prasību ievērošanu;

23. uzskata ES finansējuma sadalījumu (15 % sadalīti vienādās daļās; 85 % — starp partijām proporcionāli Eiropas Parlamentā ievēlēto deputātu skaitam) par pieņemamu, tomēr ierosina sadalījumā ņemt vērā arī pārstāvju skaitu RK;

24. atzinīgi vērtē to, ka ar šo priekšlikumu atļauto ziedojumu apmērs vienam ziedotājam gadā (fiziskai vai juridiskai personai) tiek paaugstināts no pašreizējiem 12 000 *euro* līdz 25 000 *euro*, lai stiprinātu fondu un politisko partiju spēju veidot pašu resursus;

25. pauž atbalstu principam un praksei, saskaņā ar kuru Eiropas finansējumu nevar izmantot, lai tieši vai netieši finansētu valsts, reģionālās vai vietējās vēlēšanas vai citas politiskās partijas un īpaši valsts politiskās partijas vai to kandidātus, jo tas būtu pretrunā priekšlikuma pārvalstiskajai idejai;

26. tomēr neizprot, kāpēc Eiropas politiskās partijas un Eiropas politiskie fondi nevarētu no saviem ienākumiem finansēt valsts, reģionālo vai vietējo vēlēšanu kandidātus, kuri aizstāv to Eiropas idejas;

27. saprot, kāds mērķis ir priekšlikumam aizliegt Eiropas finansējumu izmantot valsts, reģionālajām vai vietējām vēlēšanu kampaņām (piemēram, tādām, kas ir saistītas ar kāda līguma grozīšanu), bet iesaka noteikt, ka Eiropas līmeņa referendumu kampaņas vai tautas iniciatīvas var atbalstīt ar Eiropas finansējumu;

Praktiskā darbība, vietējās un reģionālās perspektīvas

28. ir pārliecināta, ka Eiropas politiskās partijas savā darbībā spēs arvien efektīvāk paust pilsoņu vēlmes un informēt par tām attiecībā uz vēlētiem amatiem un citām pārstāvības funkcijām Eiropas līmenī un ka tās prātīs izveidot tiešāku saikni starp Eiropas un/vai vietējiem pārvaldības līmeņiem;

29. uzsver, ka ir nepieciešams Savienības pilsoņiem nodrošināt pilnīgas iespējas iegūt informāciju dalībvalstu teritorijā, jo tas ir aktīvas politiskas līdzdalības priekšnosacījums, un aicina locekļus aktīvi rūpēties par to, lai dalībvalstīs būtu nodrošināta visaptveroša piekļuve informācijai ⁽⁵⁾; šajā ziņā liela nozīme varētu būt arī Eiropas politiskajām partijām ar reālu starptautisku dimensiju;

⁽⁴⁾ CdR 283/2011

⁽⁵⁾ CdR 170/2010, 17. punkts. Sk. arī CdR 355/2010 37. punktu

30. atzīst, ka tādu Eiropas politisko partiju pastāvēšana, kam ir reāla starptautiska dimensija, nākotnē var kļūt par iemeslu tam, ka kandidāti vietējās vai reģionālajās vēlēšanās pārstāv nevis savas valsts vai reģionālu partiju, bet gan kādu no Eiropas politiskajām partijām. Tādējādi tiešā saikne starp Eiropas politiku un vietējo/reģionālo politiku kļūtu vēl skaidrāka;

31. atbalsta politisko vēlmi panākt, lai Eiropas tiesiskais statuss un finansēšanas noteikumi stātos spēkā laikus pirms Eiropas Parlamenta vēlēšanām 2014. gadā un Eiropas politiskās partijas un Eiropas politiskie fondi tos varētu izmantot tādu kampaņu finansēšanai, kas tiek organizētas vietējā/reģionālajā līmenī un ir saistītas ar Eiropas pilsoņu iniciatīvām;

Subsidiaritāte, proporcionalitāte un labāks regulējums

32. atzīst, ka izskatāmo priekšlikumu var uzskatīt par atbilstošu subsidiaritātes principam, jo ar Eiropas tiesisko statusu saistītos noteikumus, kā arī Eiropas politisko partiju un Eiropas fondu finansēšanas noteikumus ir iespējams noteikt tikai ES līmenī;

33. konstatē, ka ES topošās demokrātiskās sistēmas daudzliemeņu struktūra rastu reālu izpausmi, ja RK tiktu dota iespēja

piedalīties kontrolēs, kurās pārbauda, vai ES politiskās partijas un Eiropas politiskie fondi ievēro ES pamatvērtības;

34. atzīst, ka kopumā priekšlikumu var uzskatīt par atbilstošu proporcionalitātes principam, ja vien tiek darīts tikai tas, kas nepieciešams, lai sasniegtu Eiropas līmenī noteiktos mērķus;

35. uzskata, ka pastāv pretrunas starp priekšlikuma mērķi radīt jaunu Eiropas tiesisko formu attiecībā uz abiem veidojumiem (partijām un fondiem) un to, ka praktiskā darbība lielākoties turpināsies, pamatojoties uz tiesisko formu, ko atzīst tās dalībvalsts tiesiskā regulējuma ietvaros, kurā atrodas to mītne;

36. pauž nožēlu, ka nav veikts izskatāmā priekšlikuma ietekmes novērtējums;

37. atzīst, ka Eiropas Komisija ir apspriedusies ar ieinteresētajām pusēm un šo apspriežu secinājumus iekļāvusi priekšlikumā. Šajā dokumentā tomēr nav skaidri norādīts, vai apspriedēs ir bijuši iesaistīti vietējā un reģionālā līmeņa pārstāvji;

38. aicina Eiropas Parlamentu iesaistīt Reģionu komiteju šajā priekšlikumā paredzētā Eiropas tiesiskā statusa un finansēšanas sistēmas novērtēšanā, kas notiks trešajā gadā pēc nākamajām Eiropas Parlamenta vēlēšanām.

II. IETEIKUMI GROZĪJUMIEM

1. grozījums

2. panta 5. punkts

Definīcijas

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
5. "reģionālais parlaments" vai "reģionālā asambleja" ir struktūra, kuras locekļiem ir reģionālas vēlētas varas pilnvaras vai arī kuri ir politiski atbildīgi kādas vēlētas asamblejas priekšā;	5. "reģionālais parlaments" vai "reģionālā asambleja" ir struktūra <u>līmenī, kas atrodas starp vietējās pašvaldības līmeni un valsts līmeni</u> , kuras locekļiem ir <u>reģionālas tādā teritoriālā līmeņa</u> vēlētas varas pilnvaras, <u>kas augstāks par vietējo pašvaldību līmeni</u> , vai arī kuri ir politiski atbildīgi kādas vēlētas asamblejas priekšā <u>līmenī, kas augstāks par vietējo pašvaldību līmeni</u> ;

Pamatojums

Vidējā līmeņa vēlētas asamblejas visās dalībvalstīs nav vienādas. Visur tās nesauc par reģionāliem parlamentiem vai reģionālām asamblejām. Ņemot vērā struktūru daudzveidību, ir nepieciešams precizēt vidējā politiskā līmeņa veidu (federālā zeme, reģions, grāfiste, departaments, province u. c.). Grozījumā piedāvātā starplīmeņa vēlētas varas pilnvaras ir plašāks jēdziens un to var piemērot visām dalībvalstīm, turklāt to var labi atšķirt no pašvaldību līmeņa vēlētas varas pilnvarām.

2. grozījums

7. panta 2. punkts

Reģistrācijas pārbaude

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
2. Kad vien to pieprasa viena ceturtdaļa deputātu, kas pārstāv vismaz trīs Eiropas Parlamenta politiskās grupas, Eiropas Parlaments pieņem lēmumu ar parlamenta locekļu balsu vairākumu par to, vai joprojām ir izpildīts 3. panta 1. punkta c) apakšpunktā minētais nosacījums attiecībā uz Eiropas politisko partiju un 3. panta 2. punkta c) apakšpunktā minētais nosacījums attiecībā uz Eiropas politisko fondu.	2. Kad vien to pieprasa viena ceturtdaļa deputātu, kas pārstāv vismaz trīs Eiropas Parlamenta politiskās grupas, Eiropas Parlaments pieņem lēmumu ar parlamenta locekļu balsu vairākumu par to, vai joprojām ir izpildīts 3. panta 1. punkta c) apakšpunktā minētais nosacījums attiecībā uz Eiropas politisko partiju un 3. panta 2. punkta c) apakšpunktā minētais nosacījums attiecībā uz Eiropas politisko fondu.

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>Pirms lēmuma pieņemšanas Eiropas Parlaments uzklaua attiecīgās Eiropas politiskās partijas vai attiecīgā Eiropas politiskā fonda pārstāvjus un lūdz neatkarīgu ievērojamu personu komiteju sniegt atzinumu par šo jautājumu pieņemamā termiņā.</p> <p>Komitejā ir trīs locekļi, no kuriem Eiropas Parlaments, Padome un Komisija katrs ieceļ vienu sešu mēnešu laikā pēc tam, kad ir beigusies Eiropas Parlamenta pirmā sesija pēc Eiropas Parlamenta vēlēšanām. Komitejas sekretariātu un finansējumu nodrošina Eiropas Parlaments.</p>	<p>Pirms lēmuma pieņemšanas Eiropas Parlaments uzklaua attiecīgās Eiropas politiskās partijas vai attiecīgā Eiropas politiskā fonda pārstāvjus un lūdz neatkarīgu ievērojamu personu komiteju sniegt atzinumu par šo jautājumu pieņemamā termiņā. <u>Šajā procedūrā iesaista Reģionu komiteju vismaz visos tajos gadījumos, kad kontrole attiecas uz Reģionu komitejā pārstāvētu Eiropas politisko partiju.</u></p> <p>Komitejā ir trīs locekļi, no kuriem Eiropas Parlaments, Padome un Komisija katrs ieceļ vienu sešu mēnešu laikā pēc tam, kad ir beigusies Eiropas Parlamenta pirmā sesija pēc Eiropas Parlamenta vēlēšanām. Komitejas sekretariātu un finansējumu nodrošina Eiropas Parlaments.</p>

Pamatojums

Reģionālais aspekts ir viens no reģistrācijas priekšnosacījumiem. Tāpēc ir loģiski, ka ES pamatvērtību ieviešanas kontrolē sava loma ir arī Reģionu komitejai un īpaši tajos gadījumos, kad attiecīgā partija ir pārstāvēta RK.

3. grozījums

18. panta 4. punkts

Finansēšanas aizliegums

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	<p><u>4. Finansēšanas aizliegums neattiecas uz Eiropas politisko partiju un Eiropas politisko fondu atbalstu kampaņām, kas saistītas ar Eiropas pilsoņu iniciatīvām.</u></p>

Pamatojums

Eiropas politiskajām partijām un Eiropas politiskajiem fondiem ir aktīvi jāpauž savs viedoklis un jāsazinās ar Savienības pilsoņiem ne tikai Eiropas Parlamenta vēlēšanu sakarībā, bet arī laikā starp vēlēšanu kampaņām, paužot atbalstu Eiropas vērtībām, piemēram, saistībā ar Eiropas pilsoņu iniciatīvām.

Briselē, 2013. gada 31. janvārī

*Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Abonementa cenas 2013. gadā (bez PVN, ieskaitot sūtīšanas izdevumus)

ES Oficiālais Vēstnesis, L un C sērija, tikai papīra formātā	22 oficiālajās ES valodās	EUR 1 300 gadā
ES Oficiālais Vēstnesis, L un C sērija, papīra formātā + DVD, ikgadējs	22 oficiālajās ES valodās	EUR 1 420 gadā
ES Oficiālais Vēstnesis, L sērija, tikai papīra formātā	22 oficiālajās ES valodās	EUR 910 gadā
ES Oficiālais Vēstnesis, L un C sērija, DVD, ikmēneša (apkopojošs)	22 oficiālajās ES valodās	EUR 100 gadā
ES Oficiālā Vēstneša pielikums (S sērija) – Publiskā iepirkuma līgumu konkursi, DVD, viens izdevums nedēļā	daudzvalodu: 23 oficiālajās ES valodās	EUR 200 gadā
ES Oficiālais Vēstnesis, C sērija – Konkursi	valodā(-ās) saskaņā ar konkursu(-iem)	EUR 50 gadā

Eiropas Savienības Oficiālā Vēstneša, kas iznāk oficiālajās Eiropas Savienības valodās, abonements ir pieejams 22 valodās. Tajā ir L sērija ("Tiesību akti") un C sērija ("Paziņojumi un informācija").

Katrai valodas versijai nepieciešams atsevišķs abonements.

Saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr. 920/2005, kas publicēta 2005. gada 18. jūnijā *Oficiālajā Vēstnesī* L 156, Eiropas Savienības iestādes uz zināmu laiku nesaista pienākums visus tiesību aktus sagatavot īru valodā un tos publicēt šajā valodā. Tādēļ *Oficiālā Vēstneša* izdevumus īru valodā var iegādāties atsevišķi.

Oficiālā Vēstneša pielikumu (S sērija – "Publiskā iepirkuma līgumu konkursi") var abonēt 23 oficiālo valodu versijās vienā daudzvalodu DVD formātā.

Eiropas Savienības Oficiālā Vēstneša abonentiem ir tiesības saņemt dažādus *Oficiālā Vēstneša* pielikumus bez papildu samaksas. Abonentus informē par pielikumiem ar *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* iekļautiem paziņojumiem lasītājiem.

Pārdošana un abonementi

Dažādus maksas periodiskos izdevumus, tādus kā *Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis*, var abonēt pie mūsu komerciālajiem izplatītājiem. To saraksts ir pieejams šādā tīmekļa vietnē:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_lv.htm

EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) piedāvā tiešu bezmaksas piekļuvi Eiropas Savienības tiesību aktiem. Šajā vietnē iespējams iepazīties ar *Eiropas Savienības Oficiālo Vēstnesi*, un tajā ir iekļauti arī līgumi, tiesību akti, tiesu prakse un sagatavošanā esošie tiesību akti.

Lai uzzinātu vairāk par Eiropas Savienību, skatīt: <http://europa.eu>

